

GLASUL BISERICII

REVISTA MITROPOLIEI MUNTENIEI SI DOBROGEI

~~1992~~

1991 1-3

1

GLASUL BISERICII REVISTA OFICIALĂ

**A SFINTEI MITROPOLII A
MUNTENIEI ȘI DOBROGEI**

**ANUL L Nr. 1 – 3
IANUARIE – MARTIE
1991**

**Redacția și Administrația: Sectorul Cultural-Social al Arhiepiscopiei
Bucureștilor Str. Patriarhiei nr. 21 — Sector IV**

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte:

Prea Fericitul Părinte

TEOCTIST

Mitropolitul Munteniei și Dobrogei

și

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Vicepreședinți:

I.P.S. Lucian al Tomisului

I.P.S. Vasile al Țirgoviștei

I.P.S. Antim al Dunării de Jos

P.S. Epifanie al Buzăului

P.S. Calinic al Argeșului

Membrii:

P.S. Roman Ialomițeanul

P.S. Gherasim Vrînceanul

P.S. Casian Galațeanul

Redactor responsabil:

P.C. Pr. Mihai Hau

CUPRINS

	pag
Editorial: Cuvînt la Anul Nou – 1991,	6

I. PASTORALE CHIRIARHALE

† TEOCTIST – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române – Pastorală la Învierea Domnului,	11
† LUCIAN – Arhiepiscop al Dunării de Jos – Pastorală la Învierea Domnului,	16
† ANTIM – Arhiepiscop al Tomisului – Pastorală la Învierea Domnului,	21
† EPIFANIE – Episcop al Buzăului – Pastorală la Învierea Domnului,	27
† CALINIC – Episcop al Argeşului, – Pastorală la Învierea Domnului,	32

II. INDRUMARI OMILETICE ŞI PASTORALE

† Teoctist – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, – „Stăruţi în rugăciune“,	40
Prof. Teodor M. Popescu, Preotul – Omul Dragostei,	42
Pr. David Popescu, Sfinţii Trei Ierarhi,	54
* * *, Acatistul Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica,	58
Pr. David Popescu, Panegiric la Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul,	72

III. ARTICOLE ŞI STUDII

Pr. Prof. Dr. Nicolae Necula – Legătura dintre viaţa liturgică şi opera de caritate în Ortodoxie,	78
---	----

Prof. Nicolae Achimescu – „ <i>Testamentum Domini nostri Iesu Cr.sti</i> ”,	93
Pr. Ioan Roșescu – Misiunea social – caritativă a Bisericii,	111

- IV. DOCUMENTARE

Christos Yannaras – Comentariul unui ortodox asupra „morții lui Dumnezeu”	123
Pr. Dr. Ioan Dură – Unele aspecte ale organizării așezămintelor mohanale și ale vieții monahilor de la Sfântul Munte Athos	135
Pr. Dr. Ioan Dură – O recentă mărturie despre viețuirea unor monahi români de la schitul athonit „ <i>Sf. Dumitru</i> ” al Mînăstirii Vatoped	137
Statutul asociației „Oastea Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe Române	139

V. VIAȚA BISERICESCĂ

— Din agenda de lucru a Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOC- TIST	145
---	-----

VI. DE SUFLET

Zorica Teodosia Lațcu – <i>Ectenie</i>	159
Zorica Teodosia Lațcu – <i>Filă de acatist</i>	160
Mihail Codreanu – <i>Solul Golgotei</i>	161
Grigore Vieru – <i>Duminica</i>	161

EDITORIAL

CUVÎNT LA ANUL NOU – 1991

*„Călător sînt în fața Ta,
Doamne, și oaspete, ca toți
părinții mei.” (Evrei IX, 13)*

Cîtă dreptate avea Sfîntul Apostol Pavel cînd scria de la Roma Evreilor cuvintele de mai sus: Scria cu focul dorurilor de îndeplinire, de lumină, de pace, de mîntuire. Le scria nu numai lor, dar și tuturor ce au venit și au îngenuncheat în fața icoanei lui Hristos. Și noi, astăzi, le punem la inima noastră și căutăm să le reflectăm în oglinda conștiinței noastre de creștini. Ne gîndim la ele – mai ales acum cu prilejul Anului Nou – cînd cel vechi, pe care l-am petrecut a curs mai departe ca să sporească veșnicia, cu șirul de ani ce s-a dus, cu clipele și zilele lor pe valul nesfîrșit al istoriei. Într-adevăr, un an s-a sfîrșit și altul nou a început. L-am primit cu bucurie și cu nădejdi sfinte, pentru mai binele vieții, pentru împlinirea tuturor idealurilor pe care le dorim și cu care am dori să îmbrățișăm întreaga suflare a omenirii, și să ne dăruim toată ființa noastră spirituală și materială, dorinței adînci a sufletului însetat de liniște și de înalte și sfinte realizări. Anul vechi a trecut. În clipa în care s-a stins lumina în casele noastre la miezul nopții, la cumpăna dintre ani, potrivit unui obicei străbun, momentul acela a preînchipuit înmormîntarea anului vechi, ca într-un giulgu, înfășurat în ultima filă de calendar. În clipa în care lumina s-a aprins a coborît în istorie Anul Nou, îmbrăcat în straie strălucitoare cu zîmbetul său tineresc și plin de nădejdi, iar noi l-am primit cu mută bucurie.

„Revelionul” pe care l-am petrecut cu toții, înseamnă deșteptare,

trezire la o nouă viață, iar dacă este așa, se cuvine a ne întreba oare, îngropăm noi cu adevărat ceea ce este mort, ceea ce este putred în viața noastră, ca să ne trezim la o viață nouă, cu puteri noi ca într-o adevărată renaștere și binecuvîntare? Cît de frumos spunea Sfîntul Grigore de Nissa vorbind despre „cumpăna anilor“, că „orice sfîrșit cheamă un început și acesta ne îndeamnă să reflectăm fiecare asupra călătoriei noastre printre anii vieții. Dacă trecutul, din punct de vedere creștinesc, reprezintă „păcatul“ iar pe acesta l-am îngropat, am aprins noi în ființa noastră lumina strălucitoare a Evangheliei lui Hristos? De aceea, să ne reamintim de cele ce am săvîrșit în trecut și să alegem pe cele bune dintre cele mai puțin bune, așa încît în Anul Nou început să înaintăm numai spre bine. Dacă sîntem călători să ne hotărîm ce să facem ca să ajungem să ne îndeplinim idealurile și, pentru noi creștinii, cel mai înalt ideal este „Mîntuirea“. Să ne reamintim de tînărul din Evanghelie, care a întreat pe Mîntuitorul Iisus Hristos: „Ce să fac ca să moștenesc împărăția cerurilor?, precum și de răspunsul primit: „păzește poruncile“. Fiecare dintre noi avem o chemare, o îndatorire, o misiune de îndeplinit și de aceasta avem să răspundem nu numai în fața conștiinței noastre, dar și în fața Dreptului Judecător.

Cu toții avem unele daruri primite de la Dumnezeu, iar cel mai mare este „IUBIREA“, pe care trebuie să o creștem în Hristos și la flacăra ei să ne încălzim, nu numai noi, dar și toți cei din jurul nostru. Venim în viață cu acest dar, cu această comoară dată cu suflarea din Dumnezeu și acest dar trebuie să-l înmulțim și să ne întoarcem la Domnul asemenea slugilor care au primit cinci sau doi talanți, ca să putem răspunde nerușinați la întrebarea pe care ne-o va pune Dumnezeu în ziua judecării: „omule, ce ai făcut tu cu inima ta, cu iubirea ce ți-am încredințat?“

De aceea, la început de An Nou, să facem un popas asupra vieții noastre, cerînd ajutor lui Dumnezeu pentru viitor, căci El este Stăpînul tuturor celor prezente și celor viitoare, stăpînul vieții și al morții. El ne-a dat viață și tot la El ne întoarcem la sfîrșitul călătoriei noastre.

Cît de frumos îl cuiește Fericitul Augustin dorul sufletului după Dumnezeu cînd zice: „Ne-ai făcut pe noi, Doamne, pentru Tine și sufletul nostru nu găsește tihnă pînă nu se va odihni întru Tine“. Tot

așa sfântul Apostol Pavel scria, evreilor: „Nu avem aici cetate stătătoare, ci pe aceea ce va să fie o căutăm.” (Evrei XIII, 14)..

Să ne reamintim că pe drumul Damascului Sfântul Apostol Pavel a auzit pe Domnul vorbindu-i: „Eu sînt Hristos, pe care îl tu îl prigonești.” De aceea, uitînd cele trecute, își concentra toată energia sa spirituală, pentru realizarea scopului său care era numai HRISTOS“. Experiența vieții sale trecute și căreia i se dăruise îl decepționase, dar izvorîse în el – nădejdea – Hristos îi vorbise. Acum știa că trecutul său fusesse o groaznică greșală. Știa acum unde este adevărul pentru care te poți jertfi și care te face nemuritor. Își da seama că numai Evanghelia și Biserica mîntuiește pe oricine care face și își orientează viața cu luminile ei. Numai Evanghelia naște oameni noi. Numai ea creează personalități superioare, dă o conștiință permanentă cu aspirații irenică, avînd ca țintă pacea lăuntrică și pacea cu toată lumea, prin iubirea în Hristos. Pentru Apostol Pavel, clipa cînd s-a hotărît să meargă după Hristos și să-L propovăduiască zicînd „Acesta este Fiul lui Dumnezeu“, a fost începutul „Anului Nou“ avînd un ideal nou, pentru care se bucură cu puteri noi. A fost pentru Sfântul Pavel Anul cel nou și acesta poate fi oricînd și „Anul Nou“ al vieții noastre celei noi. Această nouă putere îl va face să propovăduiască pe Hristos pînă la marginile lumii și să poată spună: „Lupta cea bună m-am luptat credința am păzit, călătoria am săvîrșit“.

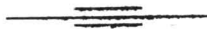
De aceea, și rostul vieții noastre este să dobîndim viața cea veșnică. Nu putem lăsa anii să treacă fără folos în viața noastră sufletească, căci în felul în care trăim obținem fericirea sau osînda noastră cea veșnică. Să ne dăm seama că prin viața noastră putem să cîștigăm veșnicia.

Astfel, din punct de vedere creștinesc, ați viețuim cu adevărat, cît ne dăm silința să sporim în cunoașterea și dragostea de Dumnezeu, „după cuvîntul Mîntuitorului care zice: „*Aceasta este viața de vecii, ca să Te cunoască pe Tine, Unul, adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos, pe care L-ai trimis*“ (Ioan VXIII 3).

Sîntem chemați prin botez ca să luptăm pentru viață și împotriva morții, și să facem din firea noastră păcătoasă un vlăstar de viață nouă. Să împlinim poruncile lui Dumnezeu nimicind păcatul în fiecare

zi, să sporim virtutea. Oricîți vrăjmași ar fi care luptă împotriva noastră îi om birui cu puterea lui Dumnezeu, pentru că știm că prin Iisus Hristos a venit biruința virtuții binelui și sfințeniei asupra răului. Din această credință care a biruit lumea păcatului izvorăște tăria de viață a creștinului. Dacă Hristos este cu noi, cine va fi împotriva noastră?" și „nu te birui de rău, ci biruiește răul cu binele" ne învață Sfînta noastră Biserică. Cît mai puține păcate trebuie să săvîrșim. Aceasta este datoria noastră, aceasta să fie visul de aur al fiecăruia dintre noi creștinii, în fiecare zi să îndepărtăm gîndurile care ne îndeamnă la păcat, Să zicem fiecărei zi: „Bine ai venit zi binecuvîntată de Dumnezeu. Cu osteneala mea de azi voi putea cîștiga veșnicia. Azi ea este în mîna mea, mîine în mîna lui Dumnezeu." Să îndeplinim sfatul Apostolului Pavel: „Răscumpărați vreînurile că zilele sînt rele". Aceasta pentru că nu ne-a dat Dumnezeu zilele veacului acestuia să le necinstim prin păcate, ci să le sfințim prin virtute. Fără fapte bune viața noastră se aseamănă cu pomul cel neroditor, care oricînd poate fi scos și aruncat în foc.

Redacția

**PASTORALE
CHIRIARHALE**

† TEOCTIST

**DIN MILA LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOGROGEI,
PATRIARH AL BISERICII RTODOXE ROMANE**

IUBITULUI NOSTRU CLER, CİNULUI MONAHAL
SI DREPTCREDINCIOSILOR CRESTINI, HAR ȘI PACE
DE LA DUMNEZEU – TATAL, IAR DE LA NOI
PARINTEASCA BINECUVINTARE

*„Veniti, toti credinciosii, sa ne inchinam Sfintei
Invierii lui Hristos. Ca iata a venit, prin Cruce,
bucurie la toata lumea” (Din Cantările Invierii).*

HRISTOS A INVIAT!

Iubiti fii si fiice in Hristos Domnul,

În vremea Postului Mare și mai ales în săptămîna Sfințelor Patimi un fior de tristețe sfîntă sălășuia adînc în sufletele noastre. Tristețe adîncă din pricina suferinței și înfricoșatei Morți pe Cruce a lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Așa L-a zugrăvit și marele Isaia:

„Disprețuit era și cel din urmă dintre oameni; om al durerilor și cunoscător al suferinței” (Isaia 53, 3). Tristețe adîncă, însă străluminată de nădejdea învierii din morți a Domnului Hristos. *„Voi*

acum sînteți triști, spune Iisus ucenicilor înainte de moartea Sa, dar iarăși vă voi vedea și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi” (Ioan 16, 22).

Și iată că nădejdea nu le-a fost înșelată. „Și ușile fiind încuiate, unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijloc și le-a zis: Pace vouă! Și zicînd acestea, le-a arătat mîinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzînd pe Domnul” (Ioan 20, 19-20).

Iar noi, cei botezați și unși întru Moartea și Învierea lui Hristos, după ce am purtat împreună cu El Crucea răstignirii, sîntem străbătuți astăzi de lumina lină a Învierii și a biruinței Sale asupra morții. „Ieri, glăsuiește o veche cîntare a Bisericii, m-am îngropat împreună cu Tine Hristoase, astăzi mă scol cu Tine înviind Tu. Răstignitu-m-am ieri împreună cu Tine, Înșuți împreună mă preamărește, Mîntuitorule, întru Impărăția Ta”. Înviind din mormînt ca un biruitor, Hristos Dumnezeu înveșmîntează întreaga făptură de puterea biruinței Sale, făcîndu-ne pe toți părtași vieții Sale dumnezeiești.

lubiți credincioși,

În noaptea strălucitoare de lumină a Sfințelor Paști, Biserica vestește tuturor bucuria Învierii lui Hristos: „Cerul după cuviință să se veselească și pămîntul să se bucure; să prăznuiască toată lumea cea văzută și cea nevăzută că a înviat Hristos, bucuria cea veșnică”. Învierea lui Hristos izvorăște bucurie pentru întreaga omenire și pentru tot universul. Și aceasta pentru că prin Hristos răstignit și înviat, omul, și prin el întreaga făptură, își regăsește drumul pierdut. Păcatul a introdus în lume tragedia morții, dar prin Învierea lui Hristos, moartea este distrusă și drumul spre veșnicie din nou deschis. „Unde îți este moarte biruința ta ? Unde îți este moarte boldul tău?” (I Cor. 15, 55) exclamăm împreună cu Sf. Pavel, și tot împreună cu el răspundem: „moartea a fost înghițită de biruință” (I Cor. 15, 54) pentru că Hristos a înviat. Numai în Mîntuitorul Hristos Cel înviat, avem certitudinea propriei noastre învieri „știind că Cel Care a înviat pe Domnul Iisus ne va învia și pe noi” (II Cor. 4, 14).

În această biruință asupra morții, viața omului își găsește sensul

ei adevărat, în deschiderea spre veșnicie. Cu alte cuvinte, dobîndim cunoștința că viața nu se încheie în fața mormîntului. Pentru cel pătruns de realitatea Învierii lui Hristos, moartea este adormire întru așteptarea învierii și trecere spre viața cea veșnică.

În fiecare Duminică noi sărbătorim Învieria lui Hristos, iar prin împărțirea cu Trupul și Sângele Său, care, după cuvîntul Sfinților Părinți, este „mijloc în stare să învingă moartea și doctorie a nemuririi“, ne îndreptăm spre Împărăția lui Dumnezeu.

Drept măritori creștini,

Sfîntul Apostol Pavel spune creștinilor din Efes și prin ei tuturor creștinilor: „*Răscumpărați vremea, căci zilele rele sînt*“ (Efeseni 5, 16). Acest cuvînt ne arată că viața creștină este o permanentă purtare a crucii.

„*Drumul ce duce spre Dumnezeu, spune Sfîntul Isaac Sirul, este o cruce zilnică. Nimeni nu-și mîntuiește sufletul fără aprigă stăruință*“. Viața creștinului este un pelerinaj presărat cu tot felul de greutăți. În acest pelerinaj însă, omul nu-și duce crucea singur. Hristos, ca izvor tainic de putere și liman în marea învolburată a vieții este pretutindenea și pururea prezent. Iar limanul nu-l aflăm în altă parte decît în Sfînta noastră Biserică, zidită pe temelia adevărului veșnic împărțit de Duhul Sfînt. Luîndu-și crucea și purtînd-o cu nădejde, creștinul călătorește cu Hristos pe dealul Golgotei, iar acest drum al crucii are ca destinație ultimă mormîntul gol – realitate vie a bucuriei Învierii.

În adevăr, după cum prin Cruce Hristos a ajuns la Înviere, tot așa și printr-o răstignire proprie față de păcat omul gustă din bucuria Paștelui veșnic. Această răstignire este urmare a lui Hristos prin acceptarea crucii (Marcu 8, 34), este ascultarea lui Hristos ca smerenie și blîndețe a inimii pentru a regăsi pacea lăuntrică și calmul sufletesc atît de necesar într-o lume hăituită de zbucriumul neasemuit al vieții și terorizată de neliniște: „*Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați, zice Mîntuitorul Hristos, și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sînt blînd și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre*“ (Matei 11, 28-29).

Drumul mîntuirii, cu toate greutățile lui, nu este deci imposibil. Aceasta pentru că spune Sfîntul Apostol Pavel, cunoaștem „ținta” spre care tindem, adică „răsplata chemării de sus”, care nu este altceva decît învierea din morți și sălășuirea cu Dumnezeu, „întru Hristos Iisus” (Filipeni 3, 14). Și cunoaștem această țintă nu numai ca o răsplată viitoare, ci și ca o trăire a bucuriei învierii încă în această viață fiind.

După cum Hristos, chiar în timpul Patimilor strălucește în lumina dumnezeirii Sale și chiar „în mormînt cu trupul”, El coboară „în iad cu sufletul” și ca un biruitor sfărîmă puterea morții, la fel purtarea crucii de către fiecare dintre noi poate fi drum lung și anevoios, dar zorile tainice ale luminii Învierii sînt deja prezente și strălucesc permanent la orizont ca chemare izvoritoare de putere și de sfîntă nădejde, ca prevestire convingătoare a Împărăției cerurilor. „Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru” (Luca 17, 21), spune Hristos. Această experiență a drumului crucii ce duce la comuniune cu Hristos în Împărăția Cerului, este trăită ca dispoziție a minții și a sufletului deschizîndu-se spre realitățile spirituale și ca dorință de a fi în comuniune cu Dumnezeu și cu aproapele prin iubire.

Însuși pămîntul și firea înconjurătoare peste care este pus omul, trebuie să devină prin iubire și cutezanța minții acestuia, imaginea frumuseților dumnezeiești și să devină lăcaș al lui Dumnezeu. Omului i s-a dat de Dumnezeu să săvîrșescă această lucrare de sfințire a vieții lui, a semenilor și a lumii.

Crucea lui Hristos, ca izvor veșnic de Înviere, trebuie să fie așezată în centrul vieții, al gîndirii, al voinței și sentimentelor noastre. „Cel ce cunoaște taina Crucii, spune Sf. Maxim Mărturisitorul, cunoaște taina tuturor lucrurilor”. Oamenii și situațiile vieții să fie privite din punctul de vedere al Morții și Învierii lui Hristos și atunci vom înțelege că moartea noastră se transformă în „trecere – paște” spre viața veșnică. Și de aceea cinstim și sărutăm cu evlavie sfînta Cruce, ea fiind pentru noi ortodocșii „puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1, 18).

Iubiți fii și fiice în Hristos Domnul,

În după-amiaza zilei Învierii lui Hristos, doi din ucenicii Săi străbăteau triști drumul ce ducea de la Ierusalim la un sat, al cărui

nume era Emaus. Iisus se apropie de ei, le propovăduiește cuvîntul adevărului și se descoperă pe Sine la „frîngerea pîinii” (Luca 24, 35).

Trăim într-o lume în care nu toți oamenii sînt pătrunși de adevărul Învierii lui Hristos și de aceea ei sînt triști, neavînd „nădejde”, cum spune clar Sfîntul Apostol Pavel (I Tes. 4, 13). Cei ce credem în sînt în puterea Învierii, sîntem chemați să ne apropiem de aceștia și să mergem împreună cu ei, asemenea lui Iisus alături de ucenicii Săi spre Emaus, și să le vestim bucuria vieții veșnice. Această bucurie a Învierii a luminat prin secole cugetele strămoșilor noștri și deși obidiți de vitregiile vremurilor, ei au dăruit din lumina bucuriei lor tuturor celor din jur. Ca martori ai Învierii Mîntuitorului. Hristos, creștinește și românește, ei o vesteau prin unitatea de credință, prin statornicie pe vatra străbună și prin apărarea ei și a nemului cu prețul vieții. Să nu uităm icoana vredniciei lor; să nu uităm jertfele erilor și martirilor pentru întregirea și dănuirea neamului nostru de pretutindeni, ci cu smerenie să-i pomenim ca pe adevărați purtători de Dumnezeu, de dreptate și adevăr și ca vestitori ai Învierii și luminii lui Hristos.

Fiecare creștin are misiunea ca prin cuvînt, viață curată și iubire jertfelnică pentru toți oamenii, și mai ales pentru cel în suferință sufletească și trupească să fie un apostol al Învierii lui Hristos. În fiecare cămin de orfani, în fiecare copil care suferă, în fiecare bolnav sau bătrîn singur și fără sprijin, în fiecare chip omenesc dintre cei din închisori descoperim, dacă mergem să-i cercetăm, chipul lui Hristos. Un mare gînditor și vîzător al tainelor lui Dumnezeu, Didim din Alexandria, citează un cuvînt păstrat de la Mîntuitorul Hristos: „Pe Dumnezeu, Îl poți vedea în orice frate”.

Lumina Sfintelor Paști să strălucească așadar cu mai multă putere în fiecare din noi, și prin noi Hristos Cel Înviat să propovăduiască lumii vestea cea bună a biruinței definitive asupra morții: „Înviat-a Hristos și iadul a fost nimicit. Sculatu-S-a Hristos și au căzut diavoli. Înviat-a Hristos și se bucură îngerii. Înviat-a Hristos și viața stăpînește”. Nădăjduind că această viață va stăpîni cugetele și faptele noastre, vă îmbrățișez cu dragoste în aceste sfinte clipe și vă adresez tuturor:

HRISTOS A ÎNVIAT!

† TEOCTIST

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† LUCIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU ARHIEPISCOP AL TOMISULUI

lubitului nostru cler, cinului monahal și dreptmăritorilor creștini din această de Dumnezeu păzită Arhiepiscopie: har, milă și pace de la Dumnezeu—Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos, iar de la smerenia noastră arhierească binecuvîntare.

„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le“.

(Din Cîntările Învierii Domnului)

lubiți fii duhovnicești,

Cu aceste cuvinte, pline de inspirație dumnezeiască, de negrăită înălțare sufletească, întîmpinăm, și de această dată, luminatul Praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos.

Strălucita Sărbătoare a „biruinței vieții asupra morții“, revarsă daruri sfinte în inimile noastre, pregătite să-l primească pe Iisus Hristos „Dătătorul vieții“ celei veșnice (Ioan 10, 28).

Prin imnul înălțător al Învierii, creștinii sînt pătrunși, în această sfîntă zi, în întreaga lor ființă, cu statornică dragoste către Hristos – Cuvîntul, care „pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire a pătimit, S-a îngropat și a treia zi a înviat“.

Odată cu făptura omenească, firea întreagă, „care a suspinat pînă la Învierea Domnului“, împreună se bucură de această „Sărbătoare a sărbătorilor“. De aceea Biserica, prin cîntările ei, glăsuiește: „Cerurile, după cuviință să se veselească, pămîntul să se bucure, să prăznuiască toată lumea cea văzută și cea nevăzută pentru că a înviat Hristos, veselia cea veșnică“ (Canonul Învierii).

Cu adevărat, „întreaga suflare“ se îmbracă astăzi în veșmîntul primăverii, purtînd roadele virtuților. După îndelungata vreme a Postului, prin trăire sfîntă, am ajuns la împăcarea cu Dumnezeu, cu noi înșine, cu aproapele, după cum mărturisește Sfîntul Apostol Pavel (Rom. 5, 11; II Cor. 5, 18-19).

Dreptmăritori creștini,

Învierea Domnului este praznicul luminii, al vieții, al bucuriei. Este al luminii, pentru că Hristos, „Lumina lumii“, L-a luminat; este al vieții pentru că El este „Dătătorul vieții“; este al bucuriei pentru că El l-a numit astfel, prin cuvintele: „Bucurați-vă!“ (Matei 28, 9), cînd s-a adresat femeilor mironosițe. Apostolii, „s-au bucurat și ei văzînd pe Domnul“, după înviere, ne spune Sf. Apostol și Evanghelist Ioan (20, 19-20).

Sfintele Paști aduc tuturor bucuria Învierii. Astăzi, mai mult ca oricînd, ne simțim cu inima curată și împăcați sufletește pentru că ne-am pregătit prin smerenie, rugăciune și spovedanie, împărtășindu-ne cu Sfîntul Trup și Sînge al Domnului Hristos. În felul acesta am devenit vrednici glăsuitoari ai laudelor bisericesti, care ne-au unit, în ziua aceasta, „pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa“ (Ps. 117, 24).

Paștele cele frumoase, Paștile Domnului, Paștile cele preacinstite care nouă ne-au răsărit“, ne îndeamnă „să iertăm toate pentru Înviere“ (Laudele Învierii).

Învierea aduce bucurie nu numai unui singur om. Ea cuprinde întreaga făptură: atît cerul cît și pămîntul și pe toate cele de desupt. Așadar, Învierea este viața cea nouă, trăită în Iisus Hristos, este curățirea simțurilor, a cugetelor și întărirea voinței „spre săvîrșirea roadelor dreptății și spre lauda lui Dumnezeu“ (Filip 1, 11).

Iubiți credincioși,

În această atmosferă de înălțare sufletească ne aflăm în sfânta Biserică cu inimile învăluite de bucurie și frumusețea cântărilor religioase, închinare Sfintei Învieri, întâmpinând prin ele, pe Iisus Hristos Domnul nostru, care a ieșit ca un „Soare” din mormântul în care a fost așezat de către „*Iosif cel cu bun chip*”. Împreună cu noi, simțim prezente femeile mironosițe, cele dintâi vestitoare ale Învierii Domnului, care în zorii dimineții, în prima zi a săptămânii, adică Duminică (Apocalipsă 1, 8), au fost întâmpinate de înger, care le-a întrebat: „Căutați pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus” (Marcu 16, 6).

Realitatea Învierii Mîntuitorului Iisus Hristos, prăznuită cu atîta credință și evlavie sfîntă, dezvăluie taina cea mare a Atotputerniciei Sale dumnezeiești, în împlinirea planului mîntuirii omului.

Într-adevăr, mijlocul mîntuirii neamului omenesc este jertfa de pe Cruce a Mîntuitorului Hristos, culminînd cu Învierea Sa, care își are izvorul în nemărginita dragoste a lui Dumnezeu față de om: „*Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încît pe Fiul Său, Cel Unul-Născut, L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan 3, 16). Necesitatea jertfei a fost prevestită de Domnul nostru Iisus Hristos, înainte de patima Sa, cînd a spus: „Adevărat, adevărat, grăiesc vouă, că dacă bobul de grâu care cade în pămînt, nu va muri, rămîne singur; iar de va muri, aduce roadă multă” (Ioan 12, 24).

Această realitate este bine cunoscută. Grăuntele de grâu semănat sub brazdă „măre”, ca de aici să răsară la lumină și căldură, devenind spic, care, la vremea secerișului, aduce „rod bogat”.

Este o asemănare semnificativă între bobul de grâu și trupul Mîntuitorului Hristos, pus în mormînt, care a înviat. Aceasta rămîne ca mărturie sigură că noi, după moartea trupului, vom reveni la viață și la lumină, prin Învierea Sa: „*Căci precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia*” (I Cor. 15, 22; Rom. 6, 5), „iar Dumnezeu, care a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin învierea Sa”. (I Cor. 6, 14).

Frați creștini,

Ce îndatoriri ne revin prin Învierea lui Iisus Hristos, Viața lumii?!

În primul rînd, să prețuim viața, după cum Iisus Hristos a prețuit-o, cînd spune: „Eu am venit ca oamenii viață să aibă și din belșug să aibă” (Ioan 10, 10). Se cuvine a socoti viața ca un dar al lui Dumnezeu. Să prețuim viața proprie, dar și cea a semenilor. A da valoare vieții înseamnă ocrotirea ei împotriva oricărei încercări de a o suprima, chiar din momentul apariției sale: „căci fericit este omul care-și va umple casa de copii...” (Ps. 126, 5; Facere 1, 28; Ps. 103).

Fiecăruia îi revine îndatorirea de a cinsti făptura vie, pentru că ea aparține lui Dumnezeu și pentru care Iisus s-a întrupat, a pătimit și a înviat din morți (I Tim. 4, 4; Rom. 14, 8).

Viața este semnul dragostei lui Dumnezeu față de om (Ioan 10, 28). De aceea se cuvine ca fiecare dintre noi să avem dragoste frățescă, așa cum ne îndeamnă stăruitor Sfântul Apostol Petru, cînd zice: „Puneți din partea voastră toată sîrguința și adăugați la credința voastră: fapta bună, cunoștința; la cunoștință, înfrînarea, la înfrînare, răbdarea; la răbdare, evlavie; la evlavie, iubirea frățescă, iar la iubirea frățescă, dragostea” (II Petru 1, 5-7).

Dragostea de semeni ne unește într-o singură rugăciune, într-o singură Biserică, în care se preamărește Iisus Hristos „Cel înviat” și care ne dă puterea și darul de a fi „împreună slujitori ai lui Dumnezeu, a bunei înțelegeri între oameni, între neamuri” (II Cor. 10, 14).

Praznicul Învierii Domnului să fie un nou pas pe calea înnoirii permanente a vieții noastre. Dragostea jertfenică să învăluie statornic strădaniile noastre spre desăvîrșire. În felul acesta vom fi adevărați ucenici ai lui Iisus Hristos și trăitori în duhul Evangheliei Sale, care ne călăuzește spre zorile veșniciei. „Căci, cîți sînt mînați de Duhul lui Dumnezeu, sînt fii ai lui Dumnezeu” (Rom. 8, 14).

Iubiți frați,

Din lumina lui Hristos, „care luminează tuturor”, am primit și noi „Sfînta lumină” care ne arată „Calea” ce trebuie să o urmăm, „Adevărul” și „Viața” (Ioan 14, 6).

Din această sfîntă lumină s-au împărtășit, pe acest pămînt, binecuvîntat de Dumnezeu, timp de milenii, vrednicii noștri înaintași, iar noi le urmăm statornicia lor în credința curată.

Din fața sfântului altar, din adîncul simțirii noastre de trăitori ai credinței strămoșești, rostim grăitoarea biruință asupra morții: „Hristos a înviat!”. Credincioșii noștri ca și cei de la Sfîntul Mormînt, de unde a ieșit biruitor întru slavă, Hristos Domnul, aduc, prin cîntări și rugăciuni, mesajul îngeresc că „A înviat Domnul”.

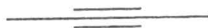
Astăzi este mîntuirea lumii, atît a celor văzute și a celor nevăzute; „Hristos a înviat din morți, ridicați-vă împreună cu El”, – spune Cîntarea bisericească, – „Hristos a ieșit din mormînt și voi vă eliberați din lanțurile păcatului. Porțile iadului sînt nimicite, iar dreptii se bucură și se veselesc de Domnul”.

Să ne rugăm neconținut lui Iisus Hristos, Domnul vieții, ca bucuria învierii Sale să rodească deplin în viața noastră. Sfintele Paști să fie izvor și îndemn de înălțare pe scara virtuților. Să cunoaștem pe deplin că viața în Hristos „este dragoste, bunătate, facere de bine”(Galateni 5, 22).

Dorindu-vă tuturor noi împliniri duhovnicești, spor în săvîrșirea faptelor bune și folositoare mîntuirii, vă întîmpinăm cu inima plină de bucurie: „HRISTOS A ÎNVIAT!”. Rămîn al vostru al tuturor pururea rugător către Hristos Domnul nostru.

† LUCIAN

ARHIEPISCOPUL TOMISULUI

† ANTIM

**DIN MILA LUI DUMNEZEU, ARHIEPISCOP AL
DUNARII DE JOS**

Prea cucernicilor preoți, cinului călugăresc și tuturor binecredincioșilor creștini din eparhia noastră, de Dumnezeu oblăduită, har, pace sufletească, sănătate, bucurii duhovnicești, mîntuire în Hristos Domnul Învierii, iar de la smerenia, Noastră, părintească binecuvîntare.

*„Lumina lui Hristos
luminează tuturor!”*

HRISTOS A INVIAT!

BINECREDINCIOȘI FII SUFLETEȘTI,

Ne-a binecuvîntat milostivul Dumnezeu și anul acesta să participăm la Învierea Fiului Său din morți, spre a aprinde iarăși lumina credinței și nădejdii vieții celei veșnice în candela sufletelor noastre.

„Veniți de primiți lumina!” Hristos Domnul ne cheamă la luminare prin aceste cuvinte, rostite de slujitorii sfințiți, cu făclia Paștelui în mâini aprinsă de la Sfîntul prestol, care închipuie chiar sfîntul mormînt, devenit cum spun Sfinții Părinți ai Bisericii, și „izvorul învierii noastre”.

De la două mii de ani lumina lui Hristos împrăștie noaptea și tenebrele păcatelor lumii, eliberîndu-i pe cei ce cred în El și lucrează după sfintele Sale învățături, de chingile egoismului, urii, discordiei și morții. Toți credincioșii luminați de harul Învierii Domnului participă

la mǎrețul praznic pascal cu sentimentul trecerii „de la moarte la viață și de pe pământ la cer”.

„Ziua Învierii să ne luminăm popoare,
Paștile Domnului Paștile,
Că din moarte la viață
Și de pe pământ la cer

Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi”, slavoslovim cu Biserica drept mîntuitoare, în ziua de Paști.

Sf. Părinte Ipolit, în veacul II, exprima aceeași bucurie a biruinței asupra morții prin Învierea Domnului. „O dumnezeiesc Paști, prin tine moartea întunecoasă s-a distrus și viața s-a răspîndit pretutindeni; ușile cerului s- au deschis și Dumnezeu s-a arătat omului...”

lubiți frați în credința străbună,

An de an ne întărim credința în Învierea Domnului, care este chezașia învierii noastre căci „aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa”.

Paștile, sărbătorit de întreaga suflare creștinească, am dori ca de astă dată să coboare fiorul tainic al bucuriei și-n sufletele copiilor și tineretului nostru. Ei, tinerii, au fost sistematic oprți în anii din urmă ai dictaturii atee, de a participa la bucuria deplină a luminii și învățării Cuvîntului dumnezeesc al Evangheliei.

Familia, școala și Biserica au suferit de-o potrivă, neputînd transmite pe lîngă celelalte învățături și pe cea religioasă, care trebuie să fie precum știm, chiar baza educației și creșterii copilului.

Dar, prin milostivire cerească, tocmai tinerii au zdrobit lanțurile care-i legaseră numai de materialismul ateu, răsturnînd prin jertfele lor curate un regim totalitar fără de Dumnezeu. Prin curajul și moartea lor, tinerii noștrii au înlăturat lespeda de pe mormîntul zestrei cultural – religioase de două ori milenare, înviind astfel tradiția cea mai sănătoasă a românului: credința în Dumnezeu și-n lumina învățăturilor moralei creștine.

Hristos „lumina lumii”, „Învățătorul și adevăratul Pedagog” revine după mulți ani de smerită așteptare în familie, în școală și-n societatea românească. Vine să readucă pacea și bunăînțelegerea între noi, să

contribuie prin puterea Cuvîntului și harului Său la creșterea și întărirea caracterului tinerelor văstare copii. Oare știu toți copiii noștri că încă acum două mii de ani Dumnezeu Mîntuitorul lumii îi chema la Sine?: „Lăsați copii să vină la Mine că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor“ (Matei 19,14).

Oare nu știu acestea părinții lor, mai ales cei mai tineri?
Chiar dacă nu mai știu, Hristos îi învață, iată, acum.

Lubiții noștri fii sufletești tineri și copii,

Pe lângă ocrotirea maternă în familii, aflați astăzi la Paști că Hristos vă cheamă la El să vă împodobască sufletele cu învățăturile Sale minunate și să vă ocrotească cu iubirea Lui părintească. Așa cum părinții v-au învățat rugăciuni, v-au pregătit de Paști, v-au gătit în hăinuțe frumoase și v-au dus de mîna la sfînta biserică; unde părintele v-a împărțit cu Sfintele Taine, tot astfel Domnul nostru Iisus Hristos vă primește de Paști la masa iubirii Sale.

Vă veți recunoaște și voi astăzi în versurile ce urmează, care zugrăvesc viața copiilor de altă dată, lângă Mîntuitorul Hristos, ca părinte și învățător al lor:

*S-aude al clopotelor cînt
Prin firea care se renaște
Și falnic iese din mormînt
Cu biruință Domnul Sfînt
Și azi e Paște*

*Și după slujbă ies la rînd
Bătrîni, cu spatele-aplecat
Bărbați cu chipul luminat
Și-n urmă ies copii cîntînd
Hristos a înviat!*

*Se-așează apoi cu toți la masă
Și toți sînt astăzi bucuroși
Și obiceiul din strămoși*

S-arată-n fiecare casă
Cu ouă roșii...

Sînt veseli toți și bucuroși
Și toți cu sufletu-nălțat
Oriunde se-nțînesc prin sat
Își zic cum zis-au moși-strămoși
Hristos a înviat!

(M. Popescu)

Cîntă păsări lin
Paștile ne vin
Aducînd cununi
La copii buni
Roșioare ouă
Și hăinuțe nouă

(I.I. Onu)

Binecredincioși creștini și părinți ai copiilor,

Trăim momente de răscruce în viața neamului românesc. Pregătim ogorul în primăvara vieții copiilor noștri. Oare ne-am pregătit și semințele spre a le semăna în sufletele lor curate? Oare este suficientă sămînța în mîna noastră? Experiența de pînă acum ne-a arătat că n-a fost și iată că prin grija Bisericii, a Sfîntului Sinod, a slujitorilor bisericești și a frățiiilor voastre, copiii beneficiază de ora de educație religioasă în școli. Este o mare izbîndă, pentru care nu sîntem vrednici a da slavă lui Dumnezeu. Acesta este semnul adevărat al „învierii” vieții și spiritualității românești, însași cheazășia viitoarei societăți libere și prospere, pe care ne-o dorim cu toții, căci fără Dumnezeu și Biserică nu se poate vorbi de renașterea moral – spirituală a poporului român.

Mai înainte de a se preda copiilor învățăturile credinței în școli nu uitați că Dumnezeu v-a ales, părinților, să fiți primii semănători ai Cuvîntului sfînt în sufletele copiilor voștrii. Iată ce va spune Sf. Ioan

Gură de Aur, în secolul IV: „Dumnezeu face ca mama nu numai să zămislească, ci să dea chip frumos copiilor prin educație. Părinții înșiși ar putea mărturisi că nu natura ci virtutea, adică grija de a educa pe copii face paternitatea... Părinții au în casa lor o statuie mai de preț ca statuia de aur, au pe copii. Asemenea pictorilor, care zilnic așează tabloul în fața lor și-i dau vopsele ca să semene cât mai mult cu originalul, și asemenea sculptorilor care înlătură părțile de prisos de marmoră și adaugă ce lipsește, spre a face o operă frumoasă tot așa procedează și părinții”. Dacă veți face așa, copiii vor pleca cu „certificatul celor 7 ani”, semnat de dragostea și grija mamei și bunicii, ca primele educatoare. Copilul fără „șapte ani de acasă” cum spune românul, greu va urma cuviincios și cu folos celelalte școli. Va învăța știință, dar nu va putea învăța să fie om de caracter și tărie morală.

În continuarea educației din familie, școala cu priceperea dascălilor modelează cu răbdare sufletele copiilor noștri.

Spre cinstea școlii românești, alături de profesori stă astăzi și preotul, care este trimisul lui Hristos prin episcopul locului să predea copiilor învățăturile de suflet ziditoare, așa cum este tradiția firească a românilor. Slujitorii sfințelor noastre altare au purces cu smerenie, dar și cu mare entuziasm în școli, unde împreună cu profesorii desfășoară o activitate meritorie de educație moral – religioasă.

Găsim potrivit, așadar, într-o zi ca aceasta a Sfințelor Paști să felicităm iubitorul de Hristos cler al eparhiei și pentru strădania predării, alături de alte cadre didactice, a orei de religie în școli.

Binecuvîntăm și felicităm directorii și cadrele didactice ca și pe părinți pentru dragostea de care au dat dovadă în munca de educație religioasă, care-și va da, la timp, cu siguranță, rodul cuvenit în viața națiunii.

Familia, școala și Biserica, acum de Paști revin la tradiția firească a neamului românesc, încredințându-ne pe toți că a sosit, cu adevărat, primăvara credinței în Dumnezeuul părinților noștri și al nostru. Care nu ne-a lăsat orfani, ci ne-a redeșteptat sentimentele frăției și ale dragostei.

Să învie și virtuțile strămoșești, credința, nădejdea și dragostea în sufletul fiecărui creștin și român și lumina lui Hristos va lumina viitorul

neamului nostru.

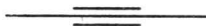
Cu aceste gânduri vă adresez cele mai calde urări pascale, rugîndul pe Mîntuitorul Învîiat să vă facă parte numai de bucurii.

HRISTOS A INVIAT!

Al vostru părinte sufletesc fierbinte rugător către Mîntuitorul pentru mîntuirea sufletelor noastre.

† ANTIM

Arhiepiscop al Dunării de Jos

EPIFANIE

**DIN MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL EPARHIEI BUZAULUI,
IUBITULUI NOSTRU CLER, CINULUI MONAHAL
ȘI BINECREDINCIOȘILOR CRESTINI, HAR ȘI PACE DE LA
DUMNEZEU—TATĂL ȘI DE LA DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS
IAR DE LA NOI ARHIERESTI BINECUVINTARI
HRISTOSA ÎNVIAT!**

Iubiți fii duhovnicești,

Binecuvîntat să fie Dumnezeu Care ne-a ajutat să ajungem la acest praznic luminat!

Preamărit să fie Domnul nostru Iisus Hristos Care, în marea Sa iubire, a binevoit să se jertfească pe Cruce pentru noi și ne-a ridicat din moarte și de pe pământ la cer. Slăvit să fie Sfântul Duh, Care sălășuieste întru noi și ne umple inimile de daruri și negrăite bucurii.

Iată a sosit ziua Învierii, Paștele cele sfinte, înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu. Astăzi credincioșii Bisericii noastre se adună cu îngerii și cîntă de bucurie Biruitorului iadului.

„Acum toate s-au umplut de lumină, și cerul și pământul și cele dedesupt“.

Dreptmăritori creștini,

Firea neînsuflețită sporește bucuria duhovnicească în sufletele oamenilor credincioși prin biruința vieții, pe care o aduce primăvara, anotimpul cel mai mult așteptat de noi toți. „Acum cerul este mai luminat. Acum soarele se înalță mai sus pe bolta cerului și se arată mai strălucit. Acum livezile se umplu de mireasmă și semințele încolțesc“, spune Sfântul Grigore Teologul.

Dar, infinit mai importantă pentru noi este minunea de acum aproape două mii de ani, când pe bolta istoriei omenirii a răsărit „Soarele dreptății, Hristos biruitorul morții. Cunoașteți faptele petrecute „în vremea aceea“ în Ierusalimul Iudeei. Fiul lui Dumnezeu S-a coborât din slăvilă Lui veșnică, S-a făcut om, ca să-i învețe pe oameni adevărul, să-i împace cu Tatăl ceresc de care s-au îndepărtat prin călcarea poruncii“.

Iisus „întru ale Sale a venit, și ai Săi nu L-au primit“ (Ioan 1,11). Din necredință și din invidie, răufăcătorii cu uneltiri împotriva Domnului, L-au prins, L-au judecat și L-au osândit la moarte prin răstignire. Cîțiva prieteni, cu lacrimi în ochi în tainică jale, au coborât trupul Domnului de pe Cruce și L-au pus în mormînt. Iar mormîntul a fost pecetluit și păzit de străjeri.

Însă nu era cu puțință ca Fiul lui Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul și pămîntul, să rămînă în mormînt! Cel ce de bună voie și din iubire și-a jertfit viața pentru păcătoși, și-a reluat-o, prin puterea Sa de Dumnezeu adevărat.

Mîntuitorul Hristos a biruit puterea morții! „Ca pămîntul care răsare ierburi, și ca o grădină în care sămînța încolțește, așa Domnul Dumnezeu va face dreptatea să răsară și înaintea tuturor neamurilor, preaslăvirea Sa“ (Isaia 61, 11). Iar dreptatea s-a făcut prin înviere! Hristos a înviat!

Aceasta a fost vestea pe care au adus-o îngerii femeilor minorosițe care au văzut mormîntul gol. Pe acest adevăr, ca pe o stîncă de granit, s-a așezat preamărirea lui Iisus Hristos ca Dumnezeu adevărat și Domn al istoriei, „mai presus decît toată domnia și stăpînirea și puterea și dregătoria și decît tot numele ce se numește nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor“ (Efeseni 1,21).

Binecredincioși creștini,

Pe lângă dovada divinității Domnului Iisus Hristos, praznicul de acum este și piatra de temelie a credinței și nădejzii noastre în propria noastră înviere, în viața cea veșnică. Ascultați ce cuvinte a rostit Mântuitorul către Marta, sora lui Lazăr din Betania: *„Eu sînt învierea și viața: cel care crede în Mine, chiar dacă va muri va fi viu. Și oricine trăiește și crede în Mine, nu va muri niodată”* (Ioan 11,25-26). Iar marele Apostol al neamurilor, Sfântul Pavel a învățat așa: *„Hristos a înviat din morți, fiind începătură celor adormiți... În El toți vor învia”* (I. Cor. 15,20-21).

Așadar, sîntem nemuritori! Mare este taina creștinătății, mare este și mîngîierea pe care o dobîndim din această învățătură a Bisericii noastre.

În toate neamurile și la toate popoarele, moartea a fost socotită ca o nimicire a ființei omenești, ca un inamic înfricoșat, de temut. Minunea din Ierusalimul Iudeei a spulberat o gîndire ca aceasta, întrucît Hristos a biruit dușmanul de veacuri al fiilor lui Adam și El a dat putere și membrilor trupului Său tainic – Biserica să învieze cu El, și să trăiască în veșnicie, în Patria cea de sus, unde să fie pururea cu Domnul.

Vorbind despre înviere și despre nemurirea sufletului, datori sîntem să arătăm că nădejdea într-o altă existență impune răspunderi mari. Nu toți cei ce vor ieși din morminte la trîmbița lui Dumnezeu vor fi mîntuiți și vor gusta fericirea Raiului. Ci vor fi cu Domnul numai cei care vor fi făcut voia lui Dumnezeu, cei buni, cei milostivi, cei blînzi și făcători de pace. Iar cei care, în această viață, au trăit în păcate și nu s-au îndreptat prin lacrimi de pocăință, vor învia spre osîndă. *„Și vor ieși cei care au făcut cele bune spre învierea vieții, iar cei ce au făcut rele, spre învierea judecării”* (Ioan 5,19), spune Domnul nostru Iisus Hristos.

Așadar, pentru un adevărat credincios, învierea trebuie să se pregătească în lumea prezentă. *„Ea începe cînd Îl primim pe Hristos în inimile noastre ca Mîntuitor, cînd stabilim o legătură vie cu El, cînd ne rugăm neîncetat și ne ferim de păcat, cînd ne împărtășim cu trupul și sîngele Lui, mai cu seamă cînd slujim cu dragoste pe cei din nevoi.*

Aceasta este învierea noastră de acum”.

Dacă Îl avem în inimile noastre pe Mîntuitorul prin credință și dragoste, viața ni se va umple de putere, de lumină și bucurie. A-l aduce ca Stăpîn în viața noastră personală înseamnă o mare nădejde de a face o lume mai bună!

La aceasta ne îndeamnă și Sfîntul Grigorie de Nazianz, care zice: *„Astăzi s-a făcut mîntuirea lumii. Hristos a înviat din morți: învie și tu cu El. Hristos a părăsit mormîntul: rupe și tu cătușele deprinderilor rele. Vechiul Adam s-a nimerit și altul nou s-a zidit: fii și tu făptură nouă în Hristos”.*

Ca să putem avea folos duhovnicesc din acest mare preznic, „*Omul cel dinăuntru nostru*”, adică inimile și cugetele trebuie să se înnoiască mereu. Fiindcă pentru noi, în această viață, înviere înseamnă restaurare spirituală, restabilire și înnoire desăvîrșită a întregii noastre ființe. Pentru ca toate dorințele și nădejdirile noastre către un scop înalt nu se pot realiza decît prin curățenia vieții și prin faptele de iubire față de semenii, așa cum ne învață Domnul Iisus Hristos. Dacă vom merge pe această cale, nici chiar moartea nu ne va înfricoșa, deoarece Sfîntul Apostol Pavel ne încredințează că „*chiar dacă omul nostru cel din afară se trece, cel dinăuntru însă se înnoiește din zi în zi... fiindcă cele ce se văd sînt trecătoare, iar cele ce nu se văd sînt veșnice*” (II. Cor. 21,16-18).

Trîind astfel pe acest pămînt, ne pregătim pentru viața veșnică, ce va începe după învierea noastră care este atît de strîns legată de învierea Domnului, fiindcă așa cum spune același Sfînt Apostol, „*Dumnezeu care a înviat pe Domnul ne va învia și pe noi prin puterea Sa*” (I. Cor. 6,14). Așadar, Mîntuitorul nostru ne-a ridicat cu El la viață prin învierea Sa, căci „*dîndu-se pe Sine morții – cum spune Sfîntul Vasile cel Mare – Hristos a dezlegat legăturile morții și înviind a treia zi, a făcut tot trupului cale spre învierea cea din morți*”.

Dacă precuratul sînge al Domnului nostru Iisus Hristos este *balsamul ceresc de tămăduire a răniilor făcute nouă de boldul neascultării*, atunci învierea Sa este izvorul învierii noastre. De aceea, la acest mare praznic, împreună cu Sfîntul Apostol Petru, să mulțumim rugîndu-ne: „*Binecuvîntat fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus*

Hrisots, Care , după mare mila Sa. prin învierea lui Iisus Hristos din morți ne-a născut din nou, spre nădejde vie, spre moștenire nestricăcioasă și neîntinată și neveștejită, păstrată în ceruri pentru noi" (I Petru 1,3-4).

Iubiți fii sufletești,

Oamenii, ca și popoarele, nu pot trăi fără certitudini, fără adevăr.

Pentru noi creștinii Învierea Domnului Hristos este adevărul cel mai înalt, este ca un soare veșnic, răsărit la hotarul între viața prezentă și cea de dincolo de mormânt, soare care dă vieții noastre lumină și căldură , energie sfântă pentru împlinirea marilor îndatoriri ce ne revin fiecăruia.

Învățătura pe care o desprindem din praznicul de astăzi este „să umblăm ca fii ai luminii" (Ioan 12,36), adică să răspîndim în jurul nostru lumina iubirii, a dreptății, a cinstei desăvârșite și a bunătății.

Astfel, gustînd din bunătățile luminatului praznic al Învierii Domnului, cu evlavie adîncă să ne ridicăm cugetele noastre către Părintele ceresc, aducîndu-i rugăciuni de mulțumire pentru marele dar al vieții veșnice și pentru toate binefacerile pe care ni le-a adus prin învierea Fiului Său iubit, Domnul nostru Iisus Hristos.

O dată cu acest cuvînt de învățatură creștinească și povățuire părintească, rog pe Dumnezeu îndurător și a toată bunătatea să reverse peste toți binecuvîntări cerești, iar marea sărbătoare a sărbătorilor să o petreceți cu sănătate, bucurie și mulțumire sufletească.

HRISTOS A INVIAT!

Al vostru de tot binele voitor și pururea către Domnul fierbinte rugător,

† EPIFANIE

EPISCOPUL BUZAULUI

† CALINIC

PRIN DARUL LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL EPARHIEI ARGESULUI, MIJLOCEȘTE ÎN RUGĂCIUNI CĂTRE BUNUL DUMNEZEU PENTRU ALESUL CLER, CINUL MONAHAL ȘI DREPTMĂRITORII CREȘTINI ȘI CREȘTINE CA SĂ LE DARUIASCA PACE, BUCURIE ȘI SPOR BINECUVINTAT ÎN TOT LUCRUL BUN

„Căci nimeni dintre noi trăiește pentru sine și nimeni nu moare pentru sine. Că dacă trăim, pentru Domnul trăim, și dacă murim, pentru Domnul murim. Căci pentru aceasta a murit și înviat Hristos, ca să stăpînească și peste morți și peste cei vii!” Romani 14, 7-9).

HRISTOS A INVIA !

Imnul „*Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le*” este cîntarea pe care cu inimile pline de bucurie și emoție sfîntă, o cîntăm începînd din noaptea Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, noi creștinii iubitori de Dumnezeu și de adevăruri nemuritoare!

Adevărurile, pe care nu trebuie să le uităm niciodată în viața noastră, le aflăm în Sfînta Scriptură cînd Însuși Domnul Iisus Hristos se arată pe Sine, a fi pentru noi: „*Calea, Adevărul și Viața*” (Ioan 14,6), și ne leagă de suflet vestea dumnezeiască: „*Nimeni nu vine la Tatăl decît prin Mine!*” (Ioan 14,7). Hotărîți! Iisus Hristos Înviat din morți, Mîntuitorul sufletelor noastre, este singura Cale, Calea cea adevărată, care duce la Adevăratul Dumnezeu, care are Viața Veșnică!

Dacă Bunul Dumnezeu ne-a hărăzit să ne naștem, să creștem și

să trăim acest dar dumnezeiesc – Viața – , pusă de El în fărîma de pămînt cînd zice: „*Domnul Dumnezeu a făcut pe om din țărîna pămîntului, i-a suflat în nări suflare de viață și omul s-a făcut astfel un suflet viu*“ (Geneză 2,7), suflet viu, darul cel mai mare făcut de Dumnezeu pămîntului, nu se poate asemăna cu nimic pe lume cînd zice: „*Și ce folosește omului să cîștige toată lumea, dacă își pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?*“ (Marcu 8,36-37)

Strămoșul nostru Adam, a pierdut pacea sufletului din cauza neascultării de poruncile lui Dumnezeu: „*De aceea precum printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa și moartea a trecut la toți oamenii, pentru că toți au păcătuit în el*“ (Romani 5,12). S-a rupt, așadar, legătura de iubire dintre Creatorul Cereșc și omul făcut să devină chipul și asemănarea Sa!

Sfîntul Vasile cel Mare (330-379), în una din rugăciunile Sale din cadrul Sfintei Liturghii, ne arată în chip cu totul inspirat drama omului și istoria mîntuirii sale cînd zice:

„Că zidind pre om, Stăpîne, lubitorule de oameni, luînd țărînă din pămînt, și chipul Tău, Dumnezeule, cinstindu-l, l-ai pus în Raiul desfătării, făgăduindu-i întru paza poruncilor Tale, viață fără de moarte și moștenirea veșnicilor bunătăți. Dar neascultîndu-Te pre Tine, adevăratul Dumnezeu, Care l-ai făcut pre dînsul și amăgirii șarpelui supunîndu-se și dat fiind morții pentru păcatele sale, l-ai izgonit pre dînsul cu judecata Ta cea dreaptă, Dumnezeule, din Rai în lumea aceasta și l-ai întors în pămîntul din care a fost luat, rînduindu-i lui mîntuirea la sfîrșit de la zidirea Ta, pe care a-i făcut-o Bunule, nici n-ai uitat lucrul mîinilor Tale, ci în multe chipuri l- ai cercetat prin sfinții Tăi, care au bineplăcut Tie, din fiecare neam; lege ne-ai dat spre ajutor, îngeri ai pus păzitori.

Iar cînd a venit plinirea vremii, ne-ai grăit nouă prin Însuși Fiul Tău, prin Care și veacurile le-ai făcut, ci Dumnezeu fiind mai înainte de veci, pe pămînt S-a arătat și cu oamenii a petrecut și din Sfînta Fecioară întrupîndu-Se, S-a smerit pre Sine, chip de rob luînd, făcîndu-se pre Sine asemenea cu chipul smeritului nostru trup, ca să ne facă pre noi asemenea chipului slavei Sale. Că de vreme ce prin

om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, a binevoit Unul – Născut Fiul Tău, Cel ce este în sînurile Tale Dumnezeu și Tată, să se nască din femeie, din Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, ca să osîndească păcatul în Trupul Său, pentru ca cei morți întru Adam să învieze întru Însuși Hristosul Tău. Și pogorîndu-Se prin Cruce, în iad, ca să plinească toate ale Sale, a nimicit durerile morții. Și înviind a treia zi, Cale făcînd oricărui trup la învierea cea din morți”.

Dreptmăritori creștini,

Domnul Dumnezeu, cu iubire pentru lucrul mîinilor Sale, a făcut această legătură de iubire dintre Creator și creatură să fie refăcută și să dureze în veci.

Lucrare nemaiauzită și de nimeni săvîrșită vreodată! „*Fiindcă atît de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan 3,16). Iată mîngîierea cea mai mare pe care ne-o face Dumnezeu, nouă celor păcătoși! Și mai mult: „*Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mîntuită prin El*” (Ioan 3,17).

Scopul unic, de mărimi fără margini, este mîntuirea noastră a tuturor celor care credem în Iisus Hristos Domnul! Aceasta este grija noastră cea mai mare! Mîntuirea, împăcarea noastră grabnică și hotărîtă de Dumnezeu! Făcînd așa: „*Nici unul dintre noi nu mai trăiește pentru sine, căci dacă trăim pentru Domnul trăim și dacă murim pentru Domnul murim. Deci, fie că trăim, fie că murim, sîntem ai Domnului!*” (Romani 14,7-8). Din clipa aceasta dacă hotărîm să fim cu toții ai lui Hristos Iisus Înviat din morți, tot acum să hotărîm cu voință puternică să ne răstignim firea noastră pămîntească, precum spune Sfîntul Apostol Pavel: „*Cei ce sînt ai lui Iisus Hristos, și-au răstignit firea pămîntească împreună cu patimile și poftele ei*” (Galateni 5,24): „*Căci cei ce sînt după trup, cugetă cele ale trupului și cei ce sînt după duh, cele ale Duhului. Căci dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață și pace. Iar cei ce sînt în carne nu pot să placă lui Dumnezeu. Iar dacă Hristos este în voi, trupul este*

mort pentru păcat, iar Duhul viață pentru dreptate. Iar dacă Duhul Cerului ce a înviat pe Iisus din morți locuiește în voi, Cel ce a înviat pe Hristos Iisus din morți va face vii și trupurile voastre cele nemuritoare, prin Duhul Său care locuiește în voi!" (Romani 8,5-11). Este greu acest lucru, dar credința noastră puternică în Iisus Hristos înviat din morți ne va ajuta pentru că: „Fără credință este cu neputință să fim plăcuți Lui! Căci cine se apropie de Dumnezeu, trebuie să creadă că El este, și că răsplătește pe cel ce-L caută" (Evrei 11,6).

Mare și sfântă nădejde mîntuitoare!

Nimeni și nimic nu ne mai înfricoșează cînd credem și mărturisim cu toată tăria că sîntem ai Domnului Dumnezeu!

Nu mai sîntem singuri

Singurătatea și nesiguranța pe cărările acestei vieți s-au transformat în Calea cea Adevărată arătată de Iisus Hristos, Calea jertfei supreme, răstignirea și vărsarea sîngelui Său dumnezeiesc pentru spălarea păcatelor întregii omeniri și a fiecăruia dintre noi: „Căci pe cînd eram noi încă fără putere, Hristos la vremea cuvenită, a murit pentru cei nelegiuți" (Romani 5,6). Și vom spori nădejdea mîntuirii: „Căci atunci cînd eram vrăjmași, am fost împăcați cu Dumnezeu, prin moartea Fiului Său, cu mult mai mult acum, cînd sîntem împăcați cu El, vom fi mîntuiți prin viața Lui" (Romani 5,10).

O! Sfîntă împăcare cu Tine, Doamne Dumnezeule! Fă ca să dureze pururea această împăcare, prin spovedanie sinceră și totală de păcate, rugăciune fierbinte și Împrăștierea cu Trupul și Sîngele Tău în Sfînta Taină a Euharistiei și să nu mai fim străini de Tine în veci!

Da! Dar nu numai noi cei vii, cei de acum, ci și cei ce au plecat dintre noi, în Tara cea de peste veac, precum mărturisește alesul Tău, Sfîntul Apostol Pavel, cînd zice: „Căci Hristos pentru aceasta a murit și a ÎNVIAȚ, ca să aibă stăpînire și peste cei morți și peste cei vii" (Romani 14,9).

Nimic nu ne mai poate clinti din credința noastră știind dumnezeiescul Adevăr, că Iisus, Împăratul Ceresc, are stăpînire și peste cei morți și peste cei vii!

Iată! Adevărul!

Iată bucuria și nădejdea Învierii!

Cîtă bucurie sfîntă, cîtă mîngîiere cerească și nădejde mîntuitoare!

Iubiți frați și surori în Domnul nostru Iisus Hristos,

Calea cea Adevărată este numai aceea care duce spre Viața Veșnică. În Sfînta Scriptură aflăm ceea ce înseamnă Viața Veșnică: „Și Viața Veșnică aceasta este: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu Adevărat și pe Iisus Hristos, pe care L-ai trimis Tu” (Ioan 17,3) și la Dumnezeu Tatăl nu ajunge nimeni decît prin Iisus Hristos (Ioan 14,6), pe Care trebuie să-L cunoaștem așa cum L-au cunoscut Luca și Cleopa mergînd spre Emaus. Stînd la Cîna cea de seară: „... ei au stăruit de El și au zis: râmii cu noi cã este spre seară și ziua aproape a trecut. Și a intrat să râmînă cu ei. Pe cînd ședea la masă cu ei, a luat pîinea, a binecuvîntat și, frîngînd le-a dat lor. Atunci li s-au deschis ochii și L-au cunoscut” (Ioan 24,29-31).

Cîtă bucurie dumnezeiască au simțit Luca și Cleopa cînd li s-au deschis ochii și au văzut că Însoțitorul lor în drum spre Emaus, este Iisus! Iisus biruitorul morții! Iisus, Domnul Vieții, Iisus cel Veșnic! Niciodată nu L-au uitat!

Iisus Hristos, Mîntuitorul, a călătorit și călătorește cu noi toți pe Calea ce duce la Mîntuire!

Iisus Hristos cel Veșnic ne-a deschis ochii ca să-L vedem pe El, Dumnezeu Adevărat, sub chipul pîinii și al vinului, în Taina Sfintei Împărtășanii sau a Euharistiei. Stă Însuși cu noi la masă (Luca 24, 30) și după ce frînge pîinea și ne-o dă, ni se deschid ochii și vedem minunea, adică pe El, Iisus cel Viu, ca să nu ne mai îndoim niciodată de prezența Lui în lume. El e cu noi pururea în Sfînta Împărtășanie!

O! Minune a minunilor!

Cine va putea lua vreodată bucuria aceasta de la noi?

Bucuria bucuriilor și nădejdea nădejdlor!

După ce Iisus s-a făcut nevăzut dinaintea lor, au zis unul către altul: „Nu ardea inima în noi, cînd ne vorbea pe drum și ne tîlcuia Scripturile?” (Luca 24, 32). Inima plină de focul iubirii lui Dumnezeu se cere acum și de la noi. Învierea lui Iisus din morți ne umple inima de focul iubirii dumnezeiești, de nădejdea sfîntă și credință neclintită. Nimeni, niciodată și nimic nu ne mai poate despărți de dragostea lui

Dumnezeu, cum hotărît scrie Sfântul Apostol Pavel: „Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul sau strîmtoarea sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: „Pentru Tine sîntem omorîți toată ziua, socotiți am fost ca niște oi spre junghiere“. Dar în toate acestea sîntem mai mult decît biruitori prin Acela Care ne-a iubit. Căci sînt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpînirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adîncul și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru“ (Romani 8,35-39).

Dreptmăritori creștini,

Iubirea noastră pentru Dumnezeu nu dă roade dacă nu o împletim cu iubirea pentru frații noștri de pe acest pămînt. Iată îndemnul sfînt din dumnezeiasca Scriptură: „Iubiților, să ne iubim unul pe altul, pentru că dragostea este de la Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu“ (I Ioan 4,7) și: „Dacă, într-adevăr, L-ați ascultat și ați fost învățați întru El, așa cum este adevărul întru Iisus să vă dezbrăcați de viețuirea voastră de mai înainte, de omul cel vechi care se strică prin poftele amăgitoare și să vă înnoiți prin duhul minții voastre și să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate și sfințenia adevărului. Pentru aceasta, lepădînd minciuna, grați adevărul către aproapele său, căci unul altuia sîntem mădulare. Mîniați-vă și nu greșiți: soarele să nu apună întru mînia voastră și să nu dați prilej diavolului. Cel ce fură să nu mai fure ci mai vîrtos să se ostenească lucrînd cu mîinile sale, lucru cel bun, ca să aibă să dea și celui ce are nevoie.“

Din gura voastră să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai ce este bun, spre zidirea cea de trebuință, ca să dea har celor ce ascultă. Să nu întristați Duhul cel Sfînt al lui Dumnezeu întru care ați fost pecetluiți pentru ziua rîscumpărării. Orice amărăciune și supărare și izbucnire, și defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate. Ci fiți buni între voi și milostivi, iertînd unul altuia, precum și Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos“ (Efeseni 4,21-32).

Să avem mereu în minte și în inimă aceste îndemnuri sfinte și în această zi pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim într-însa. Ziua Învierii, să ne luminăm popare și să trăim în pace și frăție creștinească și românească!

Hristos a Înviat din morți! (I Corinteni 15,20).

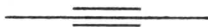
A Înviat Domnul cu adevărat! (Luca 24,34).

BUCURATI-VA! (Matei 28,9).

Al Vostru Părinte și frate în Hristos Iisus,

† CALINIC

EPISCOPUL ARGESULUI

ÎNDRUMĂRI OMILETICE ȘI PASTORALE

„STĂRUIȚI ÎN RUGĂCIUNE“

Frați și surori în Domnul nostru Iisus Hristos.

Din cele mai vechi timpuri, rugăciunea a împlinit una din cele mai arzătoare cerințe ale credinciosului, aceea de a-și înălța cugetul către Dumnezeu, făcătorul și ocrotitorul său.

Rugăciunea aduce liniște sufletească și, totodată, întreține nestinsul său dor de apropiere și cunoaștere a voii lui Dumnezeu. În Sfânta Scriptură, care cuprinde descoperirea lui Dumnezeu către oameni, găsim numeroase exemple de rugăciune, și îndemn la rugăciune. Astfel, patriarhul Iacob se roagă Dumnezeului lui Avram și al lui Isaac (Facere 32, 10-11). Proorocul Daniel și-a îndreptat fața sa către Dumnezeu „stăruind în rugăciune și în rugi fierbinți, cu post, sac și cenușă” (Daniel 9,3). Înteleptul Solomon s-a „rugat fierbinte înaintea Domnului”, rostind, la sfințirea mărețului templu înălțat de el, una dintre cele mai frumoase rugăciuni (I Regi 8, 12-61). Iar dreptul Iov, copleșit de suferință, dar neclintit în credința sa, își va înălța glasul către Dumnezeu zicînd: „Știu prea bine că toate stau în puterea Ta și că nici o punere la cale nu rămîne neajunsă de Tine” (Iov 42, 2). Proorocul Ilie, care era om „ asemenea cu noi în slăbiciuni, și cu rugăciune s-a rugat... și cerul a dat ploaie și pămîntul a odrăslit roada sa” (Iacob 5, 17-17).

Pildă de rugăciune stăruitoare ne-a adus Domnul nostru Iisus Hristos în timpul viețuirii Sale pe pămînt. La vîrsta de 12 ani „S-a suit” împreună cu părinții la templu, să se roage (Luca 2,41,52), iar înainte de a ieși la provăduire s-a urcat în munte, postind și rugîndu-Se timp

de 40 de zile (Matei 4,2). de astfel, cele mai multe minuni săvârșite de către Mîntuitorul erau precedate de rugăciunea Sa către Părintele Ceresc. El a căzut „cu fața la pămînt, S-a rugat și a zis: „Părintele Meu...” (Matei 26, 39). Într-o altă împrejurare, „a ieșit și S-a dus într-un loc și se ruga acolo” (Marcu 2,35). La rugăciunea Sa „cerurile s-au deschis”, mărturisește Sf.Evanghelist Luca (3,31); adeseori Se urca „la munte” ca să se „roage” și petrecea „toată noaptea în rugăciuni” (Luca 6,12); iar „pe cînd se ruga El, chipul feței Sale s-a făcut altul și îmbrăcămîntea Lui albă ca zăpada” (Luca 9,29).

Ucenicul iubit al Domnului nostru Iisus Hristos, Sfîntul Ioan Evanghelistul, atunci cînd istorisește învierea dreptului Lazăr, spune că la mormîntul acestuia, după ce a dat piatra la o parte „Iisus Și-a ridicat ochii în sus și a zis” „Părinte, mulțumescu-Ti Tie că M-ai ascultat” (Ioan 11,4). Iar Sfîntul Apostol Pavel scrie credincioșilor evrei despre stăruința în rugăciune a Mîntuitorului astfel: „În zilele trupului Său, El a adus cu strigăt tare și cu lacrimi și rugăciuni către Cel care putea să-L mîntuiască din moarte și auzit a fost pentru evlavia Sa.” (Evrei 5). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos nu numai că S-a rugat, dar El ne-a învățat cum să ne rugăm: „Și a fost cînd era Iisus într-un loc, rugîndu-se – spune însuși Sfîntul Evanghelist Luca: „După ce a încetat, unul dintre ucenicii Săi l-a zis: Doamne, învață-ne să ne rugăm, precum a învățat și Ioan pe ucenicii Lui” (Luca 11,1). Și le-a dat ca pildă de rugăciune „Tatăl nostru”. Urmînd exemplul Învățătorului, Sfinții Apostoli „într-un cuget stăruiau în rugăciune dimpreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus și cu frații Lui” (Fapte 1,14); îndemnînd pe credincioși „să stăruie în rugăciune” (Coloseni 4,2); să se roage „neîncetat” (I Tesalonicieni 5,17) și să facă „în toată vremea, întru Duhul, tot felul de rugăciuni și de cereri și întru aceasta privegheați cu toată stăruința, rugîndu-vă pentru toți sfinții”. (Efeseni 6,18). Tîlcuind aceste apostolicești adevăruri, Patriarhul Calist scrie: „Drept urmare, cel ce a judecat că trebuie să se roage neîncetat (I Tesalonicieni 5,17), cu toată sîrguința, și în tot timpul, cum zice Apostolul, și se străduiește cît se poate de mult ca această lucrare, va fi pus în rîndul ucenicilor lui Hristos. Căci urmînd învățăturile lor, despre sfințita rugăciune, s-a făcut fiu al harului lui Hristos”.

Încredințarea că prin rugăciune credinciosul este un „ucenic al Mântuitorului” și un „Fiu al harului” a determinat pe „cei ce au primit cuvîntul” lui Dumnezeu, primii creștini, să stăruie „în învățătura apostolilor și în viața frățească, în frîngerea pîinilor și în rugăciune” (Fapte 2, 41-42).

Comunicarea în rugăciune cu semenii și înaintașii noștri este un adevăr al mărturisirii noastre de credință. Îndemnul apostolic de a ne ruga „pentru toți sfinții” (Efeseni 6, 18) de a ne ruga unii pentru alții (Iacob, 4, 16) și de a ne ruga „în Duhul Sfînt” (Iuda 20), la Sfînta Liturghie, a găsit întotdeauna, în inimile și sufletele credincioșilor creștini din sînul Bisericii noastre străbune, un ecou adînc și o plinire prin trăire pilduitoare. Prin rugăciune făcută „cu bucurie” (Filipeni, 1,4), ne aflăm în comuniune duhovnicească, de trainică trăire a acesteia cu Dumnezeu, cu Sfinții și cu toți semenii noștri care sînt mădularele vie ale Bisericii triumfătoare și ale aceleia luptătoare. În rugăciune, omul nu este și nu se simte niciodată singur. Rugăciunea este o conglăsuire, o vorbire a noastră cu Dumnezeu și cu semenii. Cercetînd această cale, de rugăciune, să ne străduim să înfrumusețăm după cuviință, cămara sufletului cu iubirea de semeni, cu credință nestrămutată în Dumnezeu și cu ancora cea nemișcată a nădejzii, în dobîndirea Harului dumnezeiesc.

Să fim încredințați că spre acest liman ne va călăuzi totdeauna rugăciunea caldă și smerită, asemenea vameșului care zicea: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului” (Luca 18,13).

Cu binecuvîntări și dragoste părintească,

† TEOCTIST

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

PREOTUL (omul dragostei)

Ca slujitor al lui Dumnezeu și ca mijlocitor între El și oameni, ca provăduitor al Evangheliei care este cuvîntul și voia lui Dumnezeu și ca păstor de suflete, ca apostol și ca părinte al tuturor, ca lumină a lumii și ca sare a pămîntului, preotul trebuie să fie împodobit cu toate

virtuțile care fac frumusețea creștinismului și a sacerdotului îndeosebi.

Zicînd: „toate virtuțile”, s-ar părea că ne închipuim un om desăvîrșit, ireal, un înger în aparență de om, ceea ce nu este și nu poate fi preotul. Zicînd „toate virtuțile”, le înțeleg totuși pe toate cuprinse în cele mai mari dintre ele, care sînt în adevăr bogate în conținut, frumoase și rodnice, cît o întregă grădină. Dacă preotul are numai credință tare și trebuie să aibă dragoste caldă pentru toți și trebuie să aibă bunătate multă și trebuie să aibă smerenie creștină și trebuie să aibă mi se pare că am numit virtuțile de bază ale vieții și slujirii preoțești. Celelalte toate se cuprind în chip necesar în acestea, acestea neputînd fi altfel cele ce se numesc, fără acelea. Virtuțile creștine sînt de o potrivă necesare preotului, una singură chiar, din cele mai mari neputînd ține locul celorlalte. Virtuțile nu se exclud, dimpotrivă ele se cheamă și se întregesc în sufletul omului, se susțin, se completează. Anumite calități, obișnuite, minore, nu pot înlocui însă, virtuțile fundamentale pe cînd acestea cuprind și împlinesc cu prisosință pe cele comune și mai ales le depășesc, decosebind pe purtătorul lor între ceilalți oameni, pe preot cu atît mai mult.

Preotul este un ales între toți, un virtuos prin excelență, învățător și pilduitor al virtuții creștine. Preoția nu se poate înțelege și slujii decît în virtuțile aferente ei, ca marile virtuți cuprinzătoare și efectiv lucrătoare. Pentru aceasta, preotul nu are de ținut un registru special de virtuți, nici măcar de deschis continuu un manual de morală creștină, care enumeră și clasifică virtuțile, ca să le învețe de acolo, ci de cultivat în sufletul său marile calități și puteri morale care sînt generatoare de toate gîndurile și faptele bune ale preoției. Dacă preotul este credincios ca un apostol, iubitor și bun ca un frate și părinte, smerit ca un slujitor creștin, în înțelesul plin al acestor cuvinte, el este tare și nobil sufletește, are curaj, răbdare și nădejde, are înțelepciune, sinceritate și modestie; este binevoitor și plăcut, activ, prudent, moderat, iubit, respectat și ascultat de toți oamenii.

Fiecare din marile virtuți este necesară creștinului și preotului. Nu ne mîntuim fără credință, fără dragoste, fără bunătate și smerenie creștină, fără fiecare din ele, dar în viața de fiecare zi a credinciosului

iubirea este lucrătoare și aparentă mai mult decît fiecare din celelate. Apostolul a pus cu dreptate pe fruntea ei cununa de virtute supremă, ca puțînd totul, fie în sensul activ al săvîrșirii faptelor de bine, fie în cel al îndurării tuturor celor ce are de îndurat omul (I Cor.13).

Prin puterea și roadele ei în viață, dragostea este primatul virtuților creștine. Ceea ce este valabil pentru ea în viața credincioșilor în general, este valabil în special pentru viața preotului. Iubirea este principalul vieții creștine, preotul este mai mult decît oricine, omul dragostei creștine. Creștinismul și preoția nu au sens fără iubire. Așa cum nu se poate concepe decît crezînd cu tărie în Hristos, preotul nu se poate închipui decît iubind cu deplină dragoste creștină pe toți oamenii. Iubirea lui trebuie să cuprindă mai mult decît a tuturor oamenilor, să treacă peste cercul mai larg sau mai îngust în care se iubesc ceilalți oameni, să iubească fără limită, fără alegere, fără condiții, fără interes personal din simplă și sfîntă datorie creștină și preoțească de a iubi: de a iubi de dragul iubirii, al voii, poruncii și pildei Mîntuitorului.

Pentru preot oamenii sînt ceva deosebit de ceea ce sînt pentru ceilalți oameni. De obicei oamenii se cunosc și se iubesc după legăturile lor firești ca rude, ca prieteni, ca tovarăși de muncă, conaționali, coreligionari sau părtași la o acțiune comună, la un interes sau folos comun. Pentru preot oamenii sînt toți fiii lui Dumnezeu și frații săi. Sînt acestea, firește, pentru toți creștinii, dar pentru preot sînt mai mult decît frați. Sînt fiii lui sufletești, credincioși care trebuiesc păstorîți, înduhovniciți și mîntuiți de el. Ceilalți iubim mai mult din datorie de a ne mîntui pe noi; preotul iubește și din datoria de a-i mîntui pe ei.

Preotul nu poate mîntui pe oameni decît iubindu-i. Oamenii nu pot fi mîntuiți dacā nu sînt iubiți. Fără iubirea de oameni a lui Iisus Hristos, mîntuirea noastră nu s-ar fi săvîrșit, fără iubire de oameni preotul nu-i putea mîntui și el este pus anume ca să-i mîntuiască.

Preotul trebuie să iubească pe toți oamenii, nu numai pe credincioșii săi, care sînt fii direcți, apropiați, ci și pe ceilalți, pe străini și necunoscuți, pe necredincioși chiar, ca unii care trebuiesc și ei mîntuiți de el, de alt preot, de Hristos însuși. El trebuie să-i iubească

pe toți ca om, ca frate, ca preot, ca părinte sufletesc, ca slujitor și nu se poate mîntui pe sine decît mîntuind pe alții, lucru făcut ca slujitor al lui Hristos care a iubit pe toți oamenii, s-a răsîgnit pentru toți și avea chemarea tuturor la El și la mîntuire.

Pentru preot nu există om necunoscut, străin sau indiferent. El trebuie să respire pentru toți și continuu sentimentul dragostei creștine, așa cum floarea exaltă pentru mirosul ei frumos, în chip natural, pentru că este floare. Tot așa preotul trebuie să iubească pe răuvoitori, pe dușmani și pe potrivnici — „dacă are” — cu dragostea credință cu care trebuie să-i mîntuiească, dragostea care iartă, rabdă, uită, îndreaptă, biruie și poate totul. Preotul nu are, nu poate să aibă dușmani, nu poate adică să-i considere așa pe oameni, pe nici un om. Preotul este un om de bine și un om de bine nu poate să aibă dușmani, dușmani meritați. El poate avea în adevăr potrivnici răuvoitori, dar el nu-i socotește dușmani, ci doar oameni neînțelegători, greșiți care se pot îndrepta și cîștiga. El nu poate avea potrivnici, decît pe cei care sînt potrivnici lui Dumnezeu, dar aceia nu sînt potrivnicii lui.

Dumnezeu îi iubește și-i vrea mîntuiți și pe aceia, iar preotul le datorează de aceea îndoită înțelegere și bunăvoință, le datorează grijă și dragoste părintească, dragoste care mîntuiește.

Preotul trebuie să iubească chiar și pe cei care nu voiesc dragostea lui, pe îndărătnici, pe răutăcioși, pe cei perversi și rătăciți, pe cei îndepărtați și rătăciți de dragostea lui și de sînul de mamă al Bisericii, pe cei care nu numai nu-l vor, dar îi resping, îi disprețuiesc sau îl ocolesc. El trebuie să-i iubească cu dragostea lui Hristos, cu dragostea cu care Hristos a iubit pe cei care l-au defăimat, l-au hulit, l-au judecat, l-au osîndit, l-au batjocorit, l-au răsîgnit iertîndu-i în ceasul durerii și dragostei supreme în care s-a mîntuit lumea.

Preotul trebuie să iubească cu atît mai mult în numele lui Iisus Hristos, pe frații lui mai mici, pe nevoiași, pe năpăstuiți, pe săraci, pe bogați, pe oropsiți, pe acei „frați prea mici” ai lui Hristos, care va judeca lumea în numele lor (Mt. 25, 40, 45). Așa cum s-a asemănat prin întruparea și viața sa cu toți oamenii, Mîntuitorul s-a asemănat îndeosebi cu cei mici, lipsiți, smeriți, apăsăți, nebăgați în seamă și s-a

simțit atras de bolnavi, de sârmani, de păcătoși, mai mult decît de cei sănătoși, bogați, mîndri și drepti.. Ca și Mîntuitorul în numele Lui, preotul este frate și părinte celor mulți și umiliți, al poporului. Mîntuitorul a intrat uneori și n-a disprețuit și neglijat nici un om care voia să se mîntuiască, dar a zăbovit de preferință între cei mulți, între cei de jos, a fost urmat de mulțime și i-a fost milă de popor.

Preotul iubește, firește, pe toți oamenii, fără căutare la fața și la haina lor. El datorează dragostea sa de părinte tuturor și are nevoie de dragostea, respectul și ascultarea tuturor, dar nimeni nu iubește pe preot cu inima și devotamentul celor mici, a celor uitați și ocoliți de alții.

Ar fi de prisos să spunem că preotul trebuie să-i iubească pe cei care-l iubesc și pe ai săi înșiși, dacă ar fi vorba numai de dragostea firească, pe care și-o poartă toți oamenii apropiați, dacă n-ar trebui să-i iubească și pe ei cu dragostea creștină și preoțească, cu care ai săi trebuie mîntuiți, ca toți ceilalți oameni, dragostea mîntuitoare, cu care a iubit Hristos.

Și ceea ce pare a trebui spus și mai puțin: Preotul trebuie să iubească pe toți ceilalți preoți, să vadă în fiecare preot nu numai un frate de credință, ci și de slujire lui Dumnezeu, să se vadă și iubească în fiecare preot pe sine însuși, slujirea sa și omul care o săvîrște ca el însuși; să iubească în el și cu el pe Cel în numele Căruia slujesc împreună, ca unul, toți preoții din toate locurile și din toate timpurile. Un preot este frate cu oricare altul, cu toți ceilalți preoți, cunoscuți și necunoscuți lui, din tot orașul sau ținutul, din toată țara, din toată lumea. E frate nu numai cu toți oamenii, ca semen și creștin, ci și ca împreună slujitor al lui Iisus Hristos, purtător al aceleiași vrednicii și sarcini, săvîrșitor al aceluiași taine, vestitor al aceluiași cuvînt dumnezeiesc, propovăduitor al aceleiași Evanghelii mîntuitoare de oameni, dator tuturor aceeași dragoste.

Un preot trebuie să iubească în orice alt preot pe un apostol al lui Iisus Hristos, trimis ca și ei să cheme și să mîntuiască, pe oameni, pe un împreună lucrător cu el, mădular activ și de cinste al Trupului lui Hristos, care este Biserica.

Orice preot trebuie să iubească și să cinstească în alt preot

demnitatea sa însăși, preoția — fie acela mai vrednic sau mai nevrednic decît el, mai bun sau mai rău, mai mare sau mai mic, mai meritos sau mai puțin meritos — ca frate de har, de misiune și de răspundere sacerdotală. A fi preot și a nu iubi pe alt preot, pe toți preoții, fără nici-o singură excepție este a nu iubi însăși vrednicia, slujirea, misiunea ta de preot.

Este condamtabil a nu iubi pe vrăjmașii și pe răuvoitorii tăi, pe cei străini de neamul și credința ta; este condamtabil a nu iubi pe credincioșii tăi; este condamtabil a nu iubi pe cel ca tine, pe alt tu — este și mai puțin a zice condamtabil, ci este monstruos și demonic a nu iubi un preot pe orice alt preot, ca preot, ca slujitor al lui Hristos, ca ceea ce este pildă el însuși; nu un om oarecare, ci un om afierosit lui Iisus Hristos, omul lui Dumnezeu, omul dragostei creștine.

Din cîte sentimente inferioare, scandaloase, absurde, înjositoare și inumane există, nu poate fi unul mai condamtabil decît ura dintre preoți dacă din nefericire acest sentiment există ici-colo, unde doi sau mai mulți preoți slujesc împreună sau în apropiere unul de altul.

Ura dintre preoți este nu numai un sentiment necreștin, ci este negarea și înjosirea preoției, a celui urît ca și a celui care urăște ca fiind una și aceeași: preoția creștină, preoția lui Iisus Hristos.

Ura și neînțelegerea dintre preoți este tăgăduitoarea Evangheliei și a lui Hristos, este apostazie, este dezmințirea, pălmuirea și rușinea lui Iisus Hristos, nu numai înainte de răstignire, a celui smerit pe care L-au pălmuț, scuipat și batjocorit în necunoștință, Iudeii, ci a celui răstignit și înviat pentru mîntuirea noastră, a celui glorificat de creștini și îndeosebi de preoți.

Se poate înțelege alte slăbiciuni și lipsuri ale firii omenești, nu se poate înțelege și justifica niciodată de nimeni și cu nimic ura și vrajba dintre doi preoți.

Un preot care urăște pe altul, nesocotește, batjocorește, prigonește și pălmuiește propriul său chip de preot, haina și rostul său sfînt de frate al tuturor preoților.

Păcatul și rușinea de a urî un preot pe altul, se întorc asupra sa, le poartă în fața sa, îl urîtesc, îl desfigurează, îl fac o caricatură de preot, îl slujesc, fac din slujitorul Domnului dragostei un slujitor al

demonului urii.

Ura dintre preoți uimește, dezgustă, îngrozește. Un preot care urăște păgînește pe altul, nu mai poate iubi creștinește pe ceilalți oameni, este un slujitor denaturat, decăzut din cinstea slujirii preoțești, rătăcit pe o cale care nu vine de la Hristos și nu duce la Hristos.

S-au văzut animale alăptînd și îngrijind puii altora, fiare de pradă trecînd fără să atace, un leu tolerînd în cușca sa un cîine și întristîndu-se de moartea lui; cîine îngăduindu-se cu pisica, păsări clocind ouăle altora. Sînt părinți adoptivi care îngrijesc ca buni părinți copiii adoptați, sînt părinți vitregi care iubesc copiii ce nu sînt ai lor. Se suportă oameni de culori diferite, de rase, de neamuri și de condiții religioase felurite, se împrietenesc, se unesc, se iubesc, uneori străini, oameni sau popoare. O lume întregă vrea să se împace și să se înțeleagă peste provocări, pagube, ofense și dureri neuitate și doi sau mai mulți preoți slujitori ai lui Iisus Hristos, de un neam, de o credință, de o misiune, uneori conslujitori la același sfînt altar, se dezbină, se critică și se urăsc, merg în judecări.

Se urăsc – de ce? Din dorința de a face cumva astfel unul mai bine decît altul sau din vreun interes nobil și superior al slujirilor? Se urăsc din datoria de a se urî, din neputința de a se iubi, din dorința de a pildui curățenia urii cu pilda lor? Se înțelege că nu!

Binele nu se face cu răul, dragostea nu se învață cu ură, lui Isus Hristos nu i se slujește cu ură și cu vrajbă.

Ei se urăsc și se învrăjbesc pe păcatele lor condamnabile; pe interese materiale – mai ales – pe patimi și slăbiciuni omenești, pe pasiuni inferioare, pe lăcomie, pe gelozie, pe ambiție deșartă, pe închipuirea unuia sau altuia, pe invidie, că numai el are drepturi și dreptate, că e superior celuilalt, că e mai bun slujitor – ipocritul și nefericitul – că este sau că nu este mai prețuit decît celălalt sau uneori pe ambiția soțiilor sau pe vorbele purtate de oameni răutăcioși, *inconștienți sau interesați la acestea. Se urăsc pentru întristarea lui Iisus Hristos, din duhul și din plăcerea lui satan. Dacă iubiți (părinți și studenți) știți sau credeți că există preoți care urăsc, întristați-vă cu mine și cu toți credincioșii pentru această durere și rușine a Bisericii.*

Iar dacă n-ați cunoscut preoți învrăjbiți, doriți împreună cu mine și cu toți credincioșii să nici nu mai fie și să nu fie niciodată ură și vrajbă între preoți.

Preotul care urăște pe altul nu mai este slujitor vrednic nici de Isus Hristos, nici de necredincioșii săi. Preotul care urăște pe altul nu mai este apostol al Domnului și propovăduitor al Evangheliei iubirii. Preotul care urăște pe altul nu mai este frate de preoți și părinte de credincioși, frate al celui care și el este părintele credincioșilor săi. Preotul care urăște pe altul nu mai este o binecuvântare, ci un blestem, nu mai este un înger al Domnului, ci un duh demonic. Preotul care urăște pe altul este un slujitor contrafăcut, nevrednic, mai mult, este un monstru uman și un flagel. Cel pus să iubească, să învețe și să pilduiască iubirea, pilduiește ura, nu este el, urciunea pustiirii în locul cel sfânt?

Preotul este cel mai respectat chip de om pe care-l cunoaște lumea. Chiar un nevrednic care l-ar disprețuit știe că îl cinstește lumea cealaltă și are, dacă nu un rest de stimă pentru preot, cel puțin o rezervă pentru respectul ce-i acordă ceilalți. Când un preot urăște pe altul, nu-l respectă pe preot nici un necredincios, indiferent sau păcătos oarecare, ba chiar nu se respectă pe sine însuși, care dorește să fie respectat de alții ca preot.

Un animal când atacă prada o face după legea lui firească, pe care el n-o poate schimba; din instinct, din nevoia de a trăi. Un primitiv atacă după legea și obiceiul junglei. Alții urăsc pe cei de altă credință, după principiile legi lor religioase intolerante. Din ce cuvânt de Evanghelie, de apostol sau de părinte bisericesc, din ce sfat și pildă de creștinism adevărat, ba chiar de simplu om făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu ia un preot dreptul urii sale față de altul? Mîntuiți amîndoi de același Mîntuitor, trimiși amîndoi la propovăduire de același învățător dumnezeiesc, slujind amîndoi aceluiași Domn Iisus Hristos, renăscuți amîndoi deopotrivă la același har sfînt al preoției, comunicînd amîndoi întru același sfînt potir; cum se pot urî și învrăjbi doi preoți, doi apostoli, doi coliturghisitori, doi împuterniciți al lui Dumnezeu, ca să învețe pe oameni dragostea și pacea, ca să se mîntuiască pe ei și pe alții în dragoste? Cum se pot apropia de

sfântul potir, fără a tremura; cuget și buze de preot, învrăjbind pe altul? Cum pot sluji sfânta jertfă a mîntuirii oamenilor, preoți care, urîndu-se între ei, cu nevrednicie, care îi vrea împăcați cu El, cu ei și cu toți oamenii? Cum nu se cutremură preoții care slujind și împărtășindu-se cu ură, profanează pe Iisus Hristos, și-L învrăjlesc cu Sine însuși. În ura lor de împreună-liturghisitori ai sfintei taine? Împărtășirea tuturor cu același Hristos euharistis, îi unește pe toți creștinii, dar doi preoți care se împărtășesc învrăjbiți, rup pe Hristos și-L sfîșie între ei cu ura lor.

Nu puteam mărturisi pe Dumnezeu decît în dragoste. „*Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gînd să mărturisim...*”

Cum mai poate deschide gura ca să vorbească altora despre Dumnezeu și despre Hristos, despre credință și despre Hristos, despre dragoste, smernie și despre răbdare preotul care, urînd pe altul nu mai are nimic din toate acestea? Cum poate să privească în ochi pe ceilalți oameni, cîrora le citește și tîlcuiește Evanghelia iubirii de Dumnezeu și de oameni, ce supremă poruncă și virtute, preotul care, urînd pe altul își bate joc de Evanghelie și de iubirea de Dumnezeu și de oameni?

Cum se poate îndreptăți înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor preotul care, ne iubind pe fratele său pe care-l vede, nu-l iubește nici pe Dumnezeu, pe care nu-l vede?

Cum poate iubi pe Dumnezeu preotul care, urînd pe alt preot urăște pe un slujitor al lui Dumnezeu, urăște pe Dumnezeu în slujitorul său?

Cum se poate simți bine un preot, ca preot, care urăște pe alt preot? Cum se poate împăca cu sine însuși, cu cugetul său, preotul care, urînd pe altul, pentru orice motiv ar fi, întinează cu păcatul cel mai greu, al urii și al blasfemiei sacra sa misiune de sacerdot și de apostol harismatic al sfintei iubiri și slujiri creștine?

Unde va găsi preotul care urăște pe altul justificarea sacrilegiului care este ura de slujitor al Domnului față de alt slujitor al Domnului?

Ajung oare micile pretexte de neînțelegere, eventualele deosebiri de păreri cumva chiar răutatea celui urît, ambițiile și vorbele altora, ca să justifice ura de la preot? Se poate oare împăca Dumnezeu cu

motivele și cu pretextele noastre omenești, pentru a călca voia și poruncile Lui? Poate fi Dumnezeu mințit, amăgit sau cumpărat ca oamenii, cu ceea ce ar putea invoca un preot pentru a urî pe altul?

Preotul care urâște pe altul se osîndește singur, se rănește de moarte, se urîțește sufletește, se compromite ca preot nevrednic de sfînta sa misiune. Ura este un sentiment josnic, păgîn, demonic. A sluji lui Mamona este idolatrie; a urî este mai rău decît atît, pentru că include uneori nu numai lăcomia, ci și invidia și răutatea.

Ura este cloaca impurităților sufletești ale omului, este suma păcatelor lui, este omul dezumanizat, este preotul desprețit. Se poate gîndi și tolera într-o conștiință de preot, un asemenea grad de coborîre pe scara demnității omenești și creștinești? Ura a umplut pămîntul de sînge, de crime, de dureri și de lacrimi. Ura este numele cel mai urît al răutății și al nefericirii omenești, este numele celui mai mare rău ce suferă omenirea, e numele blestemului și al păcatului pe care îl ispășesc oamenii mai mult decît pe toate celelalte. Ura este cancerul moral al speciei umane, funestul diagnostic al bolii incurabile de care suferă neamul omenesc; este plaga și moartea noastră voită de noi. Nu se poate găsi măcar un loc – un singur loc – care să fie biserica, altarul, ca azil sacru al sublimei virtuți creștine a iubirii? Trebuie oare alungată și de acolo dragostea, pe care ochii lumii întregi o caută măcar acolo?

Ura nu este doar un păcat, unul singur, ci este o legiune de păcate: este răutate, mîndrie, invidie, lăcomie, defăimare, vanitate, ipocrizie, micime sufletească, o lipsă de credință, de dragoste, de răbdare și de smerenie creștină, o otravă sufletească, e venin; un demon care vrea distrugerea a tot binele. Și mai este totodată o jalnică orbire și prostie, care dă celuilalt ce urâște senzația superiorității, oprindu-l să-și vadă ipocrizia, inferioritatea și propriile păcate.

Aud însă zicîndu-se: preoții sînt oameni ca toți oamenii și cu toate sentimentele omenești. Preotul pe care-l urâsc mi-a voit sau mi-a făcut rău, m-a păgubit, m-a criticat, m-a calomniat, m-a nedreptățit, m-a jignit; e lacom, mîndru, înfumurat, e provocator. El e rău, nu sînt eu! Și mă urâște și el pe mine.

Tristă și falsă scuză pentru că, de regulă, cel mai rău urâște pe cel

mai bun, cel mai vinovat pe cel mai puțin vinovat și nu poate fi decît așa. Cel care urăște este cel mai rău prin aceea că urăște. Admit totuși că poate fi așa cum este, dar dacă îl urăști și tu, care te crezi mai bun, ești rău ca și el sau poate și mai rău decît el. Crezi oare că ai mulțumit pe bunul Dumnezeu cu această motivare a urii tale? Supărarea, este, în adevăr, un sentiment omenesc firesc și-l încercăm toți, dar ura pentru ură, ura celui care trebuie să iubească, nu să urască și, ce e mai rău, perseverența în ură, dorința de a face rău, de a te bucura de rău, de a ponegri, este străină de metodele Evangheliei, cu totul opusă spiritului ei, odioasă și nefericită, este diabolică.

Nu există motiv de ură între preoți, nu există scuză de ură între preoți, nu există nici chiar între credincioșii creștini, sau dacă poate exista pentru aceștia unul, este numai ura dintre preoți. se întrebă în adevăr, cu drept cuvînt, credincioșii: Cum poate sluji împreună, cum pot predica și cum se pot împărtăși preoții învrăjbiți, cînd pe credincioșii certați cu alții îi opresc de la împărtășanie? Scandalul pentru credincioși din vrajba preoților este mai cunoscut și mai mare decît cred preoții și una din greșelile preoților este că nu dau atenția cuvenită interesului credincioșilor pentru buna înțelegere dintre preoți.

Sînt multe de învățat din aceea ce știu și credincioșii despre preoți, mai ales cînd preoții sînt învrăjbiți. Uneori vrajba lor implică și lovește și pe credincioși. Sufăr și se scandalizează bunii creștini, folositori bisericii, penru păcatele preoților. Se poate închipui ceva mai nepotrivit cu misiunea preotului, decît să smintească pe cei încredințați conducerii lor duhovnicești nu spre sminteală, ci spre îndreptare, împăcare și mîntuirea lor?

Preoții care se învrăjbesc – dezamăgesc, demoralizează, scandalizează, rătăcesc și pierd suflatește pe credincioși, în loc să-i edifice și să-i mîntuiască. De ar înălța ei biserici de zid, cîntări și predici pînă la cer, ei strică totul, risipesc, tulbură și ucid prin vrajba lor. Iau în deșert cuvîntul și slujba lor, contrazic Evanghelia, întristează pe Hristos.

Altarul este Sfînta Sfintelor, este locul prezenței personale a lui Hristos, este sanctuarul inaccesibil patimilor omenești, este o imagine

a tronului dumnezeiesc, este intrarea spre paradis. se poate oare sta și sluji în el cu ură, cu invidie, cu răutate? Se pot oare înălța rugăciuni bunului Dumnezeu, se pot cânta laude Lui, se poate vesti cuvîntul Lui, din fața ușilor împărătești, cu inima învrăjbită și cu cuget neîmpăcat?

Cînd preoții slujesc la altar, se transportă în sfere cerești — așa credem noi ceilalți — se ridică deasupra tuturor patimilor omenești — așa dorim noi credincioșii — se smeresc, se cucernicesc, se reculeg în sfînta preoție religioasă, se adîncesc în gîndul prezenței lui Dumnezeu, cutremurați de fiorii Lui, tranșfigurați în sfinți și în îngerii, cu care în cor preamăresc pe Dumnezeu. Se pot oare închipui sfinți și îngerii certîndu-se, scuipeindu-se, pîlmuiindu-se, îmbrîncindu-se, insultîndu-se, în corul care trebuie să cînte slava lui Dumnezeu?

Preoția trebuie să creeze între preoți legături mai tari decît sîngele, decît căsătoria, decît prietenia, decît camaraderia, decît tovărășia, decît tovărășia de muncă, decît toate sentimentele, interesele, nevoile și plăcerile omenești: o legătură sfîntă de credință în Dumnezeu, de dragoste pentru Hristos, de Duh Sfînt — de har și de altar, de trup și de sînge al lui Iisus Hristos.

Se iubesc mai bine zis, se tolerează, se stimează, se ajută oamenii străini de familie și de neam sau de credință; se transformă în prieteni pe viață cunoștințe întîmplătoare. Nu se pot lega ca ei doi preoți, frați de credință și de slujire al aceluiași Hristos și la același sfînt altar?

Mai mult — și mă rușinez că trebuie s-o spun: Se leagă între ei pe viață și pe moarte tovarăși de fapte rele, sau de vicii, de interese politice sau lumești.

Nu se pot lega măcar cît ei cei doi preoți, care slujesc lui Hristos, la același sanctuar, cu aceeași Evangheliie, cu aceeași Cruce și cu același sfînt potir? Are o peșteră de tîlhari, o speluncă, un club politic sau sportiv o mai mare putere de unire între oameni decît o biserică sacră între preoți? Are crima, furtul, sau viciul lozinci și interese morale, care să lege pe ticăloși mai mult decît preoția pe doi apostoli ai lui Hristos?

Dacă ar fi așa, ar trebui să dăm preoția pe orice fărâdelege și păcat și să strigăm în sac și cenușă că ea este o farsă jucată de preoți fățarnici, necredincioși. Dacă preoția nu poate face pe preoți să se

iubească, privească și să se respecte între ei, așa cum vor să-i iubească, privească și respecte credincioșii, ca frați de o misiune sacră, propovăduitori și pilduitori ai moralei evanghelice, atunci oamenii pot crede că preoția este o minciună, pentru că preoții învață pe oameni ceea ce ei nu cred și nu fac. Dacă preoția nu trebuie slujită cu dragoste între preoți, atunci să dezbrăcăm costum preoțesc, odăjdii, să aruncăm Evanghelie și Cruce, mă îngrozesc să spun mai mult și să le călcăm în picioare, căci dacă preoția nu este dragoste, nu mai este nimic și dacă pentru preot nu mai e sfântă preoția, cum mai poate fi pentru lumea cealaltă ca mine și ca voi, ci cu lacrimile și cu sângele inimii îndurerate a marelui preot care este Iisus Hristos.

Și s-ar mai putea spune acestea cu biciul, cu un bici lung și tare care să ajungă la conștiința învîrtoșată a preoților învrăjbiți.

Dar se poate ca în tot ce am spus am văzut greșit, am exagerat, am păcătuit. Poate că preoții dimpotrivă se iubesc toți, trăiesc și slujesc în armonie, dragoste și bună pace și cuvintele mele sînt doar gustul amar al unui vis urît. Dar, aș fi cel dintîi fericit, dacă ar fi așa.

dacă totuși sînt, nu mulți, ci numai cîțiva sau poate numai doi preoți, undeva, în orașul acesta, în țara aceasta sau în lumea toată, care trăiesc și slujesc în ură și vrajbă, făgăduiți, iubiți părinți, făgăduiți, cu cutremur bunului Dumnezeu, în chiar clipa aceasta, să faceți ca să nu mai fie nicăieri și niciodată, ură, ceartă, invidie și răutate între slujitorii lui Iisus Hristos, care a pus în mîinile lor sufletele noastre, spre mîntuirea sau osîndirea lor și a noastră.

Făgăduiți, ajutați și faceți, ca preotul care sînteți – sau veți fi – să fie în adevăr preot, adică omul lui Dumnezeu și al dragostei creștine.

Prof. Teodor M. Popescu

SFINȚII TREI IERARHI

Luna ianuarie este bogată în amintirea unor mari și strălucitori sfinți ai Bisericii noastre ortodoxe. Sînt pomeniți dascăli ai lumii și ierarhi, mari dogmatiști ai ortodoxiei, întemeitori și adînci trăitori ai monahismului și ai veștii de obște, apologeți și poeți creștini și

propovăduitori ai Evangheliei lui Hristos. Din galeria acestora vom arăta viața celor mai însemnați, și anume vom vorbi despre Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur.

Sfântul Vasile cel Mare (prăznuit la 1 ianuarie) trăiește între anii 329 și 379 în Cezaria Capadochiei. S-a născut din părinți deosebit de evlavioși, care au suferit martirul, și care au lăsat nouă copii. De la bunica sa Macrina – Mucenică a Sfântului Grigore Taumaturgul, a primit primele cunoștințe ale credinței creștine. Fiind înzestrat cu mari daruri de la Dumnezeu, a studiat la cele mai înalte școli ale vremii, la Cezaria Capadochei, la Constantinopol și la Atena. A avut coleg pe Iulian „Apostatul”, care mai târziu a ajuns împărat. La Atena a întâlnit pe Sfântul Grigore de Nazians, de care l-a legat o prietenie care a durat toată viața. Împreună se hotărâsc să slujească lui Dumnezeu cât mai desăvârșit. Ridică o mănăstire în Pont pentru călugări și acolo scrie „Regulile monahale”, pe care le-a primit întreaga Biserică.

Ajuns arhiepiscop al Cezariei, pastorește timp de nouă ani Biserica într-o vreme stăpînită deerezii, care aduce multe suferințe credinței lui Hristos, sub domnia împăratului Valens. Sfântul Vasile este un mare apărător al evangheliei, al ortodoxiei și al preceptelor doctrinei și morale ale Bisericii. Se stinge din viață la anul 379, venerat de toți și lasă opere de mare valoare teologică. Printre acestea enumerăm „Sfânta Liturghie”, Omiliile sale, și peste trei sute de scrisori, de o mare însemnătate pentru viața Bisericii. Spirit practic, pe lângă „regulele Monahale”, lasă Moliftele – ce se citesc la Ziua Numelui său, la Anul Nou, pentru întreaga obște creștină. Plin de dragoste pentru cei săraci și suferinzi, întemeiază primul spital organizat, pe care posteritatea l-a botezat „Vasiliada”.

Sfântul Grigore Teologul (prăznuit la 25 ianuarie, trăiește între anii 326 și 390) se naște la Arianz și este fiul episcopului Grigore și al mamei sale Nona. Studiază cu Sfântul Vasile la aceleași Școli și călătorește împreună prin Siria, Palestina și Egipt, unde lucrează la vestita „Filocalia”. Pentru meritele sale este ales episcop la Sasima, iar după moartea Sfântului Vasile, este chemat pe scaunul Constantinopolului, ca să restabilească ortodoxia care era decăzută din cauza arianismului. Ia parte la cel de-al II-lea Sinod ecumenic, la care s-au

definit dogmele creștine din „Simbolul Credinței”. Din intriga unor episcopi de la Sinod, demisionează și se retrage la Capadochia, unde rămîne în viață singuratică și studii.

Sfîntul Grigore lasă o comoară neprețuită Bisericii noastre. Cele 45 de Cuvîntări constituie pagini strălucite a scrierii creștine care prezintă o retorică aleasă și elegantă, în care se disting, în mod deosebit, cele cinci cuvîntări teologice. Acestea tratează despre Iisus Hristos, Fiul sau Cuvîntul lui Dumnezeu, ca și Sfîntul Ioan Evanghelistul. Pentru Sfîntul Grigore Teologul, Dumnezeu este Obiectul iubirii și al contemplației.

În cuvîntarea de rămas bun ținută credincioșilor săi la Constantinopol, își dezvăluie tot sufletul său și-și arată durerile grele ale despărțirii. Această cuvîntare este o capodoperă a elocvenței omenești. Nu putem trece cu vederea cele 200 de scrisori și 500 de poezii, compuse după regulile artei și eleganței limbii.

Pentru adîncimea cugetării sale și pentru dragostea pentru dreptate, credință, Sfîntul Grigore teologul a fost ales drept patron al Învățămîntului Teologic în Biserica Ortodoxă Română.

Alături de Sfîntii Ierarhi Vasile cel mare și Grigore teologul Biserica noastră face prăznuire în aceeași zi a Sfîntului Ioan Gură de Aur. Născut la Antiohia în anul 344 din părinții Secundus și Antuza, învață retorica la vestitul dascăl Libanius și filosofia cu marele Andragastus. La vîrsta de 30 de ani se retrage în pustie unde stă șase ani în asceză aspră. Ales episcop al Antiohiei, fuge și stă ascuns pînă ce este numit altul pe scaunul episcopal. Va scrie acea lucrare cunoscută „Despre Fugă”. Este hirotonit în 386 ca preot și începe să țină minunatele sale cuvîntări și talmăcirea Sfintei Scripturi. Predicile sale erau atît de prețuite de către credincioși, încît era aplaudat la sfîrșitul lor. Pentru aceasta a fost chemat ca Patriarh la Constantinopol. Elocvența și curajul său, împlinit cu multă demnitate morală, atrage ura curții imperiale și, în special a împărătesei Eudoxia. Prin intrigi dușmănoase, aceasta îndeamnă pe Patriarhul Teofil al Alexandriei să aducă Sfîntului Ioan învinuiri nedrepte și dușmănoase, la un sinod ținut la una dintre moșiile împărătești – la Stajar – care îl depune și exilează.

Poporul intervine și este rechemat. Mînia dușmanilor crește și mai mult, iar la anul 404, din nou este exilat și trimis în surghiun la Cucuz în Asia Mică, iar de acolo în Caucaz. Se stinge din viață la 14 septembrie acel an, spunînd cuvintele: „Lăudat sã fie Dumnezeu pentru toate”.

Nu au fost multe destine atît de dureroase ca cel al Sfîntului Ioan Gurã de Aur. Însã el rãmîne, pentru posteritate, cel mai mare orator creștin. Aproape toatã opera sa este constituitã din Cuvîntãri. Pe lîngã acestea mai are Cuvîntãri la Sfînta Scripturã și în mod deosebit, Tratatul „Despre Preoție”, atît de apreciat și meditat de clerici. Nimeni n-a reușit sã scoatã în evidențã și sã arate elemente mai frumoase pentru formarea spiritualã a poporului credincios.

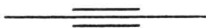
Între cuvîntãriile sale aflãm panegirice în care laudã pe vechii martiri și eroi ai creștinismului, ca: Sfinții Ignatie, Policarp și alții.

Alte lucrãri sînt doctrinare sau apologestice, pentru apãrarea credinței ortodoxe, împotriva ereticilor de tot felul. Cultul nostru creștin se bucurã și trăiește „Sfînta Liturghie” compusã de Sfîntul Ion Gurã de Aur pe care Biserica o sãvîrșește aproape în toate zilele de sãrbãtoare din timpul anului. Învățãtura se pare uneori austerã, dar este înveșmîntatã în duhul dulceții care alungã orice tristețe. Mai înainte de a o predica el a început prin a o trãi.

Pentru Biserica Ortodoxã Sfîntul Ioan Gurã de Aur rãmîne modelul și maestrul cuvîntãrii bisericești. Iatã pe acești trei mari dascãli ai Bisericii care au trãit cam în aceeași vreme, ce era amenințatã de rãtãcirea ereziilor și care au dus o luptã aprigã pentru apãrarea credinței.

Îvãțãturile lor constituie unul dintre cele mai bogate izvoare de îndemnuri și de povățuiri pentru Biserica noastrã. Pentru însemnãtatea lor, pentru valoarea lucrãrilor lor, atît de prețuitã de tradiția ortodoxã, care i-a așezat în mod egal în galeria sfinților, împreunã sã fie prãznuți la 30 ianuarie, le aducem și noi prinos de recunoștințã în duhul sfintei noastre ortodoxii.

Pr. David Popescu

ACATISTUL

Sfântului Ierarh CALNIC de la Cernica

Condacele și Icoasele

Condacul 1:

Pomenirea ta cea purtătoare de lumină, Ierarhe Calinic, veseleşte sufletele celor credincioși și atingerea de racla sfintelor tale moaște sfințește simțirile și dăruiește tămăduiri; pentru aceasta după datorie, te cinstim pe tine și cu bucurie îți strigăm: Bucură-te, Sfinte Ierarhe Calinic, de Dumnezeu înțelepțite!

Icosul 1:

Adunarea îngerilor și soborul oamenilor cunoscându-te ca pe un vindecător al bolnavilor, ajutor al săracilor și îndreptător al monahilor, cel ce ai dus viața îngerească pe pământ și prin nevoițe și fapte bune te-ai adus jertfă neîntinată lui Hristos, te laudă, o Sfinte Ierarhe Calinic și cu dragoste strigă ție:

Bucură-te, alesul lui Dumnezeu, plăcutul tuturor sfinților, lauda arhanghelilor și bucuria îngerilor;

Bucură-te, veselia pruncilor și mireasma chipului călugăresc;

Bucură-te, scutul și acoperământul Cernicâi, ocrotitorul Bucureștilor, păzirea Frâsineiului și lauda Rîmnicului Noului Severin;

Bucură-te, lauda cea mare, că, după darul lui Dumnezeu, cu cuvîntul tău ai legat ca parte femeiască la Frâsinei să nu intre;

Bucură-te, că prin pilda vieții tale ești călăuză bună ostenitorilor în viața călugărească;

Bucură-te, că de mari daruri te-ai învrednicit, fiind bolnavilor tămăduire, orbilor vedere, surzilor auzire, mușilor grăire;

Bucură-te, izbăvitorul celor nedreptățiți, bucuria celor necăjiți și veselia celor ce nădăjduiesc întru tine și te cheamă într-ajutor;

Bucură-te, îndreptătorul celor rătăciți, ridicarea celor căzuți și vistieria faptelor celor bune;

Bucură-te, locașul luminii celei dumnezeiești, organ al Preasfântului

Duh și stîlp neclintit al Bisericii;

Bucură-te, bine luptătorule, cel ce ai fost neînvins de furtuni și de ispite;

Bucură-te, Părinte, de trei ori fericite;

Bucură-te, Sfinte Ierarhe Calinic, de Dumnezeu înțelepțite!

Codacul al 2-lea:

Văzînd noi smeriții pe părinții tăi cucerindu-se și afierosîndu-te Domnului și știindu-te noi pe tine, Sfinte, că din brațele maicii tale ai avut inima locaș al Preasfîntului Duh, prin care te-ai dovedit mare între aleșii lui Dumnezeu, pentru aceea și noi, ca unii ce în Dumnezeu viem, trăim și ne mișcăm, împreună cu părinții tăi, aducem Domnului toată slava, lauda, cîntecul și închinăciunea, zicînd: „pe Tine Doamnă, Cel ce te odihnești întru sfinți, binecuvîntîndu-Te, Te adorăm, pe Tine Te lăudăm, Tie îți mulțumim, Tie ne închinăm, în tot locul stăpînirii Tale, Tie îți aducem ale Tale dintru ale Tale, de toate și pentru toate cîntînd: Aleluia!

Icosul al 2-lea:

Înțelegerea viețuirii cetei ascunse în Iisus Hristos căutînd a o înțelege, ai alergat din tinerețe în ostrovul pustinicesc al celui preacuvios și sfînt părinte, Gheorghe, starețul de la Cernica, și viața ți-ai jertfit lui Hristos, făcîndu-te Biserică Preasfîntului și închinatului Său Duh; trupul ți l-ai smerit cu privegherea, postul și rugăciunea, punînd tuturor simțirilor bun cugetul cel dinăuntru; ochiul ți-a fost ferit de toată vederea cea vicleană și auzul nestrăbătut de cuvinte deșarte, iar limba curată de vorbe necredincioase; buzele curățate de lauda Domnului; mîinile ferite de fapte rele, lucrînd numai cele bineplăcute Domnului; toate mădularele și gîndul ți le-ai întărit cu harul Sfîntului Duh, bineviețuind în duhul curățeniei, al gîndului smerit, al răbdării, al ascultării și al dragostei. drept aceea, acum cu îngerii în ceruri petrecînd, primește de la noi laude ca aceasta:

Bucură-te, diamantul răbdării în Ostrovul Cernicăi ascuns;

Bucură-te, cel în care lucrează Dumnezeu cel nepătruns;

Bucură-te, porumbelul Domnului, cel cu aripile Duhului mereu

desfăcute;

Bucură-te, urmaș iubit și moștenitor în virtute al starețului cuvios Gheorghe;

Bucură-te, cel unit întru Dumnezeu cu duhovnicul tău, Pimen;

Bucură-te, cel pecetluit cu amîndoi în pravilele călugărești;

Bucură-te, că de bună voia ta venind după Iisus, de tine însuți te-ai lepădat;

Bucură-te, că, lăudîndu-ți crucea ta, ai urmat lui Hristos fără întoarcere;

Bucură-te, că rîvna asprimii tale celei de canon a uimit pe cîrmuitori;

Bucură-te, că ai amuțit pe clevetitori, ajunînd prin îndelungate postiri de cîte 40 de zile;

Bucură-te, raiul fecioriei, întru care curăția a odrăslit;

Bucură-te, pomul dragostei cerești, că de dorul și de focul dragostei prea dulcelui nume al lui Iisus ți s-a mistuit inima;

Bucură-te, Sfinte Ierarhe Calinic, de Dumnezeu înțelepțite;

Codacul al 3-lea:

Puterea celui de sus adumbrindu-ți inima ta, ai dorit, Părinte sfinte, pe duhovnicul tău Pimen, precum odinioară Ioasaf pe Varlaam, și luînd cu tine daruri de mult preț pentru sfințele lui Dumnezeu locașuri, ai pornit la Sfîntul Munte al Atonului în căutarea lui acolo; apoi aprinzîndu-se în tine focul cel netrupesc de rîvnă sfîntă pentru altarele Domnului, te-ai întors în patria ta, „grădina Maicii Domnului“, cîntînd: „Aliluia“!

Icosul al 3-lea

Avînd pe Dumnezeu Cel în Treime închinat, sălășluit în sufletul tău, mare osîndire dovedit-ai, Părinte, în vremea stăreției tale, cînd cu lacrimi fierbinți către făcătorul de minuni Nicolae ți-ai pus sufletul tău pentru ocrotirea mulțimilor flămînde și înspăimîntate ce alergaseră la tine îngrozite de urgia cea păgînă, că, încă în priveghere fiind cu toată obștea ta, căruțe cu grîu în grabă și soseau; iar oștile păgîne înțelegînd ocrotirea cea de sus și sfințenia ta, s-au întors rușinate, lăsîndu-ne

amintire, peste veacuri „fîntîna turcului”. Pentru aceasta, împreună cu cei trecuți prin foc și prin apă și aduși la odihnă, cîntare de mulțumire înălțăm și cu dragoste grăim:

Bucură-te, asemenea cu Domnul prin iubirea de oameni, care suspină, însetează și aleargă să vindece orice pătimire;

Bucură-te, milostive de șamarinean, ce arde pentru întreaga zidire;

Bucură-te, alinarea suspinului celor ferecați;

Bucură-te, căci cu măreția gloriei brațului tău, păzești pe fii celor apăsati;

Bucură-te, vâpale dornică să ne îndrume;

Bucură-te, revărsare de har peste lume;

Bucură-te, cuibul celor înviforați;

Bucură-te, hrana celor înfometați;

Bucură-te, că ai scăpat de foame și de boală obștea creștinească din război;

Bucură-te, cel ce asemenea lui Moise te-ai arătat mare ocrotitor în primejdii;

Bucură-te, că și tu ai împlinit faptele făcătorului de minuni, Nicolae;

Bucură-te, limanul cel lin al gloatei amărîte și dosădite;

Bucură-te, Sfinte Ierarhe C a l i n i c, de Dumnezeu înțeleptite!

Codacul al 4-lea:

Vifor ce gînduri despre sfîrșitul veacului acestuia tulburîndu-te, îngerii coborînd din înălțimea Tronului Preasfintei Treimi ți s-au înfățișat, descoperindu-ți taine asupra celor ce vor urma; și ție, celui ce iubești oamenii ți s-au arătat aeeva Ierarhul Nicolae și Marele Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință, împreună cu preacuviosul și sfîntul părinte stareț Gheorghe, porucindu-ți să zidești slăvit locaș de închinare, liman de mîntuire celor păcătoși și sfîntă cetate cu viață de obște, după dreapta rînduială, pentru ca să nu se strice chipul călugăresc; de care descoperire încredințîndu-te, îndată ai și dat ascultare poruncii dumnezeiești, cîntînd: Aliluia!

Icosul al 4-lea:

Urmînd poruncii Sfîntului erarh Nicolae, cu bărbăție ai zidit biserica Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, în vreme de cutremure și de răsmerițe, lăsîndu-ne învățatură, că de nu ne vom izbăvi de lenevie, de uitare și de necredință, nu ne vom putea mîntui; la care învățatură luăm aminte, noi fii tăi, cei ce ne rugăm să avem parte și soartă cu toți cei ce se tem de Domnul în adevăr și păzesc poruncile Lui; pentru acesta îți cîntăm, cu înțelegere, Preaînțelepte, zicînd:

Bucură-te, ochi al Bisericii, mai dinainte văzător;

Bucură-te, vifor spulberător de pleava îndoielilor;

Bucură-te, veghetor neadormit sub candelă aprinsă;

Bucură-te, scaun al spovedaniei, ascultător de pîngeri;

Bucură-te, duhovnicie aducătoare de îngerii;

Bucură-te, primăvară bine înmiresmată de balsamul rugăciunii înalte și tăcute;

Bucură-te, că ai trecut prin „Raiul iubirii de virtute”;

Bucură-te, bună sporire a casei lui Dumnezeu;

Bucură-te, podoaba cea cu har a neamului tău;

Bucură-te, că te-ai dovedit destoinic plinind măsura vîrstei lui Iisus;

Bucură-te, bărbat înpodobit cu slujirile depline;

Bucură-te, Sfinte Ierarhe Căminic, de Dumnezeu înțeleptite!

Codacul al 5-lea:

Împotrividu-te, Părinte, uneltirilor lui faraon cel netrupesc, care voia să te piardă prin otrăvire, și chemînd prea dulcele nume al lui Iisus, ai învins răutatea aceluia, că glas din ceruri ai auzit întărindu-te și vestindu-ți că nu vei vedea moartea pînă ce nu vei fi ridicat la vrednicia arhieriei; iar noi, pentru o biruință ca aceasta, aducînd doxologia noastră cea după putere, mulțumim împreună cu tine Domnului Celui Unuia, Căruia se pleacă tot genungiul al celor cerești, al celor pămîntești și al celor dedesubt, pentru toate pe care le știm și pe care nu le știm, pentru binefacerile cele arătate și cele nearătate care s-au făcut nouă și lăudînd marea cea neajunsă a Dumnezeirii, cu veselie aducem Domnului cîntarea sfîntă: Aliluia!

Icosul al 5-lea:

Dumnezeu cel negrăit și necurpîns cu gîndul, nevăzut, neajuns, pururea fiind și același fiind, Cel care a iubit lumea atît de mult, încît pe Unul Născut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede într-Insul să nu piardă, ci să aibă viață veșnică, însuși El, Păstorul cel Mare, te-a ales pe tine, în ceruri, să întărești Biserica Olteniei.

Drept aceea, și domnitorul țării, cu sfetnicii săi, următori făcîndu-se sfatului Celui de Sus, te-au pus păstor al turmei celei cuvîntătoare pe calea mîntuirii. Deci și noi, fericiți fiind de alegerea ta, ție aducem laude ca acestea:

Bucură-te, bunule și vrednicule păstor al Olteniei;
Bucură-te, fericit luminător al plaiurilor noastre;
Bucură-te, dreptarul vrednicilor arhierestii;
Bucură-te, trimis al Preasfintei Treimi ca să ne păstorești;
Bucură-te, că în Iisus ai aflat adevăr și temeii;
Bucură-te, cel ce ai iubit cu dragoste fierbinte pe Domnul;
Bucură-te, că ai aflat tot rostul firilor în Hristos;
Bucură-te, arhieru ales și cu bună biruință;
Bucură-te, înger pămîntesc de aspră nevoiță;
Bucură-te, arhanghel izbăvitor din viclene curse împătimate;
Bucură-te, iscusit cîrmaci al corăbiei celei înduhovnicite;
Bucură-te, Sfinte C a l i n i c, de Dumnezeu înțelepțite!

Codacul al 6-lea:

Auzit-au vestea despre sfințenia vieții tale mulțumile de dreptcredincioșilor și, fericite fiind că le vine păstorul cel bun, te-au întîmpinat ca pe un trimis al cerului, cu adevărat și împreună cu îngerii înălțau în grai de sărbătoare cîntare sfîntă: „Veniți toți credincioșii să lăudăm pe Ierarhul Calinic, pe arhipăstorul Olteniei; să se bucure făptura și să înflorească ca și crinul; și împreună să cîntăm lui Dumnezeu”: *Alliluia*.

Icosul al 6-lea:

Următor Mîntuitorului făcîndu-te, bunule Păstor, te-ai arătat oglindă nepătată, chip al bunătății lui Dumnezeu, strălucire a lumii

celel negrăite, mare ocrotitor al celor din nevoi. pentru aceasta și noi, cei ce ținim după vrednicia de a rămâne întru desfătarea lumunii celei neapropiate, după datorie te cinstim pe tine și luminat, te lăudăm grăind:

Bucură-te, că, prin iubire și prin curățire, pace și armonie, ești asemuit a fi pecete a chipului dumnezeiesc;

Bucură-te, că ești învăluit în strălucire de orbitoarea frumusețe cerească, negrăită, a Schimbării la Față;

Bucură-te, că n-ai adunat bogății pieritoare;

Bucură-te, că ai urmat sârăciei lui Hristos;

Bucură-te, ocrotitorul văduvei celei cuminte;

Bucură-te, părinte scump al orfanilor;

Bucură-te, cel ce aduci bucurie acolo unde-i întristare;

Bucură-te, că chemându-te pe tine, zorile nădejzii se ivesc acolo unde este deznădejde;

Bucură-te, cel ce vestești pacea pe pământ și bunăvoirea între oameni;

Bucură-te, ortodoxie, cu măreție de vis;

Bucură-te, cel ce aprinzi lumină în sufletele întunecate și robite;

Bucură-te, pildă a smereniei și a iubirii de oameni celei negrăite;

Bucură-te, Sfinte Ierarhe Clinic, de Dumnezeu înțeleptite!

Codacul al 7-lea:

Alergat-a la tine văduva cea împovărată de nevoi, care se mîhnise de ucenicul cel puțin milostiv; iar tu, Părinte, binecunoscînd lipsurile ei, ai înduplecat pe ucenic spre milostenie, înțelepțindu-ne și pe noi, că în chipurile săracilor ne poate încerca însuși Cel ce a primit toată rînduiala părintească, Hristos Mîntuitorul nostru, Care a șters toată lacrima de la toată fața. Pentru aceasta, cu umilință, aducem cîntare de laudă lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 7-lea:

Putere de sus permit-ai, bunule Păstor, nu numai a certa pe diavoli spre a elibera făptura omenească, ci și spre a statornici adevărul în obștea creștinească, încă și putere de a preface în țărînă rămășițele

pămîntești ale celor morți de mulți ani și neputrezire, precum și apă a izvoří în locurile cele secătuite. pentru aceste alese daruri, cu dragoste, prin noi, fiii tăi, făptura cea îndumnezeită te laudă strigînd unele ca acestea:

Bucurã-te, fulger ce arzi duhurile înșelãciunii;

Bucurã-te, tunet ce risipești sfaturile minciunii;

Bucurã-te, carte scrisã de Duhul Sfînt, cãci cu darul înțelepciunii, al înțelegerii, al sfatului și al tãriei te-ai înveșmîntat;

Bucurã-te, cã ai sfãrîmat prin științã și evlavie și prin temere de Dumnezeu puterile diavolești;

Bucurã-te, cel ce ai vindecat în bisericã, pe femeia cea stãpînitã de duhul necurat;

Bucurã-te, cã ai ridicat din neputințã pe tînãra pãstoritã cea cãzutã;

Bucurã-te, cã de departe ai slobozit de diavolul cel cumplit pe fiul prietenului tãu, dulgherul Costache;

Bucurã-te, cã, fiind pedepsitã minciuna celui ce se prefãcuse mort, adevãrul s-a statornițit;

Bucurã-te, cã s-a aflat izvor cu apã rãcoritoare la schitul Frãsinei, unde ai însemnat stîncã;

Bucurã-te, cã, dezlegînd blestemul, ai schimbat în țãrinã trupul celui mort și neputrezit;

Bucurã-te, cã din pricina suspinelor smeritelor tale graiuri, mulțimile au rãmas înmãrmurite;

Bucurã-te, Sfînte Ierarhe Calinic, de Dumnezeu înțelepțite!

Condacul al 8-lea:

Spãimîntatu s-au duhurile necurate numai auzind de numele tãu, fãcãtorule de minuni, Pãrinte Calinic; iar cei strãini de cunoștințã lui Hristos, cuceritți fiind de virtuțile tale, se lumineau botezîndu-se. Drept aceea, cunoscînd cã Dumnezeu primește rugãciunea ta precum a primit darurile lui Abel, jertfele lui Noe, arderile cele de tot ale lui Avram, preoția lui Moise și a lui Aaron, cele de pace ale lui Samuil și precum a primit de la Sfînții Sãi Apostoli închinarea cea adevãratã, cu bucurie strigã: slavã Celui ce Te-a preslãvit, slavã Celui ce te-a

încununat, slavă Celui ce lucrează prin tine, și cu toți cîntăm Domnului: Aliluia!

Icosul al 8-lea:

Aducîndu-ți pururea aminte de porunca cea mîntuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi, de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea cea de-a dreapta și de cea de a doua zi și slăvita venire, ai fost Bisericii lui Hristos făclie purtătoare de lumină cît ai trăit pe pămînt, Părinte Calinic, iubitorule de oameni. Iar îndrăzneala către Dumnezeu și după moarte ai dovedit-o, vindecînd toată neputința și toată boala credincioșilor. Pentru aceasta ia aminte la glasul rugăciunii noastre al celor ce, lucrînd cu frică și cu cutremur pentru a noastră mîntuire, cu mare cinste, cu adîncă smerenie cîntăm și cu dragoste grăim:

Bucură-te, dangăt de clopot, ce ne glăsuiești că toți cei ce urmăm învățăturile divine întreolaltă sîntem una și cu Dumnezeu asemenea;

Bucură-te, far călăuzitor, ce ne îndrumezi să trăim viața în iubire și pace, în curățenie și în desăvîrșirea a Preasfintei Treimi, a Unimii în Treime;

Bucură-te, blîndețe și bunătate, cinste și îngăduință;

Bucură-te, dragoste și dreptate, răbdare și recunoștiință;

Bucură-te, trandafir al Noului Ierusalim;

Bucură-te, că noi bine ne simțim sub cîrja păstoriei tale;

Bucură-te, crinul arhieriei, cel cu plăcută mirosire;

Bucură-te, luceafăr dumnezeiesc, cu prea luminoasă strălucire;

Bucură-te, lumină biruitoare, necuprinsă de întuneric;

Bucură-te, făptură sfîntă din creștet pînă în tălpi;

Bucură-te, cel ce cu nume de bună biruință ești numit;

Bucură-te, vrednicului păstor al Bisericii, de noi pomenit;

Bucură-te, Sfinte Ierarhe Calinic, de Dumnezeu înțelepțite!

Codacul al 9-lea:

Toată firea îngerească se miră, preacuvioase Părinte, de rîvna ta cea sfîntă în a împodobi Biserica, mireasa lui Hristos, cu pravili de sfîntă viețuire, cu școli și tiparnițe pentru înmulțirea cărților sfinte, care

să fie spre slava lui Dumnezeu, pentru mîntuirea sufletelor noastre, întocmai ca niște rîuri cu curgerile cu totul de aur, ce veselesc grădinile raiului. Pentru acestea, uimindu-ne de rîvna și de osteneala lui Dumnezeu, Celui preaslăvit în sfatul sfinților: Aliluia!

Icosul al 9-lea:

Cu totul te-ai dăruit împodobirii scaunului arhieriei, nu numai cu viața ta cea plină de mireasma sfințeniei, ci și cu rîvna zidirii de biserici, de școli și de spitale, de schituri și mînăstiri, pentru ca noi toți, care ne împărtășim din aceeași pîine și din același potir, să fim uniți unul cu altul prin împărtășirea Aceluiași Duh Sfînt, ca unii ce am aflat milă și har, împreună cu toi sfinți care din veac au bine-plăcut Domnului și cu tot sufletul drept ce s-a săvîrșit întru buna credință, mai ales cu Preasfînta, Preacurata, preabinecuvîntata, slăvita Stăpîna Noastră, de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioară Maria; pentru care, cu bunăvoință te lăudăm, cîntînd și grăind:

Bucură-te, cel ce în împodobirea Bisericii pe mulți ai întrecut;

Bucură-te, că vestirea ta sa străbătut dincolo de hotarele țării;

Bucură-te, cel ce ai fost chemat de la cetele călugărilor;

Bucură-te, păstorul cel ales, care ai intrat prin ușa oilor în staul;

Bucură-te, cel ce ai adăpat turma cu apa cea vie din izvorul de apă nemuritoare întru viață veșnică săltătoare;

Bucură-te, cel ce înțelepțește te-ai logodit cu numele cel prea dulce a lui Iisus;

Bucură-te, Biserică prea doritoare să se cunune cu Hristos;

Bucură-te, că ostenele tale au fost jertfite pentru bine, adevăr, frumos și sfînt;

„Bucură-te“, strigă mănăstirile cele zidite de tine: Cernica și Pasărea, Frăsineiu și Episcopia Rîmnicului;

Bucură-te, glăsuiesc cu veselie mulțimile de școli și biserici, de schituri și mînăstiri ctitorite de tine;

Bucură-te, strigă către tine cu recunoștință obștile călugărești de pe întinsul țării, ocrotite de tine;

Bucură-te, Sfinte Ierarhe Calinic, de Dumnezeu înțelepțite!

Condacul al 10-lea:

Vrînd să-ți mîntuiești turma cea încredințată ție întru păstrarea ta, ai plîns cu lacrimi, Părinte Preacuvioase, văzînd cu duhul înmormîntarea părintelui Nicadru, cel rînduit de tine stareț, la plecarea ta de la Lavra Cernicăi.

Cunoscînd gîndurile pentru înălțarea ta ale ucenicilor tăi, i-ai povățuit la smerenie, tăcere, aducîndu-le aminte de ceasul întrebării de la înfricoșata judecată ce va să fie.

Drept aceea, cu înțelepciune luînd aminte la darul vederii tale celei duhovnicești, cu tine împreună cîntăm în grai de sărbătoare lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 10-lea:

Zid nebiruit te-ai arătat Bisericii lui Hristos, prea blîndule Părinte, ridicat la darul proorociei, prin înălțimea înțelepciunii și sfințeniei tale. pentru aceasta și noi te rugăm să risipești de la noi întunericul înșelăciunii și la primăvara liniștitei odihnei cerești să ne aduci cu căldura Duhului Sfînt, ca, încununîndu-te cu laudele ca și cu niște flori duhovnicești, să te cinstim grăind:

Bucură-te, albina proorociei, cea aducătoare de miere duhovnicească;

Bucură-te, alăută a Duhului Sfînt, dulce viersuitoare;

Bucură-te, om ceresc și înger pămîntesc, care pe cele viitoare le vezi ca și cum ar fi de față;

Bucură-te, cărbune duhovnicesc al focului ceresc, dătător de viață;

Bucură-te, că ai prevestit sfîrșitul vrajbei și silniciei omenești;

Bucură-te, că ai văzut, peste veacuri, întronarea în lume a păcii dumnezeiești;

Bucură-te, că ucenicii s-au întărit deplin în credință prin darurile tale;

Bucură-te, luminătorul celor săraci de cunoștință;

Bucură-te, început de vremi, de nădejdi și de înviere;

Bucură-te, înflorire de muguri și primăveri;

Bucură-te, cel prin care sînt risipite taberile tulburătorilor demoni;

Bucură-te, că prin tine s-au mîntuit sufletele păstorilor tăi;
Bucură-te, Sfinte Ierarhe C a l i n i c, de Dumnezeu înțelețite!

Condacul al 11-lea:

Spus-ai Ierarhe preaînțelepte, ucenicilor tăi: „Luați aminte de voi înșivă la cele ce cugetați în inimile voastre; să nu gîndiți deșertăciuni pentru că deseori ne învrednicim de soli cerești, Maica Domnului cu sfinții îngeri“. iar mai-nainte de mutarea ta la cele veșnice, înștiințat fiind de către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu despre ziua și ceasul ieșirii tale din cele vremelnice, ai făgăduit ucenicilor tăi că de vei avea ascultare înaintea lui Dumnezeu, te vei ruga pentru ei. Pentru aceasta, dă-ne nouă, cu rugăciunile tale cele bineprimite, trecerea fără primejdie prin marea vieții, ca, ajungînd cu inimi rănite de dor la Ilimanul mîntuirii, să înălțăm împreună cu tine lui Dumnezeu sfințită cîntare: Aliluia!

Icosul al 11-lea:

Arătatu-ți-s-a însăși Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, Ierarhe mult-milostive, vestindu-ți sfinșitul; și, fiind înștiințat mitropolitul Nifon despre plecarea ta din viața aceasta și venind el la tine cu smerită dragoste, ai spus că „și pentru Nifon este nădejde de mîntuire“ și ai proorocit că la șapte ani cînd tu vei fi dezgropat, Nifon va intra în mormînt. Aceasta împlinindu-se întocmai, cu smerenie te lăudăm; zicînd:

Bucură-te, cel ce te așezi în soborul celor sfinți;

Bucură-te, că te veselești cu Sfinții Părinți;

Bucură-te, moștenitorul Bisericii celei triumfătoare din cer;

Bucură-te, ajutorul Bisericii celei luptătoare de pe pămînt;

Bucură-te, smirnă cu dumnezeiască mireasmă a liturghiei;

Bucură-te, că împreună cu tine, toată suflarea și toată făptura laudă măreția cea neajunsă a Dumnezeirii;

Bucură-te, că acum te desfătezi în frumusețile raiului;

Bucură-te, că te bucuri luminat în cămara împărătească;

Bucură-te, împreună vecitorule cu Vasile, Grigore și Ion Gură de Aur;

Bucură-te, dulce chemător al împărăției cerești, fluier păstoresc;
Bucură-te, Că Cel fără de moarte te-a înveșnicit de lumina cea lină;
Bucură-te, iubit arhieru al Preacuratei și Neprihănitei fecioare,
care luminezi pe cele întunecate și aduni pe cele risipite;
Bucură-te, Sfinte Ierarhe Calinic, de Dumnezeu înțeleptite!

Condacul al 12-lea:

Minune s-a văzut la trecerea ta din viața aceasta Părinte preacuvioase, că ți s-a prelungit viața, după dorința ta, pînă la slujirea Sfintei Învieri, în care zi sărbătorim omorîrea morții, sfărîmarea iadului, începutul altei vieți veșnice, și, rugîndu-te în paraclisul chiliei tale, ai luat Sfintele Taine; apoi pecetluindu-te cu semnul sfintei cruci ai zis: „Sfintă Cruce, ajută-mi!”, „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!” și „Să ne vedem în Rai!”, „Și dîndu-ți sufletul pe brațele ucenicilor tăi și Lumina cea negrăită asupra ființei tale strălucind, ai trecut la cele veșnice, împreună cu îngerii cîntînd: Aleluia!

Icosul al 12-lea:

Cel ce prin curățenia vieții tale celei îngeresti te-ai învrednicit a vedea prea fericita față a Treimii Celei de o ființă și nedespărțită și neîncetat te rogi pentru bună sporirea Bisericii lui Hristos, pe care din fragedă vîrsă și pînă la sfîrșitul vieții tale cu multe osteneli ai sprijinit-o, făcătorule de bine al sufletelor noastre, Ierarhe Calinic de Dumnezeu încununat, primește lacrimile noastre de mulțumire pentru tot darul cel bun cel desăvîrșit mijlocit nouă de sus de la Părintele luminilor; pentru care cu dragoste te binecuvîntăm, grăind:

Bucură-te, cel care ai aflat comoara din Evanghelie;
Bucură-te, că pe aceasta a cîștigat-o cu osteneli călugărești;
Bucură-te, cerbul cel spintec al munților duhovnicești;
Bucură-te, prieten iubit al puterilor îngeresti;
Bucură-te, că ai împodobit haine de nuntă, cu virtuțile tale;
Bucură-te, că acum vezi pe Acela de care erai dorit;
Bucură-te, privitorule al celor ce nu se pot rosti în graiuri omenești;
Bucură-te, că acum ai descoperit ridore al Semănătorului ceresc;
Bucură-te, rugătorule fierbinte pentru a noastră mîntuire;

Bucură-te, comoara virtuților creștinești, la lume împărțită;
Bucură-te, icoana firii omenești celei îndumnezeite; Bucură-te,
Sfinte Ierarhe C a l i n i c, de Dumnezeu înțelepțite!

Condacul al 13-lea:

O, prea luminate Părinte Ierarhe Calinic, primește smerita noastră rugăciune, precum Mântuitorul a primit cei doi bani ai văduvei, și cere pentru noi dar și putere, ca toate poftele trupești călcând, să viețuim în bună cinstire și curățenie, agonisind iertare de păcate și trecerea fără primejdie în ceasul morții, și când vom trece noi întru nădejdea Învierii spre viața de veci, pururea să ne desfătăm de prea fericita față a lui Dumnezeu Celui în treime închinat și slăvit, cântându-l cu toți sfinții: Aliluia. (Acest codac se zice de trei ori).

Apoi se zice iarăși Icosul întâi: Adunarea îngerilor... și Condacul întâi: „Pomenirea ta cea purtătoare de lumină“... și otpustul.

PANEGIRIC LA NAȘTEREA SFÎNTULUI IOAN BOTEZATORUL

*„Și tu pruncule, prooroc al Celui
Prea Înalt te vei chema; căci vei
merge înaintea feții Domnului să
gătești căile Lui.”*

(Luca I, 76)

Cu aceste cuvinte a salutat bătrînul preot venirea în lumea și în istoria creștină, a fiului său, a Înainte mergătorului, Sfîntului Ioan Botezătorul, a celui „glas care striga în pustie: gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui. (Marcu I, 3).”

De aceea, împreunînd aceste sfinte și alese cuvinte din glasul Sfîntelor Scripturi, să coborîm genunchii inimii noastre și să aducem Sfîntului Ioan, Botezătorul Domnului Nostru Iisus Hristos, buchet de rugă și de laudă, de venerare și de adînc omagiu, la Praznicul nașterii sale, care a constituit zorii apropiați ai mîntuirii și împlinirea fîgăduințelor nădejdiei de mîntuire.

Să adunăm în buchet de cîntări duhovnicești florile curate ale credinței noastre, înmiresmate unei duloase și calde nostalgii și să privim peste veacurile ce se succed la strălucirea și lumina nespusă a mîntuirii izvorîta din înviere.

Căci Sfîntul Ioan Botezătorul a cuprins în persoana sa nu numai pe ultimul mesager ai iconomiei divine, care avea să trîmbițeze venirea Marelui Mîntuitor, dar avea să aducă în apropierea leagănului

divin, din parfumul florilor nădejdiei și al darurilor sfinte, pe care generațiile le-au lăsat urmașilor, în nostalgia paradisului pierdut.

Aleargă azi sufletul nostru creștin în vechea cetate a Ierusalimului, când în zilele lui Irod împăratul Iudeii „era un preot oarecare anume Zaharia din rîndurile preoției lui Avia și femeia lui din fetele lui Aron și numele ei Elisabeta. Și ei erau drepți înaintea lui Dumnezeu, umbînd întru toate poruncile și îndreptările Domnului, fără prihană, și nu aveau feciori, pentru că Elisabeta era stearpă și amîndoi erau bătrîni în zilele lor” (Marcu I, 5 – 7).

În această curată atmosferă a unui cămin în care domnea rugăciunea, curățenia și nădejdea, rînduit-a cerul să vină în lume marele Ioan – Înainte Mergătorului și Botezătorului Domnului.

Marele Arhanghel Gavriil, vestitorul bucuriilor și al împlinirilor mîntuirii, cu glasul său îngeresc, a luminat cugetul cel acoperit de fire al bătrînului Zaharia căci „Elisabeta a născut un prunc, al cărui nume a fost Ioan și a fost bucurie și veselie și de a cărui naștere mulți se vor bucura. Cetele celor din veac adormiți, ale strămoșilor, morților, părinților și fraților, ale tuturor celor din veac adormiți, au tresăltat la vestirea acestei bucurii pentru venirea lui Ioan, și, în frunțe cu Adam, cel întîi zidit și prim părinte, au tresăltat de bucurie.

Acelaș Sfînt Arhanghel Gavriil, mesagerul bunelor vestiri ale mîntuirii, leagă episodul nașterii Sfîntului Ioan de nașterea minune a nașterii din Fecioară a Mîntuitorului Iisus Hristos. Cu prilejul Bunei Vestiri a Maicii Domnului aceasta spunea Fecioarei: „Iată și Elisabeta, rudenia ta și aceea a zămilsit fiu la bătrînețe ei și a șasea lună este ei, aceleia ce se numea stearpă; căci la Dumnezeu nici un cuvînt nu este cu neputință”. Și astfel Fecioara, scufîndu-se, a mers la munte, cu grabă, în cetatea Iudei și s-a închinat Elisabetei. Iar cînd a auzit Elisabeta închinăciunea Mariei, a săltat pruncul în pîntecele ei și s-a bucurat de Duhul Sfînt Elisabeta”.

Ca rod al Bunei Vestiri Mîntuitorul Hristos și Sfîntul Ioan Botezătorul, se recunosc de dincolo de fire, iar Înainte Mergătorul saltă de bucurie, încă înainte de nașterea sa, la vestirea venirii plinirii vremii, pentru mîntuirea neamului omenesc.

Contrar rînduieșilor tradiționale, pe care le avea poporul iudeu,

după care numele copiilor erau date de tată, pentru ca aceștia să ducă mai departe și să preamărească numele și amintirea părinților lor, — numele lui Ioan este pus, din poruncă dumnezeiască, din ceruri, prin Arhanghelul Gavriil, care apărându-i în altar lui Zaharia, cu prilejul tămâierii, i-a zis: „Nu te teme Zahario, că s-a auzit rugăciunea ta și, iată femeia ta Elisabeta, va naște ție un fiu și vei pune numele lui IOAN, și va fi ție bucurie și veselie și mulți de nașterea lui se vor bucura.“

Într-adevăr, venirea în lume a Sfântului Ioan Botezătorul, după cuvîntul îngerului „pe mulți din fiii lui Izrael i-a întors la Domnul Dumnezeu lor, întorcînd inimile părinților spre fiii și pe cei neascultători întru înțelepciunea dreptilor.“

Reflectînd acestea pe malurile Iordanului, vom vedea cum această personalitate majoră a operei de mîntuire, acest ultim trîmbițaș al venirii lui Hristos, această măreață figură impunătoare, îmbrăcată în piei și păr de cămilă, cu ochii strălucitori, ce vor sfredelii cîndva ochii unui alt Irod și al unei Irodiade, va striga puternic și glasul lui va răsuna pînă departe, așa cum este scris în cartea profetului Isaia: „gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările sale“. (Isaia XL, 31).

Vom vedea cu ochii inimilor acea frămîntare de început a veacului nou, pe care o repetă istoria la răscruce de vremi și cînd dorul de mai bine și de mîntuire a multora, căutau la Iordan răspunsul la întrebări; soluții pentru diferite aspecte religioase, morale sau sociale, cînd, sub imperiul unei apăsătoare sclavii morale și economice, se zbăteau mulți căuțînd încurajare, explicații sau mîngîieri.

Veneau să găsească și să primească de la acest șuvoi spiritual ce era Ioan, sub ploaia nădejdiilor, toți cei ce căutau un echilibru moral între cer și pămînt. Anticipînd ca un prolog al operei hristologice de mîntuire, aspecte de mai tîrziu, s-ar părea că Sfîntul Ioan Botezătorul apare în parte profetic, căuțînd ca prin cuvîntul său să vindece rîni *spirituale, să amputeze vicii și să îndepărteze comportări greu de dezrădăcinat din mijlocul poporului*. Constată marele Profet că la adăpostul unei false credințe și practici, se ascundeau fapte ce trebuiau înlăturate. Era o concepție că numai simplu fapt de a fi „fii ai lui Avraam“ puteau să acopere multe decăderi spirituale și multe

fărădelegi. De aceea, Sfântul Ioan provăduiește botezul pocăinții, ca o imperioasă și necesară redresare spirituală a poporului pentru restabilirea echilibrului lor sufletesc. pe mulți cei ce se socoteau că au găsit iertarea păcatelor prin botezul pocăinții, prin botezul oferit de ei în apa Iordanului, ca un simbol al adevărului botez —, îi îndeamnă să privească tabloul eshatologic al miniei divine. Faptul de a fi „fii ai lui Avraam” nu da garanția mântuirii, deoarece Dumnezeu poate să ridice și din piatră pe fiii lui Avraam. Ca într-o derutare întinsă generația Sfântului Ioan Botezătorul se găsește la o răscruce de întrebări de orientare, în toate domeniile vieții. De aceea vin oamenii pe rând și întreabă: Ce să facem? Cît de măreață și de răscolitoare apare această întrebare atunci și oricînd se pune ea?

Abordînd latura morală a vieții umane, care prin virtutea iubirii și a milosteniei ridică pe om la o înaltă valoare, Sfântul Ioan rezolvă în parte un echilibru: „Cel ce are două haine să dea și celui care nu are. Cel ce are de mîncare, mai mult decît necesar să facă asemenea.” (Luca III, 11)

O față nedreaptă a sistemului economic al vremii era organizarea nejustă a vămilor, căci vameșii depășeau de multe ori legile imperiale și abuzau în perceperea taxelor, pentru care erau urîți de popor, ca Zaheu vameșul din Ieribon. Și aceștia, îndemnați de o frămîntare lăuntrică, sau unii de remușcări, veneau și întrebau: „ce facem?”. Sfântul Ioan le răspundea: „Să nu ia vamă mai mult decît este rînduit de legi.”

Organizația și ocupația militară imperială romană, de multe ori pășea la acțiuni nedrepte asupra popoarelor stăpînite. Și cînd veneau ostașii și-l întrebau: „ce să facem?”, Sfântul Ioan le răspundea: „Să fie blînzi și să nu asuprească pe nimeni, să nu clevească și să se mulțumească cu leafa lor.”

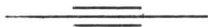
Faptele acestea au ridicat personalitatea Sfântului Ioan la înalte culmi în ochii poporului și au căpătat ura stăpînitorilor. De aceea mulți întrebau: „oare nu este acesta Mesia?” Sfântul Ioan le răspundea că nu este el. Acela, căruia nu este vrednic nici să-l dezlege cureaua încălțămîntei Sale îi va boteza, nu cu apă, ci cu Duhul Sfînt și cu foc. „Iar Sfîntul evanghelist Luca, într-o frază cunoscută și mult

cuprinzătoare, adaugă: „Multe încă și altele binevestea poporului, mîngîindu-l“ (Luca III, 18).

Așa dar, Sfîntul Ioan, a cărui naștere Biserica noastră o sărbătorește azi, nu a constituit un capitol închis al vieții și activității sale, cu reflectări mesianice, peste veacuri, ca alți profeti anteriori – și cu oglindiri de fapte ce vor străluci altor generații. Nu. El, ca ultim proroc și Înainte Mergător al venirii lui Iisus Hristos, leagă vechiul de noul Așezămînt. El, care a simțit pe Hristos, înainte de nașterea sa, vă găti calea Noului Dascăl și Noului Restaurator al vieții și al mîntuirii.

El, ca prolog al noii epopei a mîntuirii neamului omenesc, va rămîne în vechi în inima tuturor, un simbol, o stea, și, în acelaș timp, un glas ca va răsuna mereu în străfundurile conștiinței noastre creștine: „gătiți calea Domnului; drepte faceți cărările Sale“.

Pr. David Popescu

ARTICOLE ȘI STUDII

LEGATURA DINTRE VIAȚA LITURGICA ȘI OPERA DE CARITATE ÎN ORTODOXIE

Una dintre laturile foarte importante ale vieții în care Biserica s-a simțit adânc și temeinic angrenată, chiar de la începuturile și organizării sale, a fost cea socială și de caritate. Angajarea Bisericii în acest domeniu și bogata sa activitate desfășurată pe acest tărâm aveau la bază porunca evanghelică a iubirii aproapelui, exprimată în forma cea mai concretă – milostenia – de care Mântuitorul, Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți vorbesc atât de frumos. Ajutorarea săracilor și a tuturor năpâstiților soartei a fost opera care a impus Biserica și învățătura creștină cu valoare de veșnicie. Existenta și înainte de creștinism, într-o formă sau alta, impusă de sentimentul firesc al milei față de cei în suferință, opera de caritate și de asistență socială a fost îmbrățișată de Biserică și socotită ca una dintre cele mai importante preocupări ale sale. De aceea, se poate spune, cu legitimă mândrie, chiar dacă nu întotdeauna și pretutindeni s-a recunoscut acest adevăr, că Biserica a creat toate așezămintele de ocrotire socială existente azi în lume. ¹⁾

De asemenea, este demn de remarcat faptul că opera de asistență socială și de caritate a fost organizată și dusă la împlinire în strânsă legătură cu săvârșirea cultului divin, cu viața liturgică a Bisericii. Este tema asupra căreia vom zăbovi în cele ce urmează.

1. — Cultul divin public ortodox — cadru de exprimare a rugăciunii pentru nevoile materiale ale credincioșilor ²⁾

Este un lucru bine cunoscut că în cultul creștin preocuparea constantă și permanentă este aceea a grijii pentru mîntuirea sufletelor sau pentru satisfacerea trebuințelor spirituale. Cu toate acestea, Biserica a cuprins, în sfera preocupărilor sale cultice și suferințele, nevoile și dorințele credincioșilor săi, purtînd grijă și de trup. O serie de rugăciuni vorbesc sau fac amintire despre trup pentru care se roagă, alături de suflet, să fie păstrat în curățenie și sîntenie, ca unul care este sediul sufletului și care va împărtăși aceeași soartă la judecata viitoare. Așa, de pildă, în Sfînta Liturghie ne rugăm astfel: „Iarăși și demulte ori cădem la Tine și ne rugăm Tie, Bunule și lubitorule de oameni, ca, privind spre rugăciunea noastră să curățești sufletele și trupurile noastre de toată necurățenia trupului și a duhului“. ³⁾

În ectenia cererilor, întîlnită în toate slujbele bisericesti, cerem ca Dumnezeu să ne dea înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre“, iar într-o altă serie de rugăciuni, cum sînt cele din Rînduiala împărtășirii sau cele de la Taina Sfîntului Maslu, ne rugăm pentru binefacerea, sfințirea, tămăduirea zdrobirilor sufletelor și ale trupurilor noastre“. ⁴⁾

Pe lîngă trup, asociat tot timpul cu sufletul în rugăciunile Bisericii, cultul divin cuprinde o serie de rugăciuni care se referă la nevoile concrete ale vieții materiale. Între acestea, pîinea ocupă un loc central. Despre ea auzim mereu în rugăciunea Tatăl nostru, nelipsită din orice slujbă, sau în rugăciunea artoselor de la Litie, împreună cu alte alimente necesare vieții: „Însuți binecuvîntează pîinile acestea, grîul și undelemnul și le înmulțește în sfînt locașul acesta, în țara aceasta și în toată lumea Ta, iar pe credincioșii care se împărtășesc dint-în-sele îi sfințește“. ⁵⁾ Cereri pentru înbelșugarea roadelor pămîntului, întîlnim și în ectenia mare, de asemenea, nelipsită de la aproape orice slujbă, și în rugăciunile Sfintei Liturghii, cum este cea de după sfințirea darurilor, din Liturghia Sfîntului Vasile cel Mare: „Cămările lor le umple

de tot binele..., pământului ploii line spre rodire trimite-i...; binecuvîntază cununa bunătății anului".⁶⁾

În cultul Bisericii Ortodoxe găsim apoi o serie de rugăciuni pentru binecuvîntarea roadelor pământului și pentru „îmbelșugată dobîndire a bunătăților Tale din această lume, împreună cu toate cele ce sînt de folos”.⁷⁾ De asemenea, există o mulțime de rugăciuni pentru toate nevoile din viața gospodărească, pentru vreme de secetă, foamete, neconținere a ploilor, pentru cei bolnavi, cei din închisori, împotriva bolilor molipsitoare,⁸⁾ ca și rugăciuni pentru binecuvîntarea tuturor îndeletnicirilor și acțiunilor întreprinse de om pentru dobîndirea celor necesare vieții, de care este plin Molitfelnicul sau Aghiasmatarul. Prin acestea „Biserica depășește zidurile locașului de rugăciuni și intervine în viața casnică și gospodărească a credincioșilor ei, pentru a împărți și aici harul și binecuvîntarea lui Dumnezeu”.⁹⁾

2. – Cultul divin public ortodox mediu adecvat creării unei stări de spirit favorabile rezolvării problemelor sociale

Forme de manifestare a carității

În cultul Bisericii Ortodoxe nu vom întîlni o preocupare permanentă și sistematic expusă privind problemele sociale și de caritate, totuși, prin ideile exprimate în el, Biserica a reușit să creeze, să întrețină și să cultive o stare de spirit și o dispoziție sufletească ce au favorizat traducerea în practică a preocupărilor legate de viața aproapelui, a celor mulți și suferinzi. Cum? Mai întîi, ea a creat și a cultivat în viața credincioșilor ortodocși simțul comunitar, obștesc sau social. Cultul divin public ortodox se caracterizează prin aspectul ecleziologic sau comunitar.¹⁰⁾

Legătura omului cu Dumnezeu nu privește numai insul sau persoana izolată, ci întreaga obște rugătoare, pe toți membrii ei, cu care ne simțim uniți în rugăciune, în cadrul procesului de mîntuire.

Este o legătură concepută nu numai vertical ci și orizontal, trecînd prin aproapele nostru și mergînd spre Dumnezeu. Acest caracter

social sau comunitar îl exprimă mai ales Sf.Liturghie concepută ca o rugăciune comună a Bisericii sau a obștii credincioșilor, care se roagă în jurul aceluiași altar și se împărtășesc din același potir. Prin Sfânta Liturghie, care este, așa cum o arată și numirea, lucrare publică (), ca și prin întreg cultul divin, în Ortodoxie se cultivă spiritul de comunitate, de solidaritate frățească cu toți oamenii. În Biserica Ortodoxă nu ne rugăm numai pentru noi și interesele noastre, ci pentru toți credincioșii și nevoile lor. Așa se explică de ce rugăciunile cultului divin public ortodox au toate formele de plural: Domnului să ne rugăm, să zicem toți, Tatăl nostru...ș.a.m.d.).

Caracterul comunitar sau obștesc, este apoi întărit și de faptul că slujbele bisericesti ortodoxe se săvârșesc în biserică, în jurul altarului și în prezența lui Dumnezeu, ceea ce face ca parohia sau obștea credincioșilor să fie o adunare (sau ecclesia) de rugăciuni. Fără să țină seama de deosebirile etnice, profesionale, naționale sau de pregătire, de stare socială, credincioșii se adună toți în aceeași biserică și se simt frați între ei. Simțul acesta l-a cultivat îndeosebi Sfânta Liturghie, care a făcut din credincioși deosebiți din multe puncte de vedere, un singur Trup – Trupul tainic al lui Hristos, prin împărtășirea cu Sfintele Taine de la același altar și potir. Mai mult ca oriunde, în cult, și mai ales în Sfânta Liturghie, s-a creat și cultivat simțul de solidaritate socială.

Această solidaritate s-a exprimat în chipul cel mai fericit în forme concrete de caritate, care au luat naștere în strînsă legătură cu viața sau de cult și mai ales cu Sfânta Liturghie. Aceste forme, cunoscute chiar din secolul apostolic, sînt: ofranda, colecto și agapa¹¹⁾ și au un caracter pronunțat liturgic. Astfel, ofranda a înlocuit jertfele din Vechiul Testament, prin aducerea la altar a pîinii, vinului și apei necesare pentru săvîrșirea Sfintei Euharistii. La acestea, credincioșii adăugau grîu, struguri, lapte și miere, care primeau binecuvîntarea pentru a fi împărțite, sau untdelemn adus pentru săvîrșirea ungerilor sfinte. Toate aceste ofrande se primeau de diaconi, se prezentau protosului sau episcopului care le sfințea, săvîrșea Sfânta Euharistie și împărtășea poporul, iar restul se reținea pentru Biserică și pentru slujitori, din care o mare parte se împărțea săracilor prin mîinile preoților. Aceasta a

constituit așadar prima formă de caritate socială legată de săvârșirea Sfintei Liturghii.

A doua formă de milostenie a constituit-o colecta care, după mărturia Sfintei Scripturi (Fapte XI, 27-30), era destinată la început pentru ajutorarea sfinților din Ierusalim, adică a credincioșilor, iar după răspîndirea creștinismului, ea a cunoscut o dezvoltare tot mai mare și a dăinuit în viața Bisericii, cu scopuri caritative, sub forma de „cutia milelor“ pentru că chiar de la început ajutoarele sau colectele acestea se depuneau într-o cutie în fiecare Duminică sau lună și a format o visterie a milei creștine practică de Biserică. Această visterie se păstrează și astăzi în sfintele locașuri și este strîns legată de viața liturgică, ca formă benevolă de milostenie. Ea poate fi organizată în cadrul Sfintei Liturghii, la sfîrșitul predicii, în timp ce la strană se cînta un chinonic sau în timpul miruitului. Scopurile ei însă trebuie să fie caritative.

Cea de-a treia formă de milostenie legată de viața liturgică și care este tipic creștină, este agapa.¹²⁾ Ea este o dovadă concludentă că Biserica dintotdeauna a avut grijă de cei lipsiți și în nevoi, instituind aceste mese comune sau ospete de dragoste numite agape (). Agapa, ca masă a dragostei, își are originea în chiar cina cea de Taină care a fost o masă de adio la care Mîntuitorul a instituit Sfînta Euharistie. După înălțarea Mîntuitorului, astfel de mese au fost practicate de Sfinții Apostoli și, din Ierusalim, ele s-au răspîndit în toată lumea creștină. Ceea ce trebuie evidențiat este faptul că ele au avut un pronunțat caracter liturgic, adică erau săvîrșite numai în legătură cu Sfînta Euharistie. Ele se săvîrșeau acolo unde avea loc și Sfînta Liturghie, în case particulare, capele, biserici etc. Creștinii se adunau la începutul zilei, săvîrșeau frîngerea pîinii și se rugau împreună. Apoi luau masa împreună, pregătită din prinoasele aduse de către creștinii mai înstăriți. Participau la astfel de mese toți cei care luaseră parte la Sfînta Liturghie, dar mai ales cei săraci. Agapele se începeau cu rugăciunea, imediat după slujbă, iar în cadrul lor se cîntau cîntări religioase, imne și psalmi și sfîrșeau tot cu rugăciune și sărutarea frățească. La Ierusalim se organizau zilnic, iar în celelalte comunități ori de cîte ori se săvîrșea Sfînta Euharistie, dar mai ales Duminică și

În zilele de sărbătoare. Agapele au constituit prilejul cel mai fericit de a practica opera de caritate, mijlocul cel mai potrivit de a veni celor săraci. Era un mare spectacol de edificare morală și o școală de înaltă umilință, așa cum arăta Sfântul Ioan Gură de Aur. „Credincioșii, după sfintele învățături, rugăciuni și participare la Sfintele Taine, nu se despărteau imediat, ci cei mai bogați și mai avuți dintre ei, aducând de acasă hrană, invitau pe săraci la o masă pregătită, chiar în locul adunării. Această masă comună și sfințenia locului unde se celebra, strângea și mai mult legătura lor reciprocă și de aici pentru toți se revărsa o mare bucurie și un tot așa de mare avantaj; săracii erau ajutați, iar bogății deveneau obiect de recunoștință din partea celor pe care îi hrăneau spre a fi bine plăcuți lui Dumnezeu, pentru ochii Căruia se făceau acestea și de la care primeau mult har la casele lor“.¹³⁾

Pe lângă caracterul liturgic, agapele mai aveau și unul social, caritate de într-ajutorare, a celor săraci. Instituția agapelor avea pentru cei săraci o însemnătate foarte mare. Prin acest ajutor se evidențiază spiritul de frățietate și dragoste propriu învățăturii creștine.

Agape sau mese frățești se organizau și după înmormântarea unui creștin, când toți cei care participau la funeralii se așezau la o masă special pregătită și la care domnea o atmosferă de sobrietate, de meditație și de decență.

Cu vremea, agapele au început să piardă din caracterul lor original. A existat pericolul ca ele să piardă caracterul liturgic și să degenereze în ospete păgâne, săvârșindu-se separat de Liturghie, așa cum menționează și Sfântul Apostol Pavel.

Datorită unor abuzuri săvârșite cu ocazia agapelor, ele au trebuit să se separe de Sfânta Euharistie. Cu toate acestea ele nu au încetat să-și aducă roadele lor bogate timp de trei veacuri. Dar când Biserica s-a dezvoltat, această pioasă instituție din veacul apostolic a trebuit să dispară. Din agapele de odinioară, legate organic de viața liturgică și mai ales de Sfânta Euharistie, a mai rămas doar o reminiscență perpetuată de-a lungul secolelor pînă în ziua de astăzi și anume anafura care se împarte în amintirea agapelor de odinioară¹⁴⁾. Așa cum agapele se făceau din restul sau surplusul darurilor aduse de

credincioși la Sf. Altar, tot așa anafura se dă din restul prescurilor întrebuințate la săvârșirea Proskomidiei și de la pregătirea materiei Sf. Jertfe. Anafura ne amintește ca și agapele de odinioară, care erau semn văzut al dragostei și unității creștine, de faptul că toți sîntem frați în Hristos care s-a jertfit și ni se dă sub forma pîinii și a vinului, transformate în Trupul și Sângele Lui.

De asemenea, tot ca o reminiscență a vechilor agape sînt considerate și mesele funebre, organizate cu ocazia înmormîntărilor sau a pomenirilor celor răposați (pomenile) ca și cele organizate la hramurile de biserică sau sfințirile de noi locașuri de cult, cînd lucrarea caritativă a Bisericii legată de viața de cult se exprimă din plin. Tot o formă de prelungire a ofrandelor, colectelor și agapelor, apreciate de Tertulian drept „depozite ale pietății”¹⁵⁾, pot fi socotite și aducerea de prinoase la biserică, cu prilejul marilor sărbători; brînză, ouă de Paști, struguri la Schimbarea la față, sau orice pîrgă din poame, pentru a fi binecuvîntate și împărțite celor nevoiași.

3. – Cultul divin public – cale de propovăduire a ideilor sociale

Una dintre ideile importante create, întreținute și propovăduite de cultul ortodox este aceea a egalității tuturor oamenilor în fața lui Dumnezeu. membrii primelor comunități creștine pe baza învățaturii Mîntuitorului și Sfîntului Apostol Pavel, s-au numit frați și se strigau cu acest apelativ care a rămas pînă în zilele noastre. În cadrul slujbei divine toți erau frați, indiferent de diferențele sociale, rasiale sau politice. Aceasta crea obligativitatea ca persoanele înstărite să trateze altfel pe cei săraci. De asemenea, ignorarea diferențelor sociale dintre oameni, adînc împregnată în formele cultului, se observă și din felul obiectiv și nepărtinitor în care sînt tratați credincioșii în scaunul de spovedanie, indiferent de situația lor socială și mai ales la Sfînta Împărtășanie, unde ei sînt socotiți egali. Cîntările Bisericii au atras luarea aminte tuturor că înaintea lui Dumnezeu nu este împărat sau ostaș, bogat sau sărac, ci fiecare se va îndrepta din faptele lui. Biserica a combătut prin formele cultului mîndria și orgoliul, dorința de mărire, despotismul tiranilor, punîndu-le în față mai ales perspectiva

înfricoșătoare a judecării din urmă, când nu starea socială, ci comportarea față de semeni va fi hotărâtoare.

Dacă cercetăm calendarul ortodox observăm că marea majoritate a sfinților înscriși aici au fost oameni din popor, cu origine socială modestă, proveniți din clasele de jos ale societății. Canonizându-i ca eroi ai credinței, în slujbele sale, Biserica a cultivat ideea că ea este cu adevărat o Biserică a poporului. Prin acesta s-a arătat că cei săraci și năpăstuiți nu trebuie disprețuiți, căci Dumnezeu a ales pe cele slabe ale lumii ca să rușineze pe cei tari (I Cor. I, 27). Iar dacă aceștia au provenit din rîndul celor cu stare socială înaltă, aceasta s-a datorat atitudinii față de cei simpli și necăjiți. În pietatea populară, sfinții care s-au bucurat de cea mai mare cinste și prețuire au fost sfinții filantropi, care s-au distins prin devotamentul lor față de cauza celor mulți și necăjiți „care au alinat suferințele, necazurile, lipsurile, prin fapte concrete de milostenie. Așa, de exemplu, Sfîntul Ierah Nicolae, sărbătorit la 6 decembrie, este unul dintre cei mai cinstiți sfinți în pietatea populară, dar nu pentru merite în domeniu gîndirii teologice, ci pentru remarcabila și frumoasa sa operă caritabilă, de binefăcător și ocrotitor al celor încredințați spre păstorie. În slujba bisericească i se pomenesc două din faptele remarcabile de caritate săvîrșite de el: scăparea de la mizeirie și de la prostituție a trei fete sărace, prin bani, pe care i-a trimis tatălui lor, și salvarea de la moarte a trei tineri condamnați pe nedrept. Slujba acatistului Sf. Nicolae este o evidențiere a faptelor lui de caritate, fiind invocat cu epitetetele ca: „mîngîietorul celor necăjiți și tuturor celor în primejdii scăpare, folositorul cel prea cald al celor ce lise face strîmătate, mîngîierea celor ce plîng, hrănitorul celor flămînzi, toiagul cel tare al bătrînețelor, părintele săracilor și bun dăruitor”.¹⁶⁾ De asemenea, la Sf. Vasile cel Mare, credincioșii nu cinstesc atît pe teologul rafinat și organizatorul monahismului, cît mai ales pe binefăcătorul și pe ctitorul vestitei instituții filantropice Vasiliada, pe hrănitorul săracilor. În pietatea ortodoxă, de mare cinste se bucură cultul sfinților tămăduitori dau doctori fără arginți, care și-au pus știința și meșteșugul vindecării în slujba bolnavilor sărmani neprimind plată pentru osteneala lor. Ei sînt prezenți în multe din rugăciuni (Sf. Liturghie, Maslu, Sfințirea apei mici

ș.a.), fiind pilde vii pentru credincioși. Cinstind pe sfinții tămăduitori, Biserica cinstește și respectă una din cele mai nobile îndeletniciri pusă în slujba omului.

Marea majoritate a sfinților calendarului ortodox sînt martiri sau mărturisitori. Mulți dintre aceștia au desfășurat o bogată activitate caritativă. Între acestea amintim pe cuviosul Zotic, hrănitorul copiilor sărmani (30 decembrie). Sf. martir Sozont, apărătorul și îngrijitorul leproșilor (7 septembrie), miluitorul săracilor. Exemplul cel mai cunoscut de sfinți martiri care au pătimit pentru miluirea săracilor este Sf. Filoftea (7 decembrie).

În cultul divin ortodox este exprimată bogat, în imne și rugăciuni, ideea dreptății sociale. Adevărații credincioși au fost întotdeauna prietenii și ajutătorii celor săraci și năpăstuiți și aceasta se desprinde din formele cultului. Într-una din rugăciunile Maslului, Dumnezeu este invocat ca unul „Care ridică de la pămînt pe cel sărac și din gunoi înalță pe cel lipsit, Tatăl orfanilor, limanul celor înviforați și doctorul celor bolnavi..., Cel ce treci peste fărâdelegi și ierți nedreptățile”¹⁷⁾ dar în mod cu totul deosebit, Maica Domnului este supracinstită și invocată în cult ca ocrotitoarea celor asupriți și necăjiți, „ocîrmuitoarea săracilor și a văduvelor, goilor îmbrăcăminte, bolnavilor sănătate, robilor izbăvire, liniște celor de pe mare, liman bun celor înviforați, povățuitoarea celor rătăciți, acoperămînt și scăpare celor asupriți, săracilor bogăție neînpuținată, celor întristați mîngîiere...”¹⁸⁾

Rugăciunea pentru cei robiți, exilați, închiși și nedreptățiți a ocupat și ocupă un loc important în viața liturgică, după cum și cea pentru cei săraci și asupriți. Astfel, în Sf.Liturghie a Sf.Vasile, ne rugăm așa: „Preamărește, Doamne, pe cei care aduc roade și fac bine în sfintele Tale biserici, și-și aduc aminte de cei săraci, văduvelor le ajută, pe orfani îi apără, cei robiți îi izbăvește, pe cei bolnavi îi tămăduiește. Adu-ți aminte, Doamne, și de cei ce sînt în judecăți, în închisori, în prigoniri, în amară robie și în orice fel de necaz, nevoie sau strîmtoare.”¹⁹⁾ Așadar, Biserica, prin formele cultului s-a preocupat mereu să ușureze soarta și necazul celor săraci și asupriți, rugîndu-se pentru ei și combătînd sau osîndind purtarea nedreaptă față de

oameni. Mai ales în Taina Mărturisirii, a sancționat cu toată asprimea exploatarea, asuprirea, camăta, lipsa de omenie și de atenție față de văduve, orfani sau săraci.

Folosindu-se de formele cultului, Biserica a introdus și a făcut cunoscute, prin rînduielele ei acele pericope din Sf. Scriptură în care se recomandă îngrijirea săracilor, ajutorarea celor lipsiți, încetarea nedreptăților și a asupririi, exprimarea drepturilor firești ale oamenilor. În lunile de toamnă, cînd cei bogați au posibilitatea să-și deschidă inimile și visteriile, Biserica a rînduit să se citească acele pericope evanghelice care amintesc de dărnicie, milă, bunătate față de săraci și condamnă lăcomia, zgîrcenia, agonisirea nedreaptă a bogăției (Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr, Bogatul care i-a rodit țarina, Tînărul bogat care se întristează la îndemnul de a-și vinde averea și de a le da săracilor). În Duminica înfricoșatei judecări se citește pericopa în care se arată că principiul de selectare a celor buni de cei răi la judecata viitoare îl constituie fapta cea bună: hrănirea celor flămînzi, îmbrăcarea celor goi, cercetarea celor bolnavi și din închisori.

Există apoi o bogăție de cîntări bisericesti care îndeamnă pe credincioși la înlăturarea nedreptăților sociale și ajutoare celor săraci și oropsiți, a bătrînilor, văduvelor și orfanilor.

Toate acestea arată că Biserica, neputînd lupta de-a dreptul pentru realizarea dreptății sociale, a încercat să găsească modalitatea de ajutorare a celor săraci care este milostenia. De aceea, în multe din imnele și rugăciunile cultului public ortodox străbate această idee și se face des apel la sentimentul nobil al carității creștine.

Așa se explică de ce marile sărbători creștine ale anului bisericesc (Crăciunul, Boboteaza, Floriile, Paștele, Rusaliile) erau serbate cu mare fast, dar erau însoțite și de acte de binefacere socială și caritativă ca: eliberarea sclavilor, a prizonierilor și a celor din închisori, armistiții în războaie sau încetarea temporară a luptelor, iertarea datorilor, restituirea bunurilor acaparate cu forța sau dobîndite pe căi nedrepte, colecte pentru săraci, fondarea de instituții caritabile (spitale, azile, orfelinate). Tot în cadrul cultului, și mai ales legată de Sf. Liturghie, s-a organizat, așa cum arătam mai înainte, opera de

asistență socială și de caritate, desfășurată de Biserică prin ofrande, colete, agape pentru ajutorarea celor săraci, a bolnavilor, a văduvelor și orfanilor ca și a celor loviți de calamități și mari nenorociri.

Dar dacă Biserica a încurajat și practicat opera de caritate și asistența socială, în schimb nu a tolerat lenea, socotind-o printre cele șapte păcate capitale, și a cinstit și prețuit munca, a încurajat-o și promovat-o, binecuvîntînd-o și sfințind-o prin formele ei de cult. În rugăciunea pentru sfințirea unei bresle se spune: „Și fă, Doamne, ca steagul acesta, aducînd pururea aminte membrilor grupării (breslei) de sfințenia muncii, de însemnătatea bunei chivernisiri și de datoria de a ajuta pe cei neputincioși și lipsiți, să le fie totodată ca o pavăză tare împotriva vrăjmașilor văzuți.²⁰⁾

Din cele prezentate pînă aici, putem conchide că Biserica s-a interesat întotdeauna de rezolvarea problemelor asistenței sociale și caritative, căutînd să transforme mai întîi pe credincioși, prin noua concepție despre Dumnezeu, despre om și raporturile dintre ei. Biserica a căutat să imprime chiar formelor de cult această concepție. De aceea, cultul și viața liturgică în general, a exercitat o influență și o putere reformatoare asupra sufletului omenesc. Biserica Ortodoxă a exercitat, mai ales prin formele și instituțiile ei de cult, o influență binefăcătoare asupra credincioșilor, o acțiune lentă dar sigură de îmblînzire, umanizare, pacificare și civilizare, făcîndu-se mai receptivă la suferințele și nevoile aproapelui. Fără ca Biserica Ortodoxă să manifeste în formele cultului o preocupare directă pentru problemele de ordin social și caritativ, aceste forme au contribuit, indirect la rezolvarea problemelor sociale, favorizînd-o și înlesnind-o, deoarece prin ele, Biserica a luptat pentru înlăturarea nedreptăților și inegalităților, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a celor umiliți, săraci și asupriți, prin instaurarea între oameni a relațiilor bazate pe dragoste, cinste și dreptate. Prin ideile și sentimentele nobile și umanitare, răspîndite și cultivate prin formele cultului, Biserica a contribuit la plămădirea unui spirit nou între oameni, spiritul de caritate. Din acesta au izvorît formele de caritate și asistență socială, cultivate și perpetuate în cadrul vieții liturgice.²¹⁾ Aceste forme trebuie cultivate mai ales în vremea noastră, de adînci și substanțiale

schimbări, când Biserica trebuie să accentueze misionarismul slujirii liturgice. Sf. Liturghie și, în general, slujbele divine nu se termină cu miruitul și împărțirea anaferei, ci ele trebuie să continue și după aceea, în viața slujitorului altarului și a credincioșilor.

S-a vorbit și se vorbește astăzi de o „Liturghie după Liturghie”²²⁾ care înseamnă conjugarea sau îmbinarea fericită și necesară a apostolatului liturgic cu cel social. Activitatea preotului în zilele noastre nu se poate reduce numai la Liturghia din biserică, ci ea trebuie să devină o liturghie publică după Liturghia sacramentală. Misiunea preotului astăzi presupune și cere, pe lângă săvârșirea slujbelor divine la altar și rostirea Evangheliei din amvon, o slujbă de dăruire pentru binele și ajutorarea oamenilor, activitate la care el trebuie să angajeze și pe păstorii săi. În felul acesta, cultul divin își poate păstra, dezvolta și perpetua însușirea, de a fi cadru de inspirație, organizare și aplicare a operei de caritate.

Prof. Dr. Nicolae Necula

NOTE

1. – Pr. Dr. Gheorghe Soare, Biserica și asistența socială. Doctrina și organizarea ei în primele secole, București, 1948, p. 4.
2. – Despre aceasta vezi mai pe larg Pr. Prof. Ene Braniște, Idei, principii și preocupări sociale în cultul Bisericii Ortodoxe, în „Studii Teologice”, IV (1952), nr. 7-8, p. 432-434.
3. – Rugăciunea a doua pentru credincioși, în Liturghier, București, 1989, p. 135.
4. – Vezi Rînduiala Sfintei Împărășanii, în Liturghier, p. 313, 144, Aghiazmatar, București, 1971, p. 101, 103.
5. – Liturghier, p. 48.
6. – Ibidem, p. 223, 225.
7. – Ibidem, p. 360.

8. – Ibidem, p. 368-426.
9. – Pr.Prof. Ene Braniște, Op.cit., p. 434.
10. – Idem, Liturgia generală, București, 1985, p.896. Vezi Idem, Cultul Bisericii Ortodoxe Române față de cultul celorlalte confesiuni și ale sectelor din țara noastră, în „Studii Teologice”, III (1951), nr. 1-2, p.7-8.
11. – Vezi mai pe larg Pr.Dr. Gh. Soare, Op.cit., p.12-15, Nicu Cotlarciuc (Viitorul Mitropolit Nectarie) Ocrotirea socială și Biserica, Cernăuți, 1921, p.5-11, Fr. de Champagny, La charite cheretienne dans les premiers siecles de l'Eglise, Paris, 1854.
12. – Despre agape vezi: V. Eroni, L'agape dans l'Eglise primitive, Paris, 1906, Don.H.Leclercq, Agape, în „D.A.C.L.”, vol.I, col. 775-884; Pr.Dr.Gh.Soare, op.cit., p.13-15; N.Cotlarciuc, op.cit., p.5-11.
13. – Sf. Ioan Gură de Aur, Omilia la I Corinteni XI, în „P.G.”, LXI, col. 87096, după Pr.Dr.Soare, op.cit., p.14.
14. – Vezi Pr.Prof. Pestre Vintilescu, Anafură sau Antidoron, în „Studii teologice”, V (1953), nr.1-2, p.116-145.
15. – Tertulian, Apologeticum, XXXIX, în „P.L.”, I, col. 534, după Pr.Dr. SOARE, op.cit., p.15.
16. – Acatistier, ediția I-a București, 1974, p.207-217.
17. – Rugăciunea de după Evanghelia a cincea, în Aghiamatar, p.117-118.
18. – Rugăciunea către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu din Rînduiala Acatistului Bunevestiri, Acatistier, p.59-62.
19. – Liturghier..., p. 222-223.
20. – Molitfelnic, Ediția a II-a, București, 1971, p.435.
21. – Pr.Prof. Ene Braniște, Idei, principii..., p.407-458.
22. – Pr. Prof. Dr. Mircea Basarab. Liturghia după Liturghie -- o aspirație și un stil de viață creștină, în „Mitropolia Banatului”, XXIX (1979), nr.7-8, p.521-527. P.S. Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, Liturghie după Liturghie, în

Slujind lui Dumnezeu slujim oamenilor, Oradea, 1948, p.634-636; Idem, Liturghie și viață, în cuvinte pentru suflet, Oradea, 1985, p. 326-331.

BIBLIOGRAFIE

1. – Pr.Prof. Ene Bratniște, Idei, principii și preocupări sociale în cultul Bisericii Ortodoxe, în „Studii Teologice”, IV (1952), nr.7-8, p.432-458.
2. – IDEM, Cultul ortodox ca mijloc de propovăduire a dreptei credințe, a dragostei și a bune înțelegeri între oameni, în „Studii Teologice”, V (1953), nr. 9-10, p.626-642.
3. – Idem, Participarea la liturghie și mijloace pentru realizarea ei, în „Studii teologice”, I (1949), nr.1, p.30-89.
4. – Pr.Prof. Dr. Spiridon Candea, necesitatea actuală a apostolatului laic..., Revista teologică”, XXVIII (1938), nr.3, p.90-98.
5. – P.S.Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradei, Slujind lui Dumnezeu , slujim oamenilor, Oradea, 1984.
6. – Idem, Cuvinte pentru suflet, Oradea, 1985.
7. – P.S.Dr. Grigorie Comșa, Apostolatul laic, Arad, 1933.
8. – Nicu (viitor I.P.S. NECTARIE) COTLARICIUC, Ocrotirea socială și Biserica, Cernăuți, 1921.
9. – V. Ermoni, L'agape dans l'Eglise primitive, Paris, 1906.
10. – Dom.H. Leclercq, Agape, în „D.A.C.L.” , vol. I, col. 775-848.
11. – Diac. Prof.dr. N.I.NICOLAESCU, sensul vieții sociale după Noul testament, București, 1946.
12. – IDEM, Adevărata pietate după Noul Testament, în „Studii Teologice”, I (1949), nr.1-2, p.49-51.
13. – Pr. Constantin Nonea, Asistența socială prin Biserică în „B.O.R.”, LXIX (1951), nr. 3-6, p.121-142.
14. – Pr. Prof. Ioan Rămureanu, Preotul – slujitor al lui

Dumnezeu și al oamenilor, după Sfinții Trei Ierarhi, în rev. B.O.R., LXXXVIII (1970), nr.1- 2, p.99-105.

15. – Pr. Dr. Gheorghe Soare, Biserica și asistența socială. Doctrină și organizarea ei în primele șase secole, București, 1984.
16. * – Pr.Prof.Liviu Stan, Societățile religioase în Biserica veche, în „Studii Teologice“, VIII (1956), nr. 1-2, p.109-134.
17. – IDEM, Instituțiile de asistență socială în Biserica Veche, în „Ortodoxia“, IX (1957), nr.1. p.94-118, nr.2 p.258-278.
18. – Pr.Prof. Petre Vintilescu, Valoarea socială a Liturghiei, București, 1931.

„TESTAMENTUM DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI“!

– Traducere din limba latină,
note și studiu introductiv –

I. ORIGINEA ȘI VECHIMEA SCRIERII, EDITII ȘI TRADUCERI

Lucrarea apocrifă „Testamentum Domini nostri Jesus Christi” se încadrează în grupa scrierilor care se numesc, cu un titlu general, „Rînduielei sau orînduri bisericești.”

Titlul acesta prezumativ al lucrării a făcut ca scrierea de față, parte integrantă a uneia mai extinse, cunoscută sub numele de „Octateuhul lui Clement”, să se bucure de aceeași trecere ca celelalte apocrife liturgice mai cunoscute, cum ar fi, de pildă, Didahia Apostolilor, Tradiția Apostolică, Didascalia sau Constituțiile Apostolice.

Prezentate printr-o ficțiune literară, dispozițiile privitoare la cultul creștin, și la viața creștină în general din Biserica veche, din „Orînduirile bisericești”, sînt înfățișate ca dictate de Mîntuitorul Apostolilor Săi, sau de către aceștia, ucenicilor lor și culese de un părinte bisericesc¹. În cazul scrierii „Testamentum Domini”, autorul o prezintă ca provenind de la Mîntuitorul însuși, Care, după ce a înviat din morți, ar fi dat dispoziții și învățături Apostolilor, în legătură cu eshatologia și cu viața liturgică, morală și disciplinară din cadrul Bisericii primare.

Cel ce a inserat în scris aceste învățături vrea să treacă drept Sfîntul

1 Magistrand Vasile Costin, Scrierea pseudoepigrafă „Testamentum Domini”, ca izvor pentru istoria cultului creștin, în „Studii Teologice”, nr. 3-4, anul XVII (1965), p.204.

Apostol Ioan, Petru și Matei. Dar critica internă, examinând minuțios cuprinsul lucrării, s-a stabilit că scrierea a apărut mult mai târziu.

Cert rămîne faptul că autorul este necunoscut deocamdată, deși se poate deduce că el a scris această lucrare în Siria, făcînd parte, probabil, din niște cercuri monofizice.²

Fiind tradusă din greacă în siriacă, în secolul al VII-lea, ar putea să i se atribuie o origine antiohiană, dar dependența sa de Tradiția Apostolică a lui Ipolit, operă la fel de cunoscută ca și „Rînduiala Bisericii din Egipt“, sugerează mai degrabă o obîrșie alexandrină. Însă nu pare nicidecum să fie un document roman, acest lucru fiind imposibil.³

În ordine caz, „Simbolul de credință hristologică, care precede Euharistia, ca și restul rugăciunilor și textelor, par în întregime ortodoxe. Dacă această carte a aparținut unei comunități sectare, subzistînd repliată printre vechile tradiții abandonate din alte Biserici, acești creștini nu par să fi fost nici dintre gnostici, nici dintre eretici“.⁴

Nu e ușor să se stabilească vîrsta acestei scrieri prezentă în tradiția siriană și în cea alexandrină, mai ales pentru faptul că în această lucrare „se întîlnesc elemente foarte vechi (poate din secolul al II-lea, cum voia editorul Rahmani) cu alte elemente mai recente (și probabil posterioare renașterii liturgice din secolul IV).⁵

Redactarea finală a lucrării este însă, în mod sigur, târzie, chiar dacă datele și învățăturile furnizate încearcă să se încadreze într-o perioadă mult mai veche, pentru că redactorul pare să fi avut în vedere grija de a nu reelabora vechile elemente ale textului său, cu riscul de alăsa să se strecoare unele contradicții.⁶

- 2 J. Quasten, *Florilegium Patristicum*, fasc. 7, *Monumenta eucharistica et liturgicavestustissima*, pars. 5, pp. 235-236.
- 3 Miguel Arianz, S. J., *Les roles dans l'assemblée chretienne d'apres le Testamentum Domini*, „în *L'assemblee Conference Saint_Serge XXIII-e semaine d'etudies liturgique, Paris, 28 Juin — 1-er Juillet 1976, Roma, 1977*, p. 76.
- 4 *Ibidem*, *Ibidem*, p. 76.
- 5 *Ibidem*, *Ibidem*, p. 76.
- 6 *Ibidem*, *Ibidem*, p. 76.

Cu referință la data apariției acestei lucrări, liturgiștii și toți cei preocupați de obârșia ei, opinează în feluri diferite fiecare dintre ei încercînd să aducă argumente pentru stabilirea, cel puțin cu aproximație, a timpului în care lucrarea a fost compusă.

Primul editor al textului sirica, care este și traducătorul scrierii în limba latină, patriarhul unit al Siriei, Ignatie Efreim al II-lea Rahmani, a voit să facă dovada că Testamentul acesta a apărut în secolul al II-lea d.Hr. El era, fără îndoială, indus în eroare de faptul că scrierea îi părea foarte veche, prin dispozițiile cuprinse în ea.

Se înțelege însă, că el s-a înșelat în această părere, fiindcă lucrarea „Testamentum Domini” este în dependență de Tradiția Apostolică, a lui Ipolit Romanul. Pe lângă aceasta, „pare sigur că rugăciunile care se citesc în Testament, au fost compuse după sinodul de la Niceia, și locașul sfînt cu clădirile construite sînt descrise în așa fel, încît corespund celor din perioada lui Constantin Cel Mare.”⁷

Dacă scrierea „Testamentum Domini” este un document derivat din lucrarea „Tradiția Apostolică” a lui Ipolit Romanul, cum pare a fi arătat, și dacă redactarea sa definitivă (din pricina anumitor pasaje, ca de exemplu, capitolul XIX, cu referință la botezul din biserică) ar trebui să se plaseze în secolul IV sau V, este totuși curios faptul că ațîtea dintre arhaisme au apărut viabile pentru ultimul său redactor. În orice caz, „data relativ recentă a aspternerii în scris a unui document, vechi prin conținutul său, este un fenomen care nu displace liturgiștilor, pentru că el dovedește o supraviețuire mai lungă decît cea prevăzută a riturilor și obiceiurilor liturgice — prea primitive la prima vedere — care răsfoarnă destul din ideile preconceptuate cu referire la mentalitatea liturgică (și teologică) a creștinilor din primele secole.”⁸

În anul 1901, într-o lucrare erudită, cu referință la „Testamentum Domini”, F.X.Funk⁹, făcînd un studiu critic asupra acestei scrieri, respingea datarea lui Rahmani, susținînd că lucrarea a apărut în

7 Ibidem, Ibidem, p.76.

8 Miguel Arianz, S.J., op.cit., p.49.

9 Ibidem, Ibidem, p.45, citînd pe F.X.Funk, „Das Testament unseres Herrn und die verwandster Schriften, Mainz, 1901.

secolul al V-lea.

Părerea această a lui Funk, potrivit căreia Testamentul ar fi apărut în secolul al V-lea, este, fără îndoială, în totală opoziție cu cea a lui Rahmani, care-l considera din secolul al II-lea.

Dar nu toți specialiștii sînt de acord cu opinia împărtășită de Funk, în ceea ce privește perioada apariției lucrării „Testamentum Domini”.

Dintre liturgistii ruși, Mskaballandvich n-a acceptat părerea expusă de Funk, și plasează testamentul ca apărînd în secolul al III-lea; ba mai mult decît atît, N.Uspensky, după ce a analizat argumentele lui Rahmani și Funk, revine la părerea lui Rahmani, fixînd apariția lucrării în secolul al II-lea.

În literatura liturgistă românească, ca și la greci, de altfel, există aceeași părere ca și în lumea cercetătorilor occidentali și anume că Iucrarea „Testamentul Domnului nostru Iisus Hrtistos” ar data din secolul al V-lea.¹⁰

Un alt liturgist contemporan,¹¹ bazat fiind pe o serie de argumente interne, existente în această lucrare, cum ar fi, de pildă, îndemnurile diaconului înaintea anaforei, susține că cele două păreri, amintite mai sus, ar putea să coexiste. Pentru aceasta, el aduce ca argument un număr suficient de elemente de critică internă, care confirmă acest lucru.

Scrierea „Testamentum Domini” a apărut inițial în limba greacă. Forma originală a lucrării nu ni s-a păstrat, însă, din fericire, documentul a supraviețuit pînă astăzi în mai multe traduceri (prelucrări). Prima traducere după original a făcut-o în limba sirică Iacob din Edeea, care se numea și Iacob Păcătosul, în anul 686-687.¹²

De asemenea, mai există și alte versiuni în limba: coptă, etiopiană și arabă, editate pînă acum numai parțial, și anume: Anaforau, liturgică, în versiunea arabă, cîteva rugăciuni în versiunea coptă și o

10 Vezi, de ex. Pr.Prof.P.Vintilescu, Încercări de Istoria liturghiei, Liturgia creștină în primele trei veacuri, București, 1930, pp.107-123; cf. Vasile Costinop.cit.pp.204-218.

11 MiguelArianz, op.cit.p.46.

12 J.Quasten, pp.cit.p.235, cf. Magistrand Vasile Costin, op.cit. p.205.

parte din versiunea siriică.

Scrierea apocrifă „Testamentum Domini” a fost editată pentru prima oară în traducerea siriică, peralel cu traducerea latină, făcută de patriarhul Syro-Catolic, Ignate Efrem al II-lea, Rahmani, care a publicat-o în 1899, după un condice din Mosoul, al bibliotecii metropolitane din Antiohia, descoperit de el.¹³

Mai târziu, liturghistul german A.Baumstark a tipărit și rînduiala botezului și a liturghiei, după versiunea arabă din Testamentum Domini.¹⁴

Comparînd aceste versiuni, constatăm că, deși în genere ele sînt asemănătoare în ceea ce privește conținutul sau cuprinsul lor, totuși, există și multe deosebiri de amănunt între ele. Acestea se datoresc atît influențelor locale, provenite din mediu în care aceste versiuni au fost făcute, cît și evoluției ulterioare a cultului, care a determinat amplificarea și îmbogățirea formulelor liturgice, în scopul adaptării lor la stadiul de dezvoltare a cultului, din vremea traducătorilor respectivi.

O ediție parțială a traducerii latine a lui Rahmani, a făcut patriarhul american J.Quasten, care a editat-o cu numeroase note, texte selectate, privitoare la biserică, la botez și Euharistie, din Testamentum Domini, în colecția sa de texte intitulată „monumenta eucharistica et liturgica Vetustissima”, Bonn, 1935-1937, p.235-274.

II ÎMPARTIREA LUCRĂRII ȘI CUPRINSUL EI PE SCURT

Lucrarea „Testamentum Domini” este împărțită în două cărți.

Împărțirea aceasta a „Testamentului” în două cărți – primele două ale Octateuhului – este o particularitate a traducerii siriace a acestei opere, pentru că în versiunile coptă și arabă, ea este păstrată într-o singură carte. Acest Octateuh copt și arab conține Rînduiala Apostolică, ca a doua carte și Rînduiala bisericască sau Tradiția cea treia. Întrucît compilatorul Octateuhului siriac omite Rînduiala

13 V.Costin, op.cit.p.205, cf. Miguel Arianz, op.cit.p.44, și J.Quasten, op.cit.,p.235.

14 Oberlieferung und Bezeugund der, în „Romische Quartalschrift”, an.XIV (1900) pp.1-45, (vezi Mag.Vasile Costin, op.cit.p.206)

bisericească, el se vede obligat să împartă „Testamentul” în două cărți, pentru a rămîne un Octateuh, adică o colecție de opt cărți.¹⁵

Tema principală a lucrării este aceea a formulării unor reguli de organizare a întregii vieți bisericești, conform învățăturilor și dispozițiilor date de Mîntuitorul Hristos, Care este prezentat ca autor al acestei scrieri.

Un loc important în cadrul scrierii îl ocupă dispozițiile privitoare la hirotoniri și la botez, cu toate rînduielele lor. Euharistia însăși nu este prezentată decît cu ocazia hirotonirii episcopului sau participării noilor botezați la taine.

1. — Cartea I începe cu o introducere de 14 capitole, care este în întregime originală, prezentînd pe Mîntuitorul Hristos în dialog cu Apostolii Săi, pentru a le vesti în mod profetic, cum va fi viața ucenicilor. Această profecie, chiar dacă se arată a fi cu mult mai apropiată de Evanghelie decît Apocalipsa, n-are nimic miraculos și cu greu s-ar putea spune că ea aparține „genului catastrofic”.¹⁶

Autorul acestei părți a „Testamentului”, vorbind la persoana întîia, în numele Mîntuitorului Hristos, nu adaugă aproape nimic Evangheliilor, și nu se îndepărtează de ele decît foarte puțin.

În capitolele XV și XVI, Apostolii (Petru, Ioan, Toma, Matei, Andrei, Matia și alții) și pioasele femei (Marta, Maria și Salomeea).

Îl întrebă pe Domnul cu privire la sarcini și funcții, pentru a stabili în Biserică ceea ce ei au de gînd să propage. Ei află tot ceea ce trebuie să facă în Biserică, dispozițiile primite devenind de acum înainte normative și obligatorii în cadrul Bisericii.

În capitolul XVII, ucenicii pun o altă problemă, și anume cu privire la hirotonierea în rînduirea întîistătătorului Bisericii, la care Domnul dă dispozițiile și învățăturile de rigoare.

Capitolul XVIII, în întregime, constituie o exhortație cu privire la observarea disciplinei arcașe, în virtutea căreia o parte din lucrurile descoperite de Mîntuitorul e rezervată în exclusivitate pentru slujitori,

15 Miguel Arianz, op.cit., p.70, cf. Hanssens, La liturgie d'Hippolyte, Roma, 1959.

16 Idem, Ibidem, p.47.

iar alta e comunicată întregii Biserici, dar nu și celor din afara ei.

În realitate, însă, capitolele ulterioare nu face distincție între ceea ce este rezervat slujitorilor și ceea ce este pentru întreaga Biserică, pentru că toate hirotonirile se fac în public, cu participarea poporului. Numai în fața necredincioșilor, disciplina arcană pare să fie într-adevăr respectată.¹⁷

Prin capitolul XIX se expune, într-un mod explicit, felul în care trebuie făcut locașul bisericii. Unul dintre meritele acestui capitol este că dă informații referitoare la locul pe care îl ocupă în biserică fiecare din categoriile de slujitori, de credincioși și de catehumeni.

Începînd cu capitolul XX și pînă la capitolul XLVII, care este sfîrșitul primei cărți a Testamentului striac (alte versiuni nu împart Testamentul în două părți), autorul tratează în mod lămurit despre diversele trepte și funcții bisericești, cum ar fi cea de episcop, diacon, duhovnic, văduvă, hipodiacon, citeț și fecioare.

2. — Cartea a doua, fiind o continuare a primei, cuprinde de asemenea, mai multe dispoziții și învățături, dar de această dată cu referință la catehumeni, botez și perioada de început prin care noul creștin trece după botezarea sa și îmbrățișarea învățăturii lui Hristos, pînă la înmormîntare.

Iată pe scurt subiectele care au fost tratate de către autor, în această a doua carte a lucrării:

- catehumenii și familiile lor;
- îndeletnicirile interzise creștinilor; îndeletnicirile admise cu condiție;
- învățătorul catehumenilor;
- femeile catehumene și cele credincioase;
- rolul episcopului, al preotului, al părinților copiilor care nu pot răspunde, al diaconului și al văduvelor, la botez;
- neofitii, copiii care cîntă, bolnavii, părinții necredincioșilor;
- clericii invitați la masă, cei care aduc jertfă;
- muribunzii care-și fac testamentul;
- fiicele pentru căsătorie;

17 Ibidem, Ibidem, p.47.

- cei ce se împărtășesc fără să fi postit;
- cei ce sînt împiedicați să vină la biserică, bolnavi, muribunzi, defuncții;
- orele de rugăciune și alte obligații (îndatoriri) de viață creștină;

III. INFORMAȚII MAI IMPORTANTE CU PRIVIRE LA CULT „ÎN TESTAMENTUM DOMINI”

Lucrarea – TESTAMENTUM DOMINI“, deși are un conținut variat, tratînd mai multe probleme, totuși implicațiile de preferință liturgică și culturală, par a fi cele mai importante, mai ales în ceea ce ne interesează.

Cele mai importante din aceste probleme liturgice și de cult sînt următoarele:

1. — Descrierea bisericii (Cartea I; Capitolul XIX)

Între multe alte probleme, lucrarea de față tratează și despre locașurile sfinte din perioada redactării ei, descriind într-un mod lămurit felul în care ele trebuie construite și împărțite. Conform indicațiilor din această lucrare, biserica trebuie să aibă trei intrări, ca simbol al Sfintei Treimi. În partea dreaptă a intrării din dreapta trebuie să fie așezat diaconicul pentru ca cele aduse pentru jertfă să poată fi triate și alese de către diacon. Acest diaconicon trebuia să aibă un atrium, care-l înconjura împrejur. În interiorul acestui atriu se afla baptisteriul, care avea o lungime de 12 coți, simbolizînd numărul celor 12 Sfinți Apostoli.

Biserica trebuia să aibă, de asemenea, și o încăpere pentru catehumeni, unde se oficia și ritualul exorcizărilor. În partea de răsărit a bisericii, și anume în altar, se afla episcopul, iar în stînga și respectiv dreapta lui, erau locurile preoților, adică presbiteriul sau sintronul. În dreapta episcopului, stăteau preoții mai distinși iar în stînga ceilalți. De asemenea, biserica mai trebuia să aibă și un portic în partea dreaptă, care era destinat bărbaților și altul în partea stîngă, destinat femeilor.

Altarul și baptisteriul aveau cîte o predea din pînză fină de in. Se

mai prevedea o încâpere specială, unde preoții, protodiaconul și lectorii însemnau numele celor ce aduceau daruri pentru Sfânta Jertfă și a celor care se aduceu. Aici protodiaconul citea numele celor pentru care făcea pomenire la liturghie.

Lîngă diaconion se afla o cutie (gazofilachion), unde credincioșii depuneau darurile în bani pentru biserică. Tot aproape de altar era amvonul, adică un loc înălțat, de unde se făceau lecturile. În jurul bisericii trebuiau să fie așezate locuințele clericilor, ale văduvelor și diaconitelor, care erau în slujba bisericii, precum și case de găzduire pentru călători și străini.

Analizînd toate informațiile din această lucrare cu privire la clădirea bisericii, se pare că autorul descrie o anumită biserică de tip bazilical, pe care a avut-o în vedere, cu siguranță, și pe care o prezintă ca un model de urmat îndeobște la construirea altor biserci. Tipul acesta bazilical, complex, recomandat aici, coincide cu înfățișarea bisericilor din această epocă (secolele IV-VI) de dezvoltare a catehumenatului, așa cum o prezintă istoria artei și arheologia creștină, în special pentru bisericile din părțile Siriei.¹⁸

2. Ritualul catehumenatului, al botezului, al mirungerii și al împărtășirii (cartea a II-a; CAPITOLELE III—X

Liturghia descrisă în „Testamentum Domini” are ca primă parte liturghia catehumenilor, prin care urmărește în special pregătirea celor ce urmau să primească botezul creștin. Perioada de pregătire a catehumenilor pentru a intra în rîndul creștinilor dura, în unele părți, trei ani. În acest timp, catehumenii trebuiau să asculte cu stăruință cele ce se refereau la ei în liturghia catehumenilor, la care ei aveau dreptul să ia parte; pe lîngă acesta, însă, ei participau la niște cursuri speciale în vederea instrucției lor religioase, care constau în niște cateheze (omilii, catehetice) ce erau ținute, de regulă, în Postul Paștelui, de către marii cateheți ai epocii.

18 Magstrand V. Costin, op. cit., citînd H.W. Beyer, *Der Syrische Kirchenbau*, Berlin, 1925, și G. Leroux, *Les eglises Syriennes a portes laterales et le Testamentum Domini* în „*Melanges Holleaux*, Paris, 1923.

Ci iar dacã, în mod normal, durata catehumenatului ținea timp de trei ani, tot și ea putea fi modificatã în funcție de calitãțile și rîvna catehumenilor. Cînd se observa la el o dorințã aprinsã, precum și calitãți morale deosebite, aceștia puteau fi botezați înainte de acest termen. În bisericã, catehumenii stãteau separați de credincioși și anume bãrbații în partea dreaptã, iar femeile în partea stîngã, de regulã în pronaos (narticã).

Dupã rugãciune pentru catehumeni, urma sãrutarea frãțeascã pe care și-o dãdeau bãrbații între ei și femeile între ele. Cînd își puneau mîinile peste ei, episcopul rostea o rugãciune – „Dumnezeule, Care trimiți tunetele și pregãtești fulgerele, Cel ce ai întemeiat cerul și ai întãrit pãmîntul...”, iar dupã aceasta, catehumenii erau lãsați sã plece din bisericã.

Dupã ce se alcãtuiau liste cu cei ce urmau sã fie botezați, și dupã ce catehumenii erau examinați cu referințã la viața moralã și învãțatura primitã, în fiecare zi, dupã ce ascultau Sfînta Evanghelie, puneau primeau punerea mîinilor și erau exocrozați în ziua Paștilor, cînd erau botezați.

Aceastã practicã de a exorciza, de a sufla asupra lor și de a-i însemna la principalele organe ale simțurilor, subzistã și astãzi în rînduiala botezului, cu singura deosebire cã se face pe o duratã de timp mai lungã, înainte de botez.

În noaptea Sîmbetei celei mari, privegheau atît credincioșii cît și catehumenii exorcizați, pînã la miezul nopții.

Cei ce trebuiau sã fie botezați nu aveau voie sã aducã nimic cu ei, în afarã de o pîine pentru Euharistie. Apa pentru botez trebuia sã fie curatã și curgãtoare. la botez, catehumenii trebuiau sã respecte o ordine: mai întîi copiii, dupã aceea bãrbații și apoi femeile. Pentru copiii care se botezau, rãspunsurile rituale trebuiau sã le dea ei însiși, dacã puteau, iar dacã nu, pãrinții sau altcineva din cei apropiați. *Pentru ungerea baptismalã, episcopul binecuvînta undelemnul înainte de botez. Atît bãrbații, cît și femeile, trebuiau sã lepede orice podoabã înainte de a coborî în apã pentru botez. Apoi luînd pe fiecare în parte dintre cei ce trebuiau botezați, și întorcîndu-l cu fața spre apus, îi porunca sã spunã: „Mã lepãd de tine, Satano, și de toatã*

slujirea ta, de prefăcătoriile tale, de poftele tale, de toate faptele tale." După ce candidatul la botez rostea această formulă, era uns cu untdelemn exorcizat de către preot, cu formula: „Te ung cu acest undelemn, spre izbăvirea de orice duh rău și necurat și spre izbăvirea de tot răul.”

După aceasta, candidatul se întorcea cu fața spre răsărit și i se poruncea să spună: „Mă supun, Tie, Părinte, Fiule și Duhule, Sfinte de Care toată firea tremură și se înspăimîntă, ajută-mă să împlinesc toate cele plăcute Tie, fără de prihană. După aceea episcopul îl încredința preotului pentru a fi botezat.

Lucrarea „Testamentum Domini” mai vorbește, în afară de acest botez prin cufundare, și de un „botez al sîngelui”, care consta în faptul că, dacă unul dintre catehumeni era condamnat la moarte, și cerea să fie botezat, putea fi botezat imediat, iar dacă murea în persecuție, era considerat botezat cu propriul său sînge.

După ce se îplineau cufundările în apă, cu care ritualul botezului se încheia, preotul făcea mirungerea botezatului cu următoarea formulă: „Te ung cu undelemn în numele lui Iisus Hristos”.

După ce se săvîrșea mirungerea, episcopul rostea o rugăciune, prin care cerea pentru noii creștini har, ca să îplinească învățămintele cele sfinte. Apoi, turnînd undelemn, și punîndu-și mîinile peste capul noului botezat, episcopul zicea: „Ungîndu-te, te ung întru Dumnezeu cel autotputernic, în Hristos Iisus și în Duhul Sfînt, ca să-l fi lucrător cu credință desăvîrșită și vas plăcut. Îl însemna pe frunte, sărutîndu-l și zicînd: Dumnezeu celor smeriți să fie cu tine, iar cel ce era însemnat răspundea: „Și cu duhul tău”.

De acum înainte, noii botezați se rugau împreună cu ceilalți creștini și se împărtășeau pentru prima dată, iar la sfîrșitul slujbei li se vorbea despre înviere.

Ritualul botezului în Testamentum Domini reprezintă practicarea Bisericii chiar din perioada de strălucire a catehumenatului (secolul IV-V).¹⁹

19 Vasile Costin, op.cit., p.212

3. - Rînduiala Liturghiei

Toate informațiile cuprinse în Testamentum Domini, cu referire la liturghia din acel timp, privesc atît liturghia catehumenilor, cît și liturghia credincioșilor. Liturghia aceasta prezentată în cadrul scrierii de față, este, prin rînduiala ei, o liturghie arhierescă, adică o liturghie oficiată de episcop, asistat de ceilalți clerici. Multe părți din liturghia catehumenilor sînt doar schițate.

În partea I-a a liturghiei catehumenilor sînt prevăzute dispoziții în legătură cu citirile din Sfînta Scriptură a Noului și Vechiului testament; lectorul sau cititul citea din profeți și „celelalte lecturi”, iar preotul sau diaconul citea „Sfînta Evanghelie și apoi episcopul sau preotul predica „*quae conveniunt et proficiunt*” (cele ce se cuvin și sînt de folos).

Dintre aceste citiri, în liturghiile Bisericii Ortodoxe au rămas numai citirile din Noul Testament, și prochimenu din fața Apostolului, care nu este altceva decît un verset din psalmii ce se cîntau odinioară în întregime în această parte a liturghiei.²⁰

Ca element strîns legat de citiri erau predica. În continuarea liturghiei se succedau o rugăciune pentru catehumeni, punerea mîinilor episcopului peste ei și concedierea lor din biserică. Prin aceasta se și închina, de fapt, liturghia catehumenilor și începea liturghia credincioșilor.

Acum diaconul intona cuvîntul său de îndemn (proclamatio diaconi), prilej cu care catehumenii trebuiau să părăsească biserica, iar după această rugăciune, episcopul binecuvînta poporul cu mîinile (signum manu), și diaconul zicea o rugăciune scurtă: „Să ne ridicăm în Duhul Sfînt...” După aceea, episcopul zicea o rugăciune, la care credincioșii răspundeau cu „Amin”!

O altă caracteristică a rînduiei din Testamentum Domini este învățătura care poartă numele de „*Instructio mystragocica*” sau „*mystagogie*”, care avea drept scop inițierea și deprinderea credincioșilor cu învățătura și doctrina Bisericii.

Această instrucție *mystagogică* nu se făcea însă în tot timpul, ci

20 Ibidem, p.213.

doar la anumite sărbători mai importante: Sfintele Paști (Sîmbăta și Duminica), la Cinzecime și Epifanie, adică cele trei date din cursul anului, cînd se săvîrșea botezul catehumenilor.

O caracteristică deosebită însă este formula „Sfintele Sfinților”, care este plasată aici înainte de rugăciunea euharistică, iar în liturghiile bizantine de azi o găsim imediat înainte de împărtășire.

Apoi urmează prima parte a anaforei liturgice, numită rugăciunea euharistică, după care partea a II-a a anaforei, numită rugăciunea teologică.

După rugăciunea anaforei, înainte de a se face împărtășirea, se zicea: „Fie numele Domnului binecuvîntat”. După aceasta se dădea învățături în legătură cu împărtășirea. Și la împărtășire trebuia să se respecte o ordine: bătîrîii, fecioarele și după aceea – ceilalți.

În închierea rînduiei liturghiei din Testamentum Domini, episcopul trebuia să zică o rugăciune scurtă, adresată lui Dumnezeu pentru păzirea și întărirea celui ce s-au împărtășit cu trupul și sîngele Domnului.

Ca o concluzie generală, în ce privește mențiunile liturgice și de cult, pe care le găsim în lucrarea tradusă, s-ar putea spune că ea reprezintă multe elemente clasice din cultul Bisericii creștine, dar în același timp, și multe note caracteristice, care nu pot fi găsite în alte rînduiei bisericești, ceea ce înseamnă că acest document nu s-a bucurat de o utilizare prea largă, rînduielele din el reprezentînd, probabil, pravila unei biserici locale din părțile Siriei sau Egiptului.²¹

În orice caz, putem presupune că Testamentum Domini ne transmite ecoul unei foarte mari antichități creștine și că el reflectă imaginea unei comunități care trăiește cu multă fidelitate idealul evanghelic și tradițiile apostolice, mai ales pe cele pauline.²²

21 Ibidem, p.213

22 Miguel Arianz, op.cit., p.76

TRADUCERE

Testamentul sau cuvinte pe care le-a spus Sfinților Săi Apostoli Domnul nostru cînd a înviat din morți și care au fost scrise în opt cărți de către Clement Romanul, ucenicul lui Petru.

Cartea I

(Prolog)

După ce Domnul nostru a fost pipăit de Toma, Matei și Ioan, cînd a înviat din morți și s-a arătat nouă, și după ce noi am devenit mai siguri că Învățătorul nostru a înviat cu adevărat, s-a întîmplat ca noi, căzînd cu fața la pămînt, să binecuvîntăm pe Tatăl, Dumnezeul lumii celei noi, care prin Iisus Hristos, Domnul nostru, ne-a mîntuit. Cuprinși de o frică foarte mare, am rămas culcați la pămînt, ca niște copii fără grai.

Dar Iisus, Domnul nostru, punîndu-și mîna peste fiecare dintre noi, ne-a ridicat zicînd: „Pentru ce oare v-a părăsit curajul și v-a năpădit o încremenire așa de mare (Ingens?)

Nu știți că Acela care M-a trimis pe Mine poate să facă pînă la capăt minuni spre mîntuirea celor ce au crezut din inimă în El? Deci nu fiți așa de înspăimîntați ca niște statui și nu rămîneți greoi la minte, ca niște fii ai lumii, cereți de la Tatăl Meu, care este în ceruri, duhul sfatului și al mărimiei și El însuși vă va umple pe voi cu Duh Sfînt și vă va da vouă, ca să fiți cu Mine în veac.

CA.PITOLUL I

Și noi am răspuns zicînd: Doamne, ce este Duhul Sfînt, pe care Tu ai pus să-L cerem? Care este, oare puterea LUI? Domnul nostru ne-a zis: Amin zic vouă, nu veți fi fiii luminii decît prin Duhul Sfînt. Noi l-am

răspuns zicînd: Domnul nostru, dă-ne nouă Duhul acesta. Și îndată Iisus a suflat către noi și după ce am primit Duhul Sfînt, ne-a zis: Amin, zic vouă, căci voi, cei ce ați fost făcuți ucenici ai împărăției cerurilor, voi cei care ați crezut în Mine și M-ați urmat pe Mine, neîndoindu-vă deloc de inima, voi veți fi cu Mine; și toți cei care vor înțelege prin voi și vor împlini voia Tatălui meu și vor păzi cuvintele Mele și vor cunoaște patima mea, vor fi sfinți și vor locui în locașurile Tatălui Meu și de zilele rele care vor veni vor fi scăpați și Eu voi fi cu ei, arătîndu-le căile Mele prin care vor fi vii.

CAPITOLUL II

Petru și Ioan au răspuns și au zis Lui: „Doamne, spune-ne nouă semnele sfîrșitului lumii și toate cele ce vor face cei care vor locui atunci această lume, astfel ca și noi să le vestim acelora dintre toate neamurile care vor crede în numele Tău, și ca acele neamuri care păzesc sfaturile Tale să trăiască. Iisus a răspuns zicînd: Oare înainte de a pătimi pentru această, nu vă prezisesem cîteva locuri despre sfîrșitul lumii, pentru cei ce vor locui atunci pămîntul? Noi am răspuns zicînd: Domnul nostru, dar acum noi dorim să știm minunile și semnele sfîrșitului acestei lumi, dacă Domnul va socoti că ne este folositor nouă și acelora care le vor auzi, să le cunoaștem?

CAPITOLUL III

Iisus, răspunzînd, a zis: În timpul păstoririi mele (Dispensationis meae), înainte de a fi fost prea mărit, Eu tocmai vă prezisesem în acest fel semnele care vestesc că sfîrșitul este aproape: vor fi negreșit, pe pămînt famente, molime, dezordini, tulburări, războaie ale unor neamuri contra altora și celelalte pe care vi le-am spus; și vă poruncisem vouă să privegheați și să vă rugați.

Acum, însă, ascultați, o, fii ai luminii! Căci tatăl Meu, cel care M-a trimis spre moștenirea Sa, știind dinainte cele ce se vor întîmpla, a hotărît dinainte din cele din urmă neamuri, vase sfinte, vrednice de cinste și alese pentru zilele cele noi, fapt pentru care Eu, vă voi arăta

vouă în mod precis cele care se vor întâmpla după aceasta, și când într-adevăr se va ridica acel fiu al pierzaniei, acel dușman și vrăjmaș și cum va fi.

CAPITOLUL IV

Așadar, când se va apropia împărăția (cerurilor) semnele acestea vor fi: pe lângă foamete, molime și tulburări printre neamuri, atunci vor stăpîni și vor fi conducători iubitori de argint, dușmani ai adevărului, ucigași ai fraților lor, mincinoși, disprețuitori ai celor credincioși, mîndri, rîvnitori după aur, asemănători între ei, dar totuși nefiind de acord unii cu alții, când vreunul va vrea să piardă viața tovarășului său. În armatele lor vor fi neajunsuri mari, dezertări și vărsare de sînge.

CAPITOLUL V

Dar se va ridica și în Apus un rege străin, începătorul vicleniei supreme, necredincios, ucigaș, înșelător, doritor de aur, foarte abil, depravat, dușman și prigonitor al celor credincioși.

El va domni și peste neamurile barbare și va vărsa mult sînge. Atunci argintul va fi nimic și în cinste va fi doar aurul. În orice cetate și regiune va fi jaf și pradă din partea hoților și se va vărsa sînge.

CAPITOLUL VI

Atunci vor fi semne în cer: va apărea un arc, un corn și făclii și se vor auzi murmure și glasuri ciudate, clopote ale mării și vuiete ale pămîntului.

CAPITOLUL VII

În fine, vor fi și pe pămînt semne: un soi de balaur și de fiare dintre oameni; copile căsătorite de curînd vor naște bărbaților copii care vorbesc perfect și vestesc vremurile cele noi și vor cere să fie omorîți.

Iar înfățișarea lor va fi ca și înfățișarea celor deja îmbătrîniți în ani; fiindcă cei care se vor naște vor fi cu părul alb.

Femeile vor naște copii și cu patru picioare. Iar alte femei vor naște doar duhuri; însă altele, vor zămilisi pe feții lor duhuri necurate. Vor fi altele care ghicesc după pîntece și grăiesc farmece. Și multe alte semne înspăimîntătoare vor fi.

CAPITOLUL VIII

Însă mulțimi, în popoare și în biserici vor fi multe tulburări. Fiindcă se vor ridica păstori nemiloși, nedreți, disprețuitori, profitori (lacomi), iubitori de plăceri, iubitori de cîștiguri, iubitori de argint, flecari, prigonitori, mîndri, lacomi, răi, nerușinați, desfrînați, care caută slavă deșartă, mergînd împotriva câilor Evangheliei, rămînînd departe de poarta cea strîmtă, care îndepărtează de la ei orice smerenie (sau suferință) și nici nu le va păsa de suferința Mea. Ei vor disprețui toate cuvintele adevărului, vor nesocoti orice cale a pletății și nu se vor căi pentru păcatele lor. Din care pricină se vor răspîndi între neamuri necredința, ura frăției, stricăciunea, asprimea, nepăsarea, pizma, dușmănia, neînțelegerea, tîlhăria, asuprirea, beția, necumpătarea, desfrînarea, pofta, corupția și toate celelalte fapte care sînt potrivnice învățăturilor vieții.

Căci va dispărea de la cei mai mulți întristarea, smerenia, pacea, bunătatea, sărăcia, compătimirea și lacrimile, întrucît păstorii vor disprețui aceste nevoițe (exercitațiunile) sau nu le vor urma deloc și nici nu vor arăta învățăturile Mele, ba chiar ei înșiși se vor face în popor mai degrabă niște pilde de nedreptate. Va veni vremea cînd unul dintre ei înșiși mă vor tîgădui, vor sîrni dezbinări pe pămînt și vor crede într-un stăpîn muritor. dar cei ce vor stăruii în numele meu pînă la sfîrșit vor fi vii. Atunci (păstorii cei răi amintiți mai înainte), vor prescrie oamenilor învățături neconforme cu cartea învățăturilor, ce sînt după voia Tatălui Meu; cei aleși și sfinți ai mei vor fi disprețuiți de către ei și vor fi socotiți spurcați în mijlocul lor: aceea, zic, cei aleși, care sînt dreți, curați, bîrșiți, milostivi, bîlnzi, buni, care cunosc tot timpul pe Cel ce se află totdeauna în mijlocul lor, și vor fi numiți proști

din cauza mea, Cel care l-am mîntuit pe ei.

Și se va întîmpla în zilele acelea ca Tatăl Meu să adune din neamul acela pe cei dreți și sufletele curate și credincioase căroră Eu mă voi arăta și voi locui cu ei și le VOI TRIMITE LOR CUGETUL cunoștinței și adevărului, cugetul sfințeniei, și ei nu vor înceta să cînte împreună cu laude și să mulțumească Dumnezeuului lor, tatăl Meu, Cel care M-a trimis pe mine, și în tot timpul voi grăi adevărul și voi instrui pe aceia, al căror duh l-au încercat și pe care îi vor găsi că sînt dreți și vrednici de împărăție (a cerurilor) și îi vor învăța pe ei știința, mărinimia și priceperea. Și cei ce vor suferi prigoane, vor primi răsplata laudei, ca să trăiască în pietate. În acele vremuri vor fi tulburate toate domniile și întreaga lume și va fi o strîmtoare și o sârăcie foarte mare. Această întreagă lume va fi socotită ca un nimic și toate bunurile ei vor fi pustite de mulți, va fi o lipsă foarte mare și o iarnă foarte aspră. Conducătorii vor fi rari și puțini (vor fi) cei care vor avea aur și argint și cei care vor avea din belșug bunuri pămîntești și fiii veacului acestuia vor avea gestiunea visteriilor și hambarelor și vor fi stăpîni în piețele de cumpărare și de vînzare. Mulți vor fi doborîți și de aceea vor invoca pe Dumnezeuul lor ca să-i elibereze.

Fericiți cei care nu vor fi atunci, dar fericiți și cei care vor fi într-adevăr, și care vor răbda. Deci, cînd se vor împlini acestea va fi aproape să nască cea care e în durerile nașterii, pentru că s-ar împlini deja vremea.

CAPITOLUL IX

Atunci va veni fiul pierzaniei, acel dușman ce este lăudat și înălțat, făcînd semne și fapte minunate, multe, ca să amăgească întreg pămîntul și să domnească peste cei dreți (și) sfinți ai Mei. Fericiți cei care vor fi statorniciți în zilele acelea și, vai acelora, care vor fi amăgiți.

(Va urma)

Pr.Prof. Nicolae Achimescu

MISUNEA CARITATIVĂ A BISERICII

Una dintre laturile foarte importante ale vieții, în care Biserica s-a simțit adînc și temeinic angajată, a fost cea socială, filantropică sau de caritate. Angajarea Bisericii în acest domeniu și bogata sa activitate, desfășurată pe acest tărîm, aveau la bază porunca evanghelică a iubirii aproapelui exprimată în forma cea mai concretă – milostenia, despre care Mîntuitorul, Sf. Apostoli și Sf. Părinți vorbesc atît de frumos.

Ajutorarea săracilor și a tuturor năpăstuiților soartei a fost opera care a impus Biserica și învățătura creștină cu valoare de veșnicie. Exista și înainte de creștinism, într-o formă sau alta, impusă de sentimentul firesc al milei față de cei în suferință, opera de caritate și de asistență socială a fost și este și astăzi, îmbrățișată de Biserică și socotită ca una dintre cele mai importante preocupări ale sale. De aceea, se poate spune, cu legitimă mîndrie, chiar dacă nu întotdeauna și pretutindeni, s-a recunoscut acest adevăr, că Biserica a creat toate așezămintele de ocrotire socială existente azi în lume.

Deasemenea, este demn de remarcat faptul că opera de asistență socială și de caritate a fost organizată și dusă la împlinire în strînsă legătură cu săvîrșirea cultului divin, cu viața liturgică a bisericii.

În noaptea grea a comunismului Biserica a fost strîmtorată și stînjinită. În activitatea ei umanitară creștină – dărnicia în această perioadă a devenit infrațiune, preoțimii interzicîndu-i-se de a mai vizita bolnavii din spitale sau orfelinate, iar de pătrunderea lor în închisori nici nu putea fi vorba. Cu toate acestea mulți preoți și numeroși credincioși riscîndu-și libertatea, prin diferite forme, împrejurări sau momente, au practicat Filantropia caracteristică ortodoxiei, și mai ales Bisericii noastre. Dar Dumnezeu, care poartă grijă creaturii Sale, a făcut să se ivească iarăși zorii libertății, iar preoții cu credincioșii, lor caută să înoade firele tăiate de vremuri ale existenței sociale, ale iubirii creștine, și chiar, să încerce să reînființeze unele instituții caritabile, filantropice și să restabilească, din nou, frumoasele obiceiuri și fapte creștinești, tradiția acestui popor, în ceea ce aduc

mai curat, durabil și sfânt îndemn „Fiți milostivi . . .”.

Caritatea sau filantropia a fost atribuită la început numai lui Dumnezeu: „Iar când bunătatea și iubirea de oameni a Mîntuitorului nostru Dumnezeu s-a arătat, El ne-a mîntuit” (Tit.3, 4-5).

Cum s-a manifestat, în mod concret, filantropia lui Dumnezeu?

1. Mai întîi aceasta se vede la crearea omului, căruia Dumnezeu i-a dat chipul Său (Fac. 1,27) așa cum fusese hotărît în Sfatul Sf. Treimi (Fac. 1,26).

De aceea, dînd omului chipul Său Dumnezeu i-a arătat cît de mare a fost iubirea Sa pentru el și cît de mult l-a cinstit căci singur omul, coroana creațiunii, a fost „încununat cu mărire și cu cinste” (Evrei 2,7).

2. Investirea cu demnitate de stăpîni al pămîntului și naturii înconjurătoare constituie o altă expresie a filantropiei divine – „Toate le-ai pus sub picioarele lui” zice psalmistul (Ps. 8,6) și aceasta numai din puterea și iubirea lui Dumnezeu – (Fac. 1,28).

3. Providența sau purtarea de grijă neîncetată față de întreaga Sa creație, este activitatea iubirii atotputernice și atotînțelepte a lui Dumnezeu care călăuzește pașii omului (Pilde 20,24) și îl apără (Evrei 13,5-6). El face dreptate orfanului și văduvei, și iubește pe pribeag și îi dă pîine și hrană (Deuteronom 10,18) – celui flămînd.

4. Însă filantropia divină își are expresia ei pleneră în întruchiparea lui Dumnezeu Care a asumat firea umană, culminînd prin Jertfa Crucii și Învierea din morți a lui Hristos, Dumnezeu – Omul. Prin întruparea, patimile și moartea lui Iisus Hristos, „Filantropia este înălțată la nivelul jertfei – căci iubirea lui Dumnezeu pentru om se concretizează în jertfă. Prin jertfa lui Hristos filantropia divină este exprimată în dimensiunea ei maximă: „Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi” (Ioan 15,13) – spune Mîntuitorul.

Iar odată cu Înălțarea Mîntuitorului la cer nu încetează filantropia divină, ci ea este continuată în Biserica întemeiată de El, îndeosebi prin Jertfa Crucii și Învierii, Biserică în care „sufală Duhul iubirii dintre Tată și Fiul.

Viața bisericii este o viață comunitară, fiecare membru al ei

nemaitrăind numai pentru sine ci și pentru cel de lângă el – filantropia devenind semnul de recunoaștere reciprocă și de solidaritate – „Întru aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții (Ioan 13,35) – zice Mîntuitorul, iar Sf. Pavel îndeamnă zicînd: „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți îndeplini legea lui Hristos (Galateni 6,2).

Biserica este prelungirea jertfei filantropice a lui Hristos prin care „Iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile voastre prin Duhul Sfînt, Cel dăruit vouă“ (Rom. 5,5), la Cincizecime.

Biserica este vatra Sfîntă în care arde nestins focul iubirii lui Dumnezeu, față de oameni și unde aceștia, în calitatea lor de membri ai trupului lui Hristos, sînt chemați să imite filantropia lui Dumnezeu.

Cu alte cuvinte, începînd de la Cincizecime, filantropia divină devine filantropia Bisericii, al cărui fundament este învățătura și pilda Mîntuitorului.

Dar, în Biserică, omul nu este chemat doar să se împărtășească, în mod pasiv cu iubirea lui Dumnezeu ci, în același timp, să răspundă și el iubirii divine tot cu iubire. Fiecare membru al trupului lui Hristos, trebuie să devină un filantrop după modelul lui Hristos și după porunca dată de El ucenicilor, iar prin ei tuturor oamenilor: „Să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu“ (Ioan 15,12).

Iubirea aproapelui devine astfel semnul distinctiv al creștinului, Filantropia devine astfel o condiție a existenței noastre în Biserică.

Biserica este o comuniune de iubire și viațuire a oamenilor iar filantropia Bisericii este rezultatul acestei comuniuni. Filantropia Bisericii are la bază, noua concepție creștină despre iubire.

În locul ierosului filozofic al antichității creștinismul a situat intima, profunda, umana, plină de compătimire, iubire de aproapele, iluminînd-o cu autoritatea divină, cu povața Dumnezeiască, izvorîta din dragoste divină.

De aceea formele filantropiei bisericii în epoca apostolică ca de altfel și după veacul apostolic pînă în zilele noastre, nu au fost reduse doar la aspectul pur material.

Biserica n-a limitat sensul carității sau filantropiei la sentimentul milei, sentiment pe care-l pot avea și cei care n-au cunoscut încă, sau

n-au primit, Evanghelia lui Hristos, dar fac și ei fapte de milostenie. Filantropia este ceva mai mult decât mila. Ea este iubirea însuși, acea iubire care te face să te așezi și să te vezi pe tine însuși, în locul săracului, al bolnavului, al robului, al condamnatului, al orfanului, iubirea care te face să iei asupra ta povara aproapelui.

Cînd Sf. Pavel îi scrie lui Filimon, rugîndu-l să-l primească pe sclavul fugar Onisim, îi spune: „Pe acesta (Onisim) ți l-am trimis pe el însuși, adică inima mea;... dacă mă socotești părtaș cu tine, primește-l pe el ca pe mine. Iar de te-a păgubit cu ceva, pune aceasta în socoteala mea.” (5,12; 17- 18).

Avem aici dovada adevăratei filantropii – „În concepția creștină, fără agape filantropia nu înseamnă mare lucru, de aceea numai cel care iubește, cînd face fapte de caritate, nu micșorează demnitatea celui care primește. O filantropie care ar urmări doar un ajutor fără iubire n-ar fi în spiritul Evangheliei lui Hristos. Nu milostenia propriu-zisă e, deci, importantă în principiu, ci faptul că cel care o face se așează pe aceeași treaptă cu cel care o primește. Prin propovăduirea Sa Biserica arată credincioșilor calea spre mîntuire și mijloacele pentru dobîndirea ei. Între aceste mijloace sînt și cele de ordin caritativ – filantropic. Dintre formele cele mai importante în care s-a manifestat filantropia menționăm: slujirea, comunitatea bunurilor, ajutorarea Bisericilor aflate în lipsuri, ajutorarea săracilor, orfanilor, văduvelor și bolnavilor.

Fiul lui Dumnezeu n-a venit să l se slujească ci El să slujească și să-și dea viața rîscumpărare pentru mulți” (Marcu 10,45). Slujirea mîntuitoare a Bisericii încununează întreaga activitate a acestui așezămînt, întemeiat de Domnul Iisus Hristos și lăsat să-i continue opera – , slujirea devenind funcția esențială a Bisericii – , iar din această funcție decurge datoria fiecărui credincios în calitatea sa de mădular al ei, de a face „tuturor toate, ca pe toți să-i dobîndească” (I Cor. 9,22) pentru Hristos. Hristos n-a rămas indiferent față de viața și problemele oamenilor. Viața cu adevărat creștină nu se poate realiza decît în comuniune și solidaritate, căci datori sîntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși.

Slujirea aproapelui nu este lîmitată în timp, ea este continuă, și-l

angajează pe credincios pînă la moarte. Această preocupare permanentă a credinciosului pentru soarta celui alt în duhul iubirii, este exprimată de Sf. Apostol Pavel în îndemnul: „Bucurați-vă cu cei ce se bucură, plîngeți cu cei ce plîng, năzuiviți același lucru unii pentru alții” (Rom. 12,15).

Creștinii, chiar de la început, au înțeles adevărul că o comunitate deplină între suflete nu poate lua ființă și nu se poate menține fără o comunitate de bunuri, de aceea „toți cei ce credeau erau laolaltă și aveau toate de obște” (Fac. p. 2,44). După ce participau la cultul divin credincioșii se așezau toți la aceeași masă, unde bogăți și săraci, bolnavi și sănătoși, stăpîni și sclavi, bătrîni și copii luau împreună hrana într-o bucurie și într-o curățirea inimii (Fap. Ap. 2,46). Se înlătura, astfel, „calvarul sărăciei” și se creaa o atmosferă socială deplină, o comunitate în care diferențele de neam, sex, poziție socială (concepție religioasă) dispăreau cu desăvîrșire (Gal. 3,28), împlinindu-se cuvîntul Mîntuitorului “ca toți să fie una” (Ioan 17,21).

Filantropia se manifesta atît față de membrii Bisericii din care aceștia făceau apărte, cît și față de cei care aparțineau altor biserici. Față de frații, aparținînd altor biserici, filantropia era concretizată în ajutoare materiale destinate celor aflați în nevoie.

În acest scop se organizau colecte, cum au fost cele pentru săracii din Ierusalim, colecte ce au fost făcute în Antiohia (Fap. Ap. 11,29) în Macedonia și Ahaia (Rom. 15,25-27), în Galatian și Corint (I Cor. 16,1-3).

Prin aceste ajutoare materiale se face vădit spiritul de frăție al creștinilor de pretutindeni și se dovedește că, creștinismul este religia iubirii.

Mîntuitorul Iisus Hristos ia parte la toate suferințele umane și de aceea, tuturor celor ce veneau la Dînsul, le vindeca toate bolile sufletești și trupești în chip minunat, aducînd mîngîiere tuturor celor întristați (Luca 7,12-15,22); Mat. 14,14-21)

Mîntuitorul a practicat această formă de filantropie. „În toată noblețea inegalabilă a conținutului ei – El nu voia nimic de la om, dar îl voia pe omul ca atare, ci nu pentru Sine, ci pentru omul însuși, pentru mîntuirea lui.

Pornind de la acest criteriu religios – moral, cu totul nou, Biserica a devenit mamă pentru orfani, mîngîiere pentru văduve, invalizilor le dă ajutoare, străinilor adăpost, flămînzilor mîncare, celor dezbrăcați îmbrăcăminte, vizitînd pe cei bolnavi și pe cei prizoniți și închiși în temniță.

Cu timpul va organiza instituții de ca itate specializate, acre erau așezate în jurul Mînăstirilor și aveau ca îndrumător pe preot și călugări. Organizarea acestora devenise obligatorie.

De pildă, canoanele Sinodului I Ecumenic (325) prevedeau obligația pentru episcop de a organiza, în fiecare cetate, adăposturi pentru călătorii străini (= case de oaspeți), case pentru săraci, azil pentru săraci, ca și pentru bolnavi (= spitale). Pe lîngă acestea mai existau: azilul pentru văduve, = case de adăpost pentru fecioare, = leagăne pentru copii părăsiți sau găsiți, = orfelinatele, = azil pentru bătrîni și altele.

Definitorie pentru activitatea filantropică creștină va fi aceea a Sf. Vasile cel Mare, care în jurul anului 372, a organizat o instituție de mari proporții, pentru îngrijirea bolnavilor, denumită apoi Basiliada. Asemeni Sf. Vasile, Sf. Ioan Gură de Aur va înființa spitale în Constantinopol Sf. Efrem Sirul la Edessa (375), iar Sf. Ioan cel milostiv (1610) și alții, au înființat spitale la Constantinopol, Alexandria, Antiohia, Efes, Calcedon ș.a.

Biserica Ortodoxă Română s-a înscris și Ea în tradiția Bisericii răsăritene, preluînd exemplul Sf. Vasile cel Mare.

Implicată neîncetat în viața poporului nostru, Biserica Ortodoxă Română l-a slujit atît cu cuvîntul, cît și cu fapta. În ceea ce privește îngrijirea sănătății, se spune, fără a greși, , B.O.R. este cea care a înființat primele spitale din România. Conturarea unei opere de asistență socială organizată a început să se observe încă din sec. XV.

Sînt acele bolnițe mînăstirești considerate ca primele noastre instituții medicale, în care își căutau sănătatea bolnavii din mediul monahal. *dar mai cu seamă cei săraci din mediul laic.*

Menționăm în Moldova la Mînăstirile Putna și Dragomirna, în Tara Românească la Simidreni și Curtea de Argeș.

În jurul anilor 1520-1521 sînt amintiți boierii Craiovești care au

ridicat bolnița la Mînăstirea Bistrița, ctitoria lor, iar între anii 1542-1543 o altă bolnița a fost construită la Mînăstirea Cozia, unde ca și în celelalte bolnițe și în clădirile din jurul acestora, se îngrijeau călugări și unii credincioși suferinzi sau se găzduiau, trei zile, unii călători străini.

În 1619 Mitropolitul Anastasie Crimca a înființat la Suceava „primul spital din țara noastră întru numele Domnului, ca să fie pentru cei săraci și neputincioși și schiopi și orbi și alții care vor să se tămăduiască, într- acel spital”.

În vremea lui Constantin Brîncoveanu (1688-1714) s-au construit pe lângă biserici și mînăstiri și o serie de bolnițe. La Sadova (1692-1693), Hurezi (1696-1699), Brîncoveni (1700), și Manu cu aceleași bune rosturi.

În jurul anului 1700 Spătaru Mihail Cantacuzino ridica lângă Mînăstirea Colțea din București o bolnița și o casă de străini spre odihna și mîngîierea, întru Hristos, a fraților noștrii săraci care pătinesc de boale. Despre aceasta (Mînăstirea Colțea), Patriarhul Samuil al Alexandriei scria la 15 iunie 1715 că este un așezămînt unic, în care Mînăstirea, spitalul, casa pentru hrana săracilor și școala sînt împreunate, spre slava lui Dumnezeu ridicate.

Tot în București a fost înființat, pe lângă Mînăstirea Pantelimon, spitalul cu același nume, pentru ciumați, și pentru cei ce sufereau de febra tifoială (lingoare).

Pentru întreținerea acestui spital i-au fost închinat 13 mînăstiri și schituri, cu toate moșiile lor, îngrijirea bolnavilor fiind gratuită.

Cea care va avea însă o deosebită importanță va fi ctitoria ficei lui Constantin Brîncoveanu, Domnița Bălașa. Între anii 1750-1751 această a ridicat în București biserica cu hramul „Înălțarea Domnului”, căreia i-a adăugat o școală, un spital și un „xenodohion”, adică un azil pentru săraci și străini. Lîngă acestea în 1835 se va înființa vestitul spital Brîncovenesc care a dăinuit pînă acum cîtiva ani. În 1838 la Schitul Balmuci se ridică ospiciul de alienați.

În Moldova lucrurile se petrec la fel ca și în țara românească. Cel mai mare spital al Moldovei, „Spiridonia” din Iași a fost întemeiat pe lângă Mînăstirea Sf. Spiridon. Un hrisov din 22 decembrie 1759

decidea „Să se facă spital, adică bolniță, pentru căutarea și buna odihnă a celor mulți și neputincioși și săraci ce se află din pământeni și străini.“

Se precizau apoi darurile hărăzite mînăstirii și pentru hrana celor bolnavi, pentru așternutul și îmbrăcăminte lor. Alte spitale fiind la Roman lângă Mînăstirea Precista Mare; la Bîrlad la Mînăstirea Neamț (1852), la Slatina, Focșani și altele. Aceste spitale, cu asistență medicală și întreținere gratuită din veniturile mînăstirilor respective, au continuat să-și desfășoare activitatea filantropică și după primul și chiar după al doilea război mondial.

Dacă bolnițele mînăstirești erau organizate realizînd o activitate caritativă programată nu rareori această asistență a fost împlinită de către persoanele singulare: credincioși, mireni, preoți, monahi arhieriei. De pildă Mitropolitul Antim Ivireanu (1808-1716) în testamentul său în cap. 6 stipula: „Să fie ajutați copiii săraci, dornici să învețe carte, să li se dea gratuit mîncare și îmbrăcăminte, iar cînd vor dori să se însoare să primească de la Mînăstire un ajutor de 15 taleri, iar cei ce se vor preoți, încă alți 13 taleri.

În cap. 7-11, din același testament se prevedea ca mînăstirea să dea 300 de taleri pentru îngroparea oamenilor săraci, să ajute cu bani în fiecare zi de sîmbătă și duminică, pe cei din temnițe, să cumpere haine la cîte trei oameni săraci și la 3 fete sărace, să dea cîte 15 taleri în fiecare an pentru măriatul unei fete sărace, să întrețină pe rînd cîte 3 zile pe trei străini dintr-o altă țară cum s-ar întîmpla să vie la noi pentru milă. În cap. 22 obliga pe egumeni și preoții mînăstirii să cerceteze pe cei bolnavi, inclusiv pe țigani, „de vreme ce sînt și ei botezați în numele Sfintei Troițe“. În cap. 31 prevedea ca în cazul înmulțirii veniturilor mînăstirii să se îndoiască rînduiala milosteniei. Este impresionant planul de asistență socială fixat de marele Mitropolit și nu este singurul căci numărul lor poate fi mereu îmbogățit, prin adăugarea mitropolitului, Neofit Cretanul (1738- 1753) Episcopul Climent al Rîmnicului (1735-1748). *Episcopul Constandie Filiti al Buzăului* (1793-1819), Mitropolitul Andrei Saguna și al altor ierarhi moldoveni și bănățeni, pînă la patriarhii României. Pe lângă acestea colectele credincioșilor la îndemnul preoților, fie în bani, haine ali-

mente a ușurat din suferințele atîtor bolnavi și lipsiți din spitale, orfeline și cămin, leagăne de copii și așezăminte. În acest sens, trebuie remarcate acțiunile întreprinse cu ani în urmă de preoți, împreună cu credincioșii la azilele din București și din toată țara unde; cu mîinile întinse și cu lacrimi în ochi bătrînii primeau ofrandele. Erau întâlniri ale dragostei, în care și unii și alții, se împărtășeau de lumina harului dumnezeiesc. Cei bătrîni și suferinzi mulțumescu celor ce-i vizitau ca unora ce erau trimiși de Dumnezeu, iar preoții și credincioșii, văzînd fețele luminate ale bătrînilor, erau mulțumiți, simțind că-i slujesc lui Hristos.

Preoții și credincioșii sînt datori a ușura durerile bolnavilor printr-o noapte de veghe petrecută la căpătîiul unui trup chinuit, sau printr-un drum pentru căutarea unui medicament atît de necesar celui bolnav. Cel bolnav suferă nu numai cu trupul, dar și cu sufletul. Singurătatea și părăsirea sînt încă o durere pe lîngă ce a bolii sale. De aceea, trebuie să-i adresăm bolnavului cuvinte de alinare, încurajare și de nădejde, în puterea și bunătatea lui Dumnezeu.

Poate că un bolnav se află în pragul morții, atunci este nevoie ca preotul să intervină cu Sf. Taină a maslului, a măsturisirii și apoi a Sf. Euharistii. Avem datoria față de trupul bolnavului, dar mai presus, avem datoria către sufletul său, ca să nu-l lăsăm să se ducă nepregătit înaintea Dreptului Judecător.

Bolnavul, prin firea bolii sale, este supărăcios, descurajat și nerăbdător, iar dacă nu vom păstra bunătatea și răbdarea ce se cer împrejurării, nu vom face altceva decît să vărsăm în sufletul lui clocot de minie și ura. Astăzi, cînd biserica se bucură de libertate, putem să cercetăm și pe cei ce zac în închisori. Orice cuvînt de mîngîiere este leacul cel mai eficace. În majoritatea spitalelor, leagănelor, căminelor de bătrîni și penitenciarelor erau biserițe unde preoții săvîrșeau Sf. Liturghie în prezența necăjiților și bolnavilor. Filonul duhovnicesc al Sf. Liturghii trezește cugetele, netezește contrastele, îmlădiază inimile și unește sufletele, prin acea mișcare spirituală, în care inima unuia înțelege pe a celuilalt.

De—alungul întregii sale istorii, preoțimea noastră și cu ea biserica, nu a stat pasive în fața cutremurătoarei transformări sociale;

ba dimpotrivă, ele s-au aflat prezente chiar atunci, cînd condițiile politice erau nespuse de grele. Acum, ele, trebuie să înscrie o nouă pagină de ieroism moral și național, pe altarul Bisericii și al patriei noastre.

Apelurile Sf. Sinod, cuvîntările P.F. Părinte Patriarh Teoctist și pastoralele chiriarhale, îndeamnă preoțimea să sprijine în chip real și efectiv orice acțiune filantropică: căci acest deziderat de esență creștină, este o datorie sfîntă. Ni se umple sufletul de bucurie și ochii de lacrimi, cînd constatăm că întreg poporul român, din puținul cel are, dăruiește din toată inima ajutoare, fie pentru cei sinistrații prin diferite calamități naturale sau alte lipsuri, suferințe, nevoi.

Dar ce este mai important de semnalat pentru aceste vremuri de început ale activității filantropice, desfășurate de biserică și de alte persoane, este înființarea în București și apoi în filialele din multe județe ale Asociației filantropice medical – creștine „Christiana” opera unor distinși și devotați preoți și doctori, unde, în mod gratuit se administrează tratament medical și asistență socială celor bolnavi, de către un personal medical deosebit ales, iar preoții, răspund tuturor cerințelor bolnavilor: spovedanie, împărtășire, săvîrșirea Sf. Liturghii și a tuturor solicitărilor religioase.

Desigur, că vor fi multe de făcut și mult timp va trece pînă a ajunge la acele fapte de asistență publică, la acele focare de iradiere a iubirii creștine, adevărate modele de caritate, fapte de înaltă factură filantropică.

De asemenea, se încearcă și un ajutor dinafară să se recupereze copiii handicapați, copiii abandonați, care ne înduioșează prin condițiile în care trăiesc. Nu sînt ocolite nici căminele de bătrîni, așezămintele, leagănele, azilele, penitenciarele, în care, pe lîngă îngrijirea cuvenită vin și actele filantropice ale preoților și credincioșilor, creindu-le prin prezența și ajutorul lor o rază de speranță că nu sînt părăsiți.

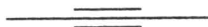
Asistența socială de astăzi caută să lege tradiția acestui popor cu ceea ce a avut el mai curat și mai sfînt.

La îndemnul conducătorilor destinelor românești pentru ajutorarea aproapelui, clerul român a înțeles să se alătore, cu

însuflețire și vigoare, chiar să o divinizeze, ca astfel, opera filantropică să poată primi pecetea de veșnicie. Desigur, suferințe, boli, handicapăți, orfani și abandonăți au existat de cînd e lumea și vor mai exista. Dar ceea ce putem face și aceasta ne-o cere în mod imperativ Mîntuitorul lumii, Marele Samarinean, este să căutăm pe cît putem și să ameliorăm durerea acestor năpăstuiți. De altfel, aceasta este criteriul de valorificare a faptelor noastre la Înfricoșata Judecată a lui Hristos, cînd tuturor li se vor cîntări faptele săvîrșite. Acesta este tabloul greutăților dar și al încercărilor omenești, cu umbrele și liminele sale reale, în perspectiva veșniciei.

După aproape două milenii de la marea și zguduitoră dramă de pe Golgota, a sosit momentul să adîncim tîlcul ei și îndemnul marelui Binefăcător al creștinătății și al Bisericii Sale, ca să nu-i părăsim pe cei în suferințe și să alergăm spre a-i mîngîia, ajuta și a le face suferința mai ușoară. Să aprindem focul dragostei noastre față de suferinzi, bolnavi, și în lipsuri, iar ajutorul dat să nu-l considerăm ca o cheltuială, ci ca pe un cîștig, căci prin el dobîndim în locul celor trecătoare cele veșnice, căci „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui” (Matei 5,7).

Preot Ioan Roșescu

DOCUMENTARE

COMENTARIUL UNUI ORTODOX ASUPRA „MORTII LUI DUMNEZEU“

„Mortea lui Dumnezeu“ precizează istoric epoca actuală. Nietzsche anunțase limpede, ca o profetie, acest caracter specific. El scria în 1886: „Imensul eveniment nou – că Dumnezeu a murit și credința în Dumnezeu creștin nu mai e de crezut – a început să arunce asupra Europei primele sale umbre“¹. Un secol înaintea lui Nietzsche, paginile unui roman de Ioan Paul (Siebenkas, 1796-97)) anunțau deja în Europa moartea lui Dumnezeu. Si Hegel afirmase că Dumnezeul teologiei scolastice era cu desăvârșire mort“². Dar în conștiința lumii occidentale, anunțarea morții lui Dumnezeu este legată de pasiunea profetică a lui Nietzsche. „Unde este Dumnezeū?“ scria el în „Știință veselă“ (1882). „O să vă spun. Noi l-am omorât, voi și eu. Noi sîntem toți ucigașii săi... Nu simțiți asupra voastră răsufierea neantului? N-a devenit totul mai rece? Oare nu vine noaptea, și mereu mai multă noapte? Nu simțiți nimic încă din descompunerea divină? Și dumnezeli putrezesc. Dumnezeu este mort. Dumnezeu va rămîne mort“.

Nietzsche era conștient de singurătatea sa profetică. Ceea ce el însuși atingea ca pe un fapt era pentru majoritatea o blasfemie de neînțeles, sau chiar o nebunie. „Eu vin prea devreme, scria el, nu este încă vremea. Acest eveniment este pe cale și înaintează, dar n-a ajuns pînă acum la urechile oamenilor. Fulgerul și tunetul au nevoie de timp, lumina stelelor are nevoie de timp, actele au nevoie de timp, chiar

dacă sînt deja încheiate, pentru a le putea vedea și înțelege. Acest act este pentru oameni încă mai departe decît cele mai îndepărtate stele, și totuși ei înșiși sînt cei care l-au împlinit”³ Decizia este dură. Occidentul l-a omorît oare pe Dumnezeu, pe Dumnezeul tradiției creștine? Bisericile n-au văzut în proclamația lui Nietzsche decît nebunia blasfemiatorie a unui ateu. Totuși Nietzsche a vrut mai întîi să confirme ceea ce Bisericile însele realizaseră: „Ce sînt deci bisericile, dacă nu cavourile și mormintele lui Dumnezeu?”⁴

Optzeci de ani mai tîrziu Sartre, plecînd de la experiența sa personală, va descrie cum puțin cîte puțin moartea lui Dumnezeu a penetrat comunitățile europene: „Mișcarea lentă de descreștinare care se născuse în sînul clasei burgheze voltairiene și folosise un secol pentru a se extinde la toate păturile societății, atinsese și familia mea... Firește, la noi, toți credeau: în mod discret... După două mii de ani certitudinile creștine avuseseră tot timpul să-și demonstreze trînicia, ele aparțineau tuturor, și nimeni nu avea nevoie să le reia pe socoteala lui: ele erau moștenirea comună. Societatea bună credea în Dumnezeu, pentru a nu vorbi de el. Căci religia era tolerantă. Era comodă. Creștinul putea să nu se ducă niciodată la slujbă și totuși își căsătorea religios copii, surîdea în fața jurămintelor copilărești, a imaginilor și a altelor amulete de la Saint Suplice...”⁵

Astfel, aproape pe nesimțite, a murit Dumnezeu în Occident.

Moartea lui Dumnezeu precizează astăzi timpul istoric. O primă perioadă a vieții civilizației occidentale – cam șaisprezece secole – și-a avut originea în convertirea lui Constantin. Creștinismul prelungea aici religia Statului român și era fundamentul vieții sociale.

Proclamația lui Nietzsche este punctul de plecare istoric al unei a doua perioade. Dar se pare că această nouă epocă nu-și dădea încă seama cu adevărat de sine însăși. Schimbarea este și mai mult resimțită ca o absență, poate și ca o descătușare.

Vocile profetice nu sînt rare. Se făcea efortul de conștientizare, și aici este o temă foarte gravă. Pentru a da un exemplu cititorului, aș alege un text al lui Heidegger. Comentînd vorba lui Nietzsche „Dumnezeu a murit”, el spune: „Sentința asupra morții lui Dumnezeu se referă la Dumnezeul creștin. Dar nu este mai puțin sigur și trebuie a

priori considerat ca dat, că în gîndirea lui Nietzsche numele lui Dumnezeu și Dumnezeul creștin servesc ca să desemneze lumea inteligibilă. Dumnezeu este numele domeniului ideilor și al idealurilor⁶. Și mai departe: „Creștinismul este pentru Nietzsche manifestarea istorică și sociologică a umanității occidentale și a civilizației contemporane. În acest sens, creștinismul și caracterul creștin al credinței neotestamentare nu sînt același lucru”⁷.

Această interpretare a lui Heidegger este fundamentală, dacă vrem să înțelegem proclamarea morții lui Dumnezeu și caracterul specific al epocii contemporane. Distincția între credința neotestamentară și manifestarea sociologică a Bisericii, la fel ca și distincția între Dumnezeul revelației creștine și Dumnezeul metafizicii europene, confirmă că moartea lui Dumnezeu nu este o negare a credinței creștine, ci un proces istoric al civilizației occidentale, care precizează epoca actuală. Heidegger spune că proclamarea morții lui Dumnezeu nu are nimic de-a face cu cei „care nu cred în Dumnezeu”. „Aceștia nu sînt necredincioși pentru că nu pot crede în Dumnezeu în calitatea de Dumnezeu, ci pentru că ei însuși au eliminat posibilitatea credinței, astfel încît nu-l mai pot căuta pe Dumnezeu”⁸. Moartea lui Dumnezeu este de fapt pentru cei care refuză de a crede în prima Cauză logică a cosmologiei metafizice și în Principiul autoritar al moralei categorice. Și aceasta pentru că ei au „o concepție despre Dumnezeu mai divină”⁹, decît concepție filosofică, aceea care presupune formele cosmologiei metafizice și ale moralei. Nici necesitățile filosofice abstracte, nici omul însuși, oricare ar fi nivelul axiologic, nu-l pot înlocui pe Dumnezeu. Proclamația nitzscheană a Supraomului nu este nici pe departe o tentativă de a pune omul în locul lui Dumnezeu. Nietzsche trebuie că era foarte conștient că aceasta e exclus prin natura lucrurilor. „Substanța omului nu va putea niciodată atinge domeniul substanței lui Dumnezeu”. Deci, „locul lui Dumnezeu va rămîne gol”¹⁰.

Acest loc gol al absenței lui Dumnezeu este conținutul însuși al nihilismului, așa cum l-au reprezentat la fel de bine Nietzsche ca Heidegger, și unul și celălalt întîlnindu-se într-o „concepție despre Dumnezeu mai divină”. Heidegger sfîrșește chiar prin a afirma că

nihilismul poate avea drept consecință atât necredința – în sensul pierderii credinței creștine – cât și creștinismul însuși. Cu alte cuvinte, cele două consecințe posibile ale nihilismului sînt acceptarea absenței sau a necunoașterii lui Dumnezeu.

– Occidentul a refuzat calea apofatică a necunoașterii, și acest refuz decide procesul istoric al morții lui Dumnezeu, evoluția care l-a înlocuit progresiv pe Dumnezeu prin formele metafizicii în sensul filosofic. Nietzsche definește nihilismul ca „logica internă” a istoriei Occidentului, ca finalitatea acestei istorii. Dumnezeu care este conceput analogic plecînd de la „valorile” pe care omul le găsește în obiectul științei, a murit deja. Nu mai e nici măcar Dumnezeu, ci numai o protecție a sensibilului în inteligibil și a raționalului în suprema rațiune. „Ultima lovitură dată lui Dumnezeu și lumii inteligibile, scrie Heidegger, a fost înălțarea lui Dumnezeu (Dumnezeu care este) pe culmea valorilor. Lovitura cea dură dată lui Dumnezeu n-a fost ca să se recunoască faptul că nu era posibil de a-L cunoaște, nici să se demonstreze că existența lui Dumnezeu era de nedemonstrat, ci să se înalțe pe culmea valorilor Dumnezeu negreșit real. Și această lovitură nu vine de la cei din afară, de la cei care nu cred în Dumnezeu, ci de la credincioși și de la teologii lor”¹¹.

Astfel pe calea „nihilismului teologic” noi revenim la atitudinea teologică fundamentală a Orientului ortodox, la apofatismul Dumnezeu. Nu pentru că Orientul ortodox ar fi refuzat dimensiunea socială a creștinismului, identificarea sa cu o cultură anume, legăturile cu idealurile și interesele naționale. Pînă astăzi noi trăim tensiunea dureroasă a dramei diferitelor naționalisme ale Ortodoxiei. La Bizanț, Dumnezeu creștin era prin excelență prelungirea religiei de Stat romane, Dumnezeu care-i pune în derută pe barbari și dădea cîștig exclusiv regilor de neam grec.

Totuși la Bizanț, și pînă astăzi, există în Ortodoxie o a doua realitate paralelă, care salvează teologia și caracterul său apofatic: monahismul, acest exod al Bisericii în afara sferei lumii, refuzul său de a da Cezarului ceea ce aparține exclusiv lui Dumnezeu, certitudinea sa a caracterului eshatologic și nu sociologic al Împărăției lui Dumnezeu. „Timp de secole, scria părintele J. Meyendorff, călugării vor fi con-

tragreutatea unei biserici exagerat secularizată, și exagerat opulentă, a unei Biserici care în trecut primise în sânul ei, fără mare dificultate gloatele greco-romane, și care profita, fără prea multe remușcări, de pe urma favorii și a darurilor regilor foarte evlavioși. Mulțumită călugărilor, Biserica Noului Testament nu se va confunda niciodată pe de-a-ntregul cu o națiune, cu un neam, cu o situație socială și politică. Pretențiile teocratice ale regilor credincioși se vor izbi mereu de zidul viu al călugărilor¹².

Este un motiv pentru care în Orient atitudinea apofatică a teologiei nu este pur și simplu o anumită „întorsătură de spirit“ înrudită cu psihosinteza mediteraneeană, ci o certitudine a vieții și un temei al credinței trăite. Un text patristic din secolul al cincilea, care nu este fără legătură cu Dionisie Areopagitul, rezumă într-o frază nihilismul „absenței“ lui Dumnezeu, această respingere a credinței, care este ea însăși o respingere a apofatismului. „De aceea, spune el, majoritatea dintre noi nu credem ceea ce este spus cu privire la tainele dumnezeiești. Noi nu le vedem într-adevăr decât prin simbolurile sensibile care se leagă de ele. Dar trebuie să și despuiem simbolurile de ele însele, și să le vedem goale și pure“¹³. Pentru autorul scrierilor areopagitice – ca și pentru Nietzsche și pentru Heidegger astăzi – nici un nume, nici o definiție, nici o categorie a judecării și a lumii sensibile, nu poate însemna, chiar într-o manieră relativă, realitatea lui Dumnezeu: „Dumnezeu nu este nici un suflet, nici un duh; El este negrăit, El este de neînțeles; El nu este nici numărul, nici ordinea, nici mărția, nici micimea, nici egalitatea, nici inegalitatea, nici asemănarea, nici deosebirea; El nu este nemișcat, nici nu este în mișcare, nici nu stă în odihnă, nici nu are o putere; El nu este nici putere, nici lumină; El nu trăiește, nici nu este viața; El nu este nici substanța, nici veacul, nici timpul; El nu este nici știința, nici adevărul, nici împărăția, nici înțelepciunea; El nu este nici unul, nici divinitate, nici bunătate, nici spirit, cum ni se pare nouă; El nu este nici filiația nici paternitatea, nici nimic altceva din ceea ce noi sau oricare altă ființă putem cunoaște... pentru că deasupra oricărei situații El este cauza totală și unică a universului deasupra oricărei abstracții a supraabundenței Celui care eliberează universul și care

este dincolo de toate"¹⁴. Și ne mirăm că sentința lui Nietzsche a putut scandaliza bisericile creștine, când Biserica însăși, începînd cu secolul al V-lea, afirma că Dumnezeu nu este „divinitate” sau „bunătate” sau „duh”, în sensul pe care aceste cuvinte îl au pentru rațiunea noastră.

Reîntoarcerea la apofatismul teologiei orientale și raportul între acest apofatism și proclamarea contemporană a morții lui Dumnezeu, iată o temă foarte vastă, care cere un studiu și o cercetare asiduă. Apofatismul Ortodoxiei întîlnește nihilismul în refuzul idolilor raționali ai lui Dumnezeu, dar nu se epuizează în acest refuz. Total necunoscut și inaccesibil și „participabil” după energiile sale. Această distincție între esența și energiile lui Dumnezeu este inefabilă. Teologia Orientului a făcut-o nu pentru a acoperi un gol teoretic în domeniul cunoștințelor, ci pentru a exprima și formula experiența Bisericii, realitatea taborică a participării omului la slava lui Dumnezeu.

Nu este locul aici de a deschide pînă într-atît cercetarea noastră. Eu aș vrea pur și simplu să dau cititorului cîteva indicații asupra elementelor pozitive care dezvăluie lumea noastră schimbătoare, această epocă „atee” și atît de des condamnată de mulți creștini.

Faptul este aici: nihilismul definește timpul istoric actual nu ca necunoaștere, ci ca absență a lui Dumnezeu. Și Nietzsche a aruncat posibilitatea acestui fapt pe Bisericile creștine. „Ce sînt deci bisericile, dacă nu cavourile și mormintele lui Dumnezeu?”

Cu toate acestea absența lui Dumnezeu este drama unei pierderi personale. A da responsabilitatea istorică pe niște vinovați obiectivi nu schimbă cu nimic lucrul. Pentru Nietzsche însuși, proclamarea morții lui Dumnezeu nu este un imn de triumf, ci o jelanie dureroasă. „Cum am făcut noi oare aceasta? Cum am îndrăzniot noi oare să înghițim marea în pîntecele noastre? Cine ne-a dat buretele să ștergem tot orizontul? Ce-am făcut deci noi, rupînd pămîntul de soarele lui?... Cum ne vom mîngîia noi, ucigași vinovați de cea mai mare dintre crime?”¹⁵

Această pierdere a lui Dumnezeu caracterizează timpul prezent. Dar nu mai e resimțită ca o profeție. Ea a devenit un fapt la dimensiuni istorice. „Noi sîntem singuri, iremediabil singuri, zice Sartre. Cînd vorbim despre părăsirea omului, vrem să spunem numai că Dum-

nezeu nu există, și că trebuie să împingem pînă la capăt consecințele acestei situații. Dostoievski scria: Dacă Dumnezeu nu există, totul este permis. În fond totul este permis, fiindcă Dumnezeu nu există¹⁶. Această simplă frază definește atitudinea unei epoci. Este o sinceritate totală, care nu refuză să ducă pînă la capăt consecințele absenței lui Dumnezeu, și care nu ezită să respingă „orice formă de morală laică (necreștină) care ar vrea să-l suprime pe Dumnezeu cu cele mai mici osteneți”. Nu, omul este eliberat de orice ipoteză a lui Dumnezeu, de orice ipoteză a unui raport a actelor sale față de valorile consacrate, „deoarece nu există nici o conștiință infinită și desăvîrșită pentru a le înțelege... Omul este condamnat să fie liber. Condamnat, căci el nu este creat și nu s-a format singur; și totuși liber, căci din clipa în care este condamnat, aruncat în lume, el este responsabil de ceea ce face¹⁷”.

Această condamnare la libertate transpune în mod necesar în om Principiul autorității. Ea ne este impusă ca o datorie, pe care Nietzsche o numise „tentativă” căci presupune îndrăzneala unei ieșiri în afara frontierelor binelui și răului, frontiere care asigură caracterul normal și asigurator al societății. Nu mai există efectiv principiu de autoritate obiectiv care să poată consacra valorile. Și „faptul că Dumnezeu nu există este foarte jenant, căci cu el dispăre orice posibilitate de a găsi valorile într-un cer inteligibil. Nu poate exista nimic care să fie bun a priori... Nu scrie nicăieri că binele există, că trebuie să fii cinstit, să nu spui minciuni, de vreme ce noi ne găsim chiar pe un plan unde nu există decît oameni și nimic altceva¹⁸”.

Răsturnarea tuturor valorilor dă spre libertatea ultimă și responsabilitatea cea mai deplină. Cu alte cuvinte, răsturnarea valorilor înseamnă reîntoarcerea la conștiința socială a legii la demnitatea proprie omului. Libertatea și responsabilitatea sînt două elemente care constituie conștiința omului, ceea ce teologia creștină definește ca fiind persoana umană. Pentru Ortodoxia orientală în tot cazul, persoana umană este responsabilitatea și libertate, ea este o depășire, dacă nu o răsturnare, a valorilor a binelui și răului. Și aceasta, pentru că spiritualitatea ortodoxă tinde spre pocăință (metanoia) care este de alt ordin decît morală, și subliniază primatul

persoanei vizavi de lege, și depășirea relației juridice prin „cunoașterea” personală. Cunoaștere înseamnă aici o relație de persoane, relația personală cu Iisus Hristos. Roadele spirituale ale acestei relații există firește. Și Biserica le recunoaște, ca și rezultatele gesturilor personale demne de a fi venerate și imitate, dar nu ca o regulă și un principiu axiologic.

Biserica însăși – eveniment și ipostază – este o răsturnare a valorilor religioase și morale, un năvod care prinde binele și răul, un câmp unde crește grâul și neghina, o transformare paradoxală a celor dintii în cei de pe urmă și a celor de pe urmă în cei dintii. Vameșii și femeile păcătoase îi devansează pe farisei în Împărăția cerurilor, lucrătorii din ceasul al unsprezecelea primesc aceeași plată ca lucrătorii din primul ceas. La fel cum ipostaza Bisericii nu este morală și sociologică, ci liturgică, euharistică și doxologică, la fel și sfințenia nu este o categorie a virtuții: ea este ontologică.

În răsturnarea tuturor valorilor, lumea contemporană fără „Dumnezeu” simbolizează deci „paradoxul” Bisericii. „Existențialismul”, spune Sartre interpretându-și sistemul, nu este atît o teorie atee, în acest sens că nu isprăvește să dovedească faptul că Dumnezeu nu există. El afirmă mai degrabă: chiar dacă Dumnezeu ar exista, nimic nu s-ar schimba. Nu că noi creдем că Dumnezeu există, dar noi considerăm că problema nu este aceea a existenței sale. Trebuie ca omul să se pregătească pe sine însuși și să se convingă că nimic, chiar o mărturie demnă de credința existenței lui Dumnezeu, nu poate să-l salveze pe el însuși... Numai prin rea credință, confundîndu-și deznădejdea cu a noastră, creștinii sînt cei care pot să se numească „desnădăjduți”¹⁹.

Sartre are dreptate. Deznădejdea sa existențială nu are nimic de-a face cu respingerea ca principiu axiologic suprem. Problema sa este reîntoarcerea la persoana umană, la responsabilitate și la libertate... În acest sens este într-adevăr indiferent dacă Dumnezeu există sau nu există. Deznădejdea sa este de alt ordin. „Atitudinea noastră”, spune el, pleacă de la deznădejdea, ancestrală²⁰. Deznădejdea ancestrală este descoperirea goliciunii: ruptura relației personale cu Dumnezeu, care duce la revolta naturii. Libertatea și respon-

sabilitatea, care întemeiază conștiința de sine a persoanei, sînt în raport profund cu un țel axiologic. Și acest țel un este o necesitate logică, ci o realizare de sine, o confirmare a persoanei, care nu se definește decît de a manieră relativă (iconologică, în limbaj ortodox). A refuza această relație cu scopul axiologic pe care Iumul îl reprezintă „ca pe o icoană” în persoana sa, înseamnă să transformi responsabilitatea și libertatea în autoritate a naturii individuale, în „condamnare la libertate”. Și aceasta semnifică dimensiunea oricărei relații „personale”, singurătatea „iremediabilă” a lui Sartre, goliciunea primelor creaturi.

Ajungem la ceea ce se numește „criza morală”, care caracterizează timpul istoric actual și care este cred eu cea mai sfișietoare a acestei desnădejdi ancestrale, originale. Căci ea vădește căutarea omului pentru a depăși imitarea naturii sale individuale, pentru a comunica cu alte persoane umane deopotrivă închise în individualismul naturii împărțite. Și această căutare relevă caracterul tragic al isteriei sexuale contemporane: nu să cîștigi ultima posibilitate a unei relații omenești?

Căutarea provoacă o „criză”, bineînțeles relativă la religiozitatea axiocratică, care are nevoie de Dumnezeu și de morală pentru a păstra ordinea socială. „Criza” este un fenomen al prezentului. Nu există înaintea morții lui „Dumnezeu” cu atît mai puțin în forma și dimensiunile pe care le are ea astăzi. „Dumnezeul” terorist supraveghea ireproșabilele convenții sociale, și legitima decenta prostituție a căsătorilor din rațiune.

„Criza” actuală are ca punct de plecare experiența singurătății, recunoașterea sinceră că nici o legitimare nu asigură comuniunea „personală”. Este deznădujduitor să ști acest lucru. Și totuși oamenii nu încetează să caute reușita relațiilor lor. De aceea cînd persoana nu recurge la dialog, goliciunea suscită un surogat al comuniunii. Sexul a devenit astfel simbolul deznădejdi tragice, al condamnării a priorii al relației personale.

Dar problema este de a ști dacă merită să preferăm această căutare fără ieșire și să condamnăm înainte comuniunea persoanelor, cu suficiența care legitimează relația convențională și consacră ca

valoare surogatul uniunii locale. Autorul scrierilor areopagitice vorbește despre un „ecou întunecat al binelui” existînd în aventura condamnată a desfrîului sexual. „Destrăbălatul, spune el este privat de bine din pricina dorinței sale care nu întemeiază rațiunea. În aceasta el nu este, și el nu dorește cu adevărat. Totuși el participă la bine, prin acest întunecat ecou al unirii și al iubirii... Chiar și acela care tinde spre cea mai rea dintre vieți, este în întregime îndreptat spre viață, și dacă această viață i se pare cea mai bună, în această tensiune care este o tensiune spre viață, și o căutare a vieții celei mai bune, care participă la bine”²¹.

Cu toate acestea pentru a face o apreciere și o judecată de valoare avem nevoie de criterii care să definească autenticul și convenționalul, binele și ceea ce nu este binele, realul și surogatul realului. Aceste criterii, cine le va da? Intuiția profetică a lui Nietzsche sau al lui Sartre poate denunța convenționalul și surogatul realului, poate despuia tragicul de minciunile lor. Dar realul și autenticul – realitățile ontologice și nu categoriile metafizice – numai teologia, adică cuvîntul certitudinii trăite a Bisericii, poate să releveze.

În limitele evenimentului care este Biserica, comuniunea persoanelor nu este un „scop” ideal sau un „principiu” axiologic ci o descoperire, o manifestare și o revelație a tainei lui Dumnezeu și a omului. Reuniunea eucaristică a credincioșilor, unitatea trupului și a spiritului în căsătorie și comuna mărturie doxologică a aceluiși trup unic, sînt icoane și manifestări ale armoniei trinitare, care dezvăluie existența supraesențială a lui Dumnezeu și scopul real al comuniunii persoanelor umane. Este ceea ce anunță efectiv Evanghelia și ceea ce reprezintă de o manieră tangibilă: Dumnezeu inaccesibil și neînțeles a devenit Emanuel, „Dumnezeu cu noi”, remisele și centrul noi naturi umane care reunește și restabilește credința în comuniunea reală.

Astfel „criza morală” a timpului istoric actual nu face niciodată în fond decît să ne pregătească să primim anunțarea și reprezentarea (eikoismos) Sfintei Treimi, pe care o aduce Biserica.

Reîntoarcerea la teologia apofatică și căutarea comuniunii persoanelor care duc finalmente la reprezentarea Treii, adică

reîntoarcerea la dreapta și salutara cunoaștere a lui Dumnezeu și a omului, nu sînt singurele posibilități ale lumii contemporane. Această lume istoric marcată de evenimentul „morții lui Dumnezeu“ oferă prin multe alte laturi o mulțime de nădejdi, care-și așteaptă manifestarea și interpretarea teologică. Noua concepție a istoriei și conștiința responsabilități mai active pe care o dă omul e angajat; fenomenul tehnicii, care în mod virtual, și adesea în realitate, este un avînt tinzînd să recapituleze lumea creată în rațiunea umană; noua concepție a partajului bunurilor materiale în comunitățile omenești; ieșirea la suprafață și începutul restabilirii popoarelor altădată colonizate: acestea sînt în lumea noastră tot atîtea deschideri spre nădejde și spre posibilități pozitive, pentru o nouă ascultare a predicării mîntuirii.

Optzeci de ani după proclamarea morții lui Dumnezeu, cuvîntul cel mai actual îi revine teologiei. Ea trebuie să afirme transfigurarea omului și a lumii în îndurarea Hristosului Înviat.

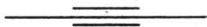
— de Christos YANNARAS —

în „Contacts“, revista franceză a Ortodoxiei, XX, nr.62-63, trimestrul 2 și 3 1968.

NOTE:

1. Știința veselă, Cartea a cincea, Aforism 343.
2. Cf.R.Bultman, Der Gottesgedanke und der moderne Mensch, în „Diskussionen zu Bischof Robinson: Gott ist anders“, Munchen, 1965, p.105.
3. Știința veselă, Fragment 125.
4. Op.cit.
5. Cuvintele.
6. M.Heidegger. Holzwege. Frankfurt, 1963, p.199.
7. Op.cit, pp.202,203.
8. Op.cit., p.246.
9. Op.cit., p.235.
10. Op.cit., p.235.
11. Op.cit., pp.239,240.

12. Izvoarele monahismului.
13. Prima scrisoare. Migne, P.G., 3. 1.104 B.
14. Teologia mistică V, Migne, P.G., 3,1045 D – 1048 A, B.
15. Știința veselă, Fragment 125.
16. Existențialismul este un umanism.
17. Op.cit.
18. Sartre, op.cit.
19. Op.cit.
20. Op.cit.
21. Numele divine, Migne, P.G., 3,720 BC.

UNELE ASPECTE ALE ORGANIZĂRII AȘEZĂMINTELOR MONAHALE ȘI ALE VIEȚII MONAHALE DE LA SFÎNTUL MUNTE ATHOS

Prin lucrările consacrate Sfântului Munte Athos, recent apărute, se numără și cartea Profesorului de Teologie din Tesalonic, Panaitis K. Hristu. Bine scrisă și editată în condiții grafice excelente la Editura „Kyromaos” din Tesalonic, cartea lui Hristu se intitulează „Odiporiko sto Aghion Oros. I Monahiki Politeia. I Istoria kei oi Thisavroi tis” (“Pelerinaj la Sfântul Munte. Comunitatea monahală. Istoria și Comorile acesteia”). Cartea Profesorului Panaiotis Hristu a apărut în anul 1989, și numără 240 de pagini.

În cele ce urmează, redăm, în traducere, unele pasaje din cartea lui Panaiotis Hristu, în care sînt prezentate aspecte ale organizării și vieții monahale athonite din zilele noastre.

„Din punct de vedere duhovnicesc, Sfântul Munte depinde de Patriahia ecumenică, din moment ce mănăstirile sale sînt stavropigii, dar, din cauza îndepărtării și a lipsei unui reprezentant permanent al Patriarhiei în acesta, a unui exarh, dependența sa de Patriarhie este foarte slabă” (p203).

„Șaisprezece mănăstiri, din cele douăzeci cîte există astăzi, sînt chinovii și ele nu pot să-și schimbe starea felului de viață actuală. Patru mănăstiri sînt cu viață idioritmă și ele pot trece la viața de obște în urma deciziei comunității lor monahale și a sancționării acesteia de către Patriarhie: Vatoped, Ivir, Hilandar și Pantocrator”

(p.2(4)

„Orice locuință este cedată în proprietatea unui părinte monah de către mănăstire în baza unui act scris numit 'omologo' (un fel de contract, n.n.)” (p.207).

„Cele două nuclee ale sistemului monahal de la Sfintul Munte sînt coliba și chilia... Coliba este o locuință, de obicei mică (deși nu întotdeauna), asemenea unor case țărănești obișnuite, în interiorul căreia se află uneori și un paraclis. Viețuitorii colibeii se ocupă cu lucrul manual. Tot un fel de colibă este cathisma și isihastirionul (adăpostul isihaiștilor sau eremiților, n.n.)” (p.207).

„Schitul idioritmice (cu viață idioritmice) nu este altceva decît o obște organizată, alcătuită dintr-un număr de colibe” (p.207).

„Schitul chinovial (cu viață de obște) s-a constituit dintr-o chilie mărîtă sub forma unei mănăstiri” (p.207).

„Chilia este o locuință monahală spațioasă, avînd în mod obligatoriu un paraclis și o suprafață de teren relativ mare și fertilă” (p.207).

„Schiturile sînt conduse de un Dikaios (iar mănăstirile de un egumen, n.n.) și de un consiliu, și dispun de o biserică principală, care se numește kiriakon. Cele opt schituri idioritmice cîte funcționează, în prezent, sînt grecești, chiar dacã schitul lacu avea mai mult de o majoritate românească. Cele patru schituri cu viață de obște sînt negrecești și s-au construit în secolul trecut, în vederea recunoașterii lor cîndva drept mănăstiri. Astăzi subfuncționează sau nu funcționează deloc” (p.207).

„Monahii Sfintului Munte sînt cetățeni greci și cîți vin, eventual, din țări străine, devin în mod automat cetățeni greci din momentul înscrierii lor într-o mănăstire” (p.207).

„La muntele Athos se urmează vechiul calendar iulian și ora bizantină, după care ziua începe la apusul soarelui, în timp ce Mănăstirea Ivirului urmează ora haldeiană, potrivit căreia ziua începe cu răsăritul soarelui. Serviciile politice și Mănăstirile Vatoped și Pantelimon urmează ora civilă, după care ziua începe la miezul nopții” (p.207).

Pr.Dr. Ioan Dură

O RECENTĂ MĂRTURIE DESPRE VIEȚUIREA UNOR MONAHI ROMĂNI LA SCHITUL ATHONIT 'SFÎNTUL DUMITRU' AL MANĂSTIRII VATOPED

Actualul stareț al schitului „Sfintul Dumitru”, cu viață idioritmă, și aparținând mănăstirii athoniste a Vatopedului, ieromonahul Evdokimos Pnevmatikos, intra în acel așezământ în anul 1929, la vârsta de cincisprezece ani. Și, pe atunci, adică, în 1929, Schitul „Sfintu Dumitru” era constituit, după mărturia ieromonahului E. Pnevmatikos, din „24 de calive, dintre care 17 cu biserici și 7 fără biserici” (1).

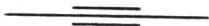
În buletinul aghiorit bimensual, 'Protaton', din anul 1991, starețul Evdokimos Pnevmatikos prezintă numărul și numele monahilor viețuitori ai Schitului 'Sfintu Dumitru', în anul intrării sale în acesta, 1929. Iar printre monahii viețuitori ai acestui schit în anul 1929 se aflau și români. Mai exact, două din cele douăzeci și patru de calive ale Schitului 'Sfintu Dumitru', erau locuite de monahi români. Ieromonahul E. Pnevmatikos scrie, în această privință, în buletinul amintit: „Caliva Sfintei Marina a românilor, ieromonahul Cosma, ieromonahul Nikon și ieromonahul Pavel” (2); „Caliva Adormiri Maicii Domnului, a ieromonahului român Teodor” (3).

Potrivit ieromonahului Evdokimos Pnevmatikos, la Schitul athonit 'Sfintu Dumitru' viețuiau în anul 1929 un număr de „41 de părinți” (4). Deci, din cei „41 de părinți” cîți viețuiau acolo în anul 1929, patru dintre aceștia erau români, toți ieromonahi, și anume trei la caliva

Sfintei Marina și unul la caliva Adormirea Maicii Domnului.

Starețul actual al Schitului 'Sfintu Dumitru' ținea să precizeze însă, în 1991, că „toți părinți pe care i-am găsit la Schit au trecut la cele veșnice” (5). Prin urmare, în 1991, nu mai trăia nici unul din cei patruzeci și unu de viețuitori ai Schitului 'Sfintu Dumitru' din anul 1929. Totodată, după mărturia aceluiași stareț, din 1991, toate calivele Schitului 'Sfintu Dumitru' „au putrezit”, cu excepția uneia singure, și anume, „a Sfintului Pantelimon” (6). Iată, așadar, cum a luat sfârșit, din păcate, prezența monahilor români la Schitul 'Sfintu Dumitru' al mănăstirii athonite Vatoped.

Pr.Dr. Ioan Dură.

STATUTUL ASOCIAȚIEI „OASTEA DOMNULUI” DIN CADRUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

CAPITOLUL I

DENUMIREA ȘI CARACTERISTICILE FUNDAMENTALE ALE ASOCIAȚIEI

Art.1. – Asociația „Oastea Domnului” a apărut și își desfășoară activitatea, ca mișcare de renaștere spirituală în Duhul Sfintei Evanghelii, în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, cu binecuvîntarea Sfîntului Sinod.

Art.2 – Asociația „Oastea Domnului” își are sediul central la Sibiu, unde Dumnezeu a orînduit ca, prin rîvna și jertfa preotului ortodox IOSIF TRIFA, după primul război mondial să-și desfășoare cea mai mare parte a activității publicistice în primele decenii de existență. „Oastea Domnului” va putea avea însă filialele în fiecare localitate în care există grupuri de aderenți ai ei.

Art.3. – Asociația „Oastea Domnului” este persoană juridică, această calitate fiindu-i recunoscută prin sentința nr.1002 din 26 martie 1990 a Judecătoriei Sibiu. Filialele „Oastea Domnului” se pot constitui la rîndul lor ca persoane juridice separate, păstrînd însă neștirbită unitatea cu întregul corp al Asociației.

Art.4. – Din „Oastea Domnului” pot face parte toți cei care doresc sincer să transpună în viața proprie și să transmită și celor din jurul lor adevărurile dumnezeiești ale Evangheliei, unul dintre principiile fundamentale ale acestei asociații fiind acela al voluntariatului duhovnicesc.

Art.5. – Toți membri „Oastei Domnului” se consideră frați întreolaltă. De aceea se și adresează unii altora cu apelativele de „frate” și „soră”, potrivit practicii Bisericii în epoca apostolică, așa cum apare ea mărturisită în Noul Testament.

Art.6. – Membrii „Oastei Domnului” se salută întreolaltă cu „Slăviți să fie Domnul” (Ps.69,5), la care se răspunde cu „În veci Amin”.

Art.7. – Conducerea Asociației „Oastea Domnului” este asigurată de un sfat frătesc pe țară din care fac parte clerici și mireni devotați valorilor credinței ortodoxe strămoșești și idealurilor „Oastei”. Membrii acestui sfat sînt aleși ai filialelor Asociației din diferitele zone ale țării.

Art.8. – Sfatul frătesc pe țară al „Oastei Domnului” stă sub ascultarea duhovnicească a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și ține legătura cu acesta. Pentru ca această legătură să poată fi asigurată nemijlocit și în mod permanent, este de dorit ca Sfîntul Sinod să delege pentru acesta pe unul dintre membrii săi, care să fie atașat ideilor promovate de Asociația „Oastea Domnului”.

Art.9. – Inițiată în sînul Bisericii Ortodoxe Române și prin rîvna binecuvîntată a unul cleric al ei, care a înțeles să rămînă pînă la moarte fidel chemării sale „popoști”, „Oastea Domnului” mărturisește fără știrbire credința de totdeauna a Bisericii noastre.

Art.10. – Șilindu-se a împlini porunca Mîntuitorului ca toți credincioșii Săi să-L mărturisească înaintea oamenilor (Mt.10,32-33) și urmînd practicii Bisericii dintru început, „Asociația Oastea Domnului” promovează ca un principiu de bază al ei misionarismul laic, punînd astfel în lucrare rîvna și aptitudinile tuturor membrilor ei, pentru a aduce la credința cea mîntuitoare și la virtutea creștină a cît mai multor dintre cei ce zac în bezna necredinței și a păcatului.

Art.11. – Denumirea de „Oastea Domnului” nu poate fi uzurpată de nici o altă asociație. „Oastea Domnului” dezavuează pe oricine s-ar folosi abuziv de numele și de principiile ei. Criteriul fundamental al „ostășiei” este lepădarea de păcat, mărturisirea și trăirea cît mai autentică a credinței ortodoxe, așa cum se găsește ea exprimată în Sfînta Scriptură și în Sfînta Tradiție a Bisericii.

CAPITOLUL II

SCOPUL ȘI MIJLOACELE „OASTEI DOMNULUI”

Art. 12. – Scopul „Oastei Domnului” nu este altul decât scopul însuși al Bisericii din care face parte, anume: preamărirea lui Dumnezeu și împlinirea voii Sale de mîntuirea a tuturor oamenilor (cf. I. Tim. 2, 4). Fiind o asociație care-și desfășoară activitatea în spațiul Ortodoxiei românești, „Oastea Domnului” urmărește în special regenerarea spirituală a poporului român prin cunoașterea și trăirea Evangheliei.

Art. 13. – În împlinirea acestui scop, „Oastea Domnului” cheamă pe membrii săi la o participare statornică și activă la întreaga viață liturgic-sacramentală a Bisericii Ortodoxe, la împărtășirea de harul și darurile lui Hristos prin Sfintele ei Taine și ierurgii și, în special, prin spovedanie și Sfînta Euharistie.

Art. 14. – Ca mijloace specifice de preamărire a lui Dumnezeu, de zmulgere a oamenilor din robia păcatului și de trăire a Evangheliei, „Oastea Domnului” promovează rugăciunea în comun, vestirea cuvîntului lui Dumnezeu și de către mireni, cu binecuvîntarea episcopului sau preotului, cîntarea și poezia religioasă, toate acestea păstrînd însă cu scumpătate și în mod integral valorile de credință și de evlavie ale Ortodoxiei.

Art. 15. – Pentru ca ostașii Domnului să poată da seama oricînd de nădejdea lor (cf. I Petru 3, 15), „Oastea Domnului” îndeamnă la ascultarea cu atenția cuvenită a predicilor și catehezelor rostite de preoți, precum și la căutarea și citirea stăruitoare a cărților ziditoare de suflet. Ca mesageri ai Evangheliei, ostașii vor îndemna și pe alții la citirea acestor cărți și la urmarea învățăturilor lor.

Art. 16. – Adunările „Oastei Domnului” să se desfășoare de regulă în Biserică, în cadrul și după încheierea diferitelor slujbe bisericești: Sf. Liturghie, vecernia, etc. După necesități, pentru a nu stînjiți unele slujbe și activități din Biserică, și pentru întărirea și răspîndirea credinței ortodoxe, „Oastea Domnului” va putea avea reuniuni, în înțelegere cu preotul și în alte locuri decât locașul de cult ortodox.

Art.17. — Programele adunărilor „Oastei Domnului“, care nu se vor suprapune niciodată Sfintei Liturghii, inima cultului ortodox, vor cuprinde: rugăciunea comună, cîntări și poezii religioase, cuvinte de învățătură și îndemn, sfătuiri duhovnicești etc. În cadrul acestor adunări sau în afara lor, „Oastea Domnului“ are și programe speciale de instruire a oamenilor ei, mai ales a celor tineri, prin lecturi și tîlcuri din Sfînta Scriptură, Sfinții Părinți ai Bisericii, proiecții de filme religioase și educative, învățarea cîntărilor liturgice și a celor ale „Oastei“ etc.

Art.18. — Deoarece „credința fără fapte este moartă“ (Iacob 2,26), „Oastea Domnului“ cheamă pe membrii ei la împlinirea statornică a virtuților creștine și promovează acțiuni de ajutorare a celor lipsiți și în suferință.

Art.19. — Fiecare membru al „Oastei Domnului“ este dator să fie un mădular activ al parohiei din care face parte, să-și aducă din plin contribuția la bunul mers al vieții comunității bisericești locale, căci, precum zice Sf. Apostol Pavel: „dacă cineva nu poartă grijă de ai săi și mai ales de ai casei sale, s-a lepădat de credință și este mai rău decît un necredincios“ (I Tim.5,8).

Art.20. — În afara adunărilor locale, „Oastea Domnului“ se manifestă și prin adunări o c a z i o n a t e de unele evenimente deosebite din viața membrilor ei (botezuri, nunți, înmormîntări, aniversări etc.), precum și la anumite sărbători bisericești (de ex. Rusaliele, la Sibiu). Aceste adunări se desfășoară cu programul duhovnicesc specific „Oastei Domnului“, cu participarea preotului sau știrea lui cînd nu poate participa.

Art.21. — Pentru buna îndrumare a membrilor ei și pentru păstrarea deplinei unități de acțiune, „Oastea Domnului“ va avea periodic congrese, sfaturi frățești etc.

Art.22. — La împlinirea scopului „Oastea Domnului“, un rol important îl au publicațiile religioase. Pe lîngă publicarea în volume a literaturii ei care a circulat și circulă în copii manuscrise sau în altă formă, precum și a altor lucrări cu conținut religios, „Oastea Domnului“ reia publicarea foii „Iisus Biruitorul“. Din comitetul de redacție al acestei foi va face parte și un teolog ortodox, atașat de ideile

promovate de „Oastea Domnului“.

Art.23. – Prezentul Statut al Asociației „Oastea Domnului“ din cadrul Bisericii Ortodoxe Române a fost aprobat de Sfântul Sinod, care îndrumă pe preoți să asiste și să sprijine încadrarea și desfășurarea activității misionare a Asociației „Oastea Domnului“ în viața parohiilor ortodoxe.

București, 28 septembrie 1990.

VIATA BISERICIASCĂ

AGENDA DE LUCRU A PREA FERICITULUI PĂTINTE PATRIARH TEOCTIST PE PERIOADA 1-15 IANUARIE 1991

- Marti, 1 ian.** —a oficiat în Catedrala Patriarhală slujba Sfintei Liturghii.
- Joi, 3 ian.** —a făcut o vizită de lucru la șantierul de construcții al noului Institut de Teologie din București.
—a prezidat o ședință de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.
- Vineri, 4 ian.** —a avut o întâlnire cu Părinții și Domnii Profesori de la Institutul Teologic București și cu Părinții Consilieri din Administrația Patriarhală și din cadrul Arhiepiscopiei Bucureștilor.
—a primit pe Domnul Petre Paizan, președintele asociației „Noua Generație de Tineret” din S.U.A.
—a primit pe Domnul Virgiliu Radulian, președintele secției române de U.N.I.C.E.F. și pe Doamna Alexandra Zugrăvescu din partea „Comitetului pentru ocrotirea copilului”.
- Duminică 6 ian.** —a oficiat la Catedrala Patriarhală Sfânta Liturghie și slujba Aghiazmei celei mari.
- Marti, 8 ian.** —a primit pe membrii consiliului de conducere al Ligii Tineretului Ortodox Român.
- Joi, 10 ian.** —a prezidat Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor.

- Vineri, 11 ian.** —a primit pe Domnul John Mc Fall, deputat laburist din Parlamentul Angliei, în legătură cu coordonarea unor activități comune privind îngrijirea copiilor orfani.
- Duminică 13 ian.** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală și a rostit cuvînt de învățătură făcînd apel la rugăciunea pentru sălășuirea păcii în zona Golfului;
—a participat în seara aceleiași zile la slujba Paraclisului Maicii Domnului în Catedrala Patriarhală.
- Luni, 14 ian.** —a oficiat slujba Acatistului Sfîntului Dimitrie cel Nou în Catedrala Patriarhală.
- Marti, 15 ian.** —a primit pe Pastorul Dr. Zdzislaw Pawlik din Polonia, Consilier pentru Europa al Fondului Creștin pentru copii și pe Doamna Carol L. Mickelsen din S.U.A., Director de Finanțe al aceluiași organism.
—a primit pe Domnii James B. Edgerly și Segate Gratiano din partea Academiei Profesorilor pentru Pacea Lumii —S.U.A.

Pe perioada 16-31 ianuarie 1991

- Joi, 17 ian.** —a sfințit biserica Sfîntul Antonie cel Mare din cartierul Colentina —București.
- Vineri, 18 ian.** —a avut o întîlnire de lucru cu PP. CC. Părinți Consilieri ai Administrației Patriarhale.
- Duminică, 20 ian.** —a participat în Catedrala Patriarhală la slujba Sfintei Liturghii;
- Luni, 21 ian.** —a prezidat lucrările Consiliului Național Bisericesc;
- Marti, 22 ian.** —a prezidat lucrările Consiliului Național Bisericesc;
—a primit pe Gordan Wiebalck (Elveția) din partea instituției „Solidaritatea Internațională Creștină”;

- Miercuri, 23 ian.**
- a prezidat o ședință de lucru a Sinodului Permanent;
- Joi, 24 ian.**
- a prezidat lucrările Adunării Naționale Bisericești;
 - a primit pe Vasile Malanetchi din Chișinău, directorul ziarului „Datina Creștină”;
- Vineri, 25 ian.**
- a participat la lucrările Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea de Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților;
 - a primit un grup de preoți din Protoieria Videle, Județul Teleorman;
- Sâmbătă, 27 ian.**
- a prezidat o ședință de lucru a Sf. Sinod
 - împreună cu un grup de ierarhi și preoți a participat în Palatul Cotroceni la o întâlnire cu Președintele României, Ion Iliescu;
- Duminică, 27 ian.**
- a prezidat o nouă ședință de lucru a Sf. Sinod;
 - a primit pe Mateo Jover din partea Biroului Mondial de Scutism.
- Marti, 29 ian.**
- a oficiat, împreună cu alți ierarhi, Sfânta Liturghie la Catedrala Patriarhală.
 - a primit o parte din membrii delegației Bisericii Ortodoxe Române care va pleca la Camberra —Australia pentru Adunarea Generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor.
- Miercuri, 30 ian.**
- a participat la slujba Sfintei Liturghii în capela Institutului Teologic Universitar București și a luat parte la festivitățile prilejuite de sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi —ocrotitorii acestui institut.

Perioada 1-15 febr. 1991

- Vineri, 1 febr.**
- a primit pe membrii comisiei pentru alcătuire a programei analitice a Educației morale-religioase în școală;
 - a primit pe membrii coordonatori ai Asociației Bolnavilor Psihici-Buzău.

- Simbătă, 2 febr.** —a participat la oficierea Sf. Liturghii în Catedrala Patriarhală;
- a primit pe Domnul Torgny Erling din partea Secretariatului pentru relații internaționale și Ecumenice a Bisericii din Suedia.
- Duminică, 4 febr.** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Biserica Sf. Vineri din Ploiești și a vizitat Școala Generală nr. 21 din acest oraș.
- Miercuri, 6 febr.** —a avut o întrevedere cu reprezentanții Uniunii Artiștilor Plastici Bisericești.
- a prezidat o ședință de lucru a Permanentei Consiliului Național Bisericesc.
- Joi, 7 febr.** — a săvârșit Sfinta Liturghie în Catedrala Patriarhală.
- Vineri, 8 febr.** —a făcut o vizită de lucru la Mănăstirea Căldărușani.
- Duminică, 10 febr.** —a oficiat slujba Sf. Liturghii în Catedrala Patriarhală.
- Marti, 12 febr.** —a primit o delegație din partea Cavalerilor Ioaniți din Germania venită în România cu ajutoare.
- Miercuri, 13 febr.** —a primit pe Domnul Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova.
- a prezidat o ședință de lucru a Permanentei Consiliului Național Bisericesc.
- Joi, 14 febr.** —a primit un grup de suedezi veniți în România cu ajutoare.
- a primit pe Domnul Milan Resutik, Ambasadorul Republicii Federative Cehă și Slovacă la București.

Perioada 16-28 februarie 1991

- Duminică 17 februarie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală.

- a primit pe Domnul Dr. Iozef Miklosko, Vice Prim-Ministru al Guvernului Republicii Federative Cehă și Slovacă.
- Marti, 18 februarie** —a prezidat o ședință de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.
- a primit pe Domnul Mugur Isărescu, Guvernatorul Băncii Naționale a României.
- Joi, 21 februarie** —a avut o întrevedere cu Excelența Sa, Dr. Moses Rosen, Șef Rabin al Comunității Evreiești din România;
- a primit pe Domnul Marcel Popa, Directorul Editurii Enciclopedice.
- Vineri, 22 februarie** —a primit pe Domnul Henk van Apeldoorn, reprezentant în România al Consiliului Ecumenic al Bisericilor pentru acordarea de ajutoare.
- Dumonică, 24 februarie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală.
- Luni, 25 februarie** —a primit o delegație din partea Comisiei de întrajutorare creștină a Bisericilor Evanghelice din Elveția condusă de Pastorul Franz Schule.
- Marti, Miercuri 26-27 febr.** —a prezidat lucrările Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române.
- Miercuri, 27 februarie** —a primit pe Domnul Ing. Ioan Dumitrașcu, Consilier pe lângă Guvernul canadian.
- Joi, 28 februarie** —a participat la Opera Română la spectacolul galei UNICEF pentru ajutorarea copiilor din România.

Perioada 1-31 martie 1991

- Dumonică, 3 martie** —a participat, împreună cu alți ierarhi, la întronizarea Arhiepiscopului Sucevei și Rădăuților, I.P.S. Pimen Zainea.
- Luni, 4 martie** —a vizitat mănăstirea Vorona, Județul Botoșani;

- Duminică 10 martie** —a vizitat minăstirile Bistrița și Durău, Județul Neamț.
- Joi, 14 martie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală.
- Joi, 14 martie** —a primit pe Domnul Iurie Roșca, președintele Executivului Frontului Popular din Moldova și pe Domnul Adrian Savin, secretar al Societății Culturale București-Chișinău.
- Duminică, 17 martie** —a primit pe Domnul Jean Paul Carteron președintele Fundației Forum din Elveția.
- Duminică, 17 martie** —a slujit Sfânta Liturghie la Catedrala Patriarhală.
- Joi, 21 martie** —a primit pe Domnul Renaud Vignal, Ambasadorul Franței la București.
- Vineri, 22 martie** —a oficiat slujba Acatistului Maicii Domnului la Catedrala Patriarhală.
- Sîmbătă 23 martie** —a participat la slujba Parastasului în Catedrala Patriarhală.
- Duminică, 24 martie** —a slujit Sf. Liturghie la Biserica Parcul Domeniilor-Cașin din București.
- Luni, 25 martie** —a asistat în Biserica Seminarului Teologic București la Slujba Sfintei Liturghii.
- Marti, 26 martie** —a condus lucrările Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.
- Marti, 26 martie** —a primit un grup de copii din Basarabia;
- Marti, 26 martie** —a primit pe Domnul Greame Irvine, președintele organizației World Vision Internațional.
- Miercuri, 27 martie** —a participat în aula Universității bucureștene —Facultatea de Drept] la festivitățile prilejuite de aniversarea a 73 de ani de la unirea Basarabiei cu România, festivități organizate de asociația „Pro Basarabia și Bucovina”.
- Joi, 28 martie** —a condus o ședință de lucru a Permanentei Consiliului Național Bisericesc.
- Joi, 28 martie** —a primit pe Domnul Grigore Vieru, poet din Basarabia.

- Vineri, 29 martie** —a primit un grup de credincioși romano-catolici și ortodocși din Franța veniți în pelerinaj la mănăstirile din România.
- Duminică, 31 martie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală.
—a participat în Biserica Sfântul Elefterie din capitală la un concert de muzică religioasă organizat împreună cu Comitetul român pentru UNICEF în favoarea copiilor orfani.

Perioada 1-14 aprilie 1991

- Luni, 1 aprilie** —a primit pe baronul Peter von Capri din Germania.
- Marti, 2 aprilie** —a primit un grup de creștini suedezi din partea asociației „Ajutor pentru România“.
- Joi, 4 aprilie** —a oficiat slujba deniei din Joia cea Mare la Catedrala Patriarhală.
- Vineri, 5 aprilie** —a oficiat slujba Prohodului din Vinerea Sfințelor Patimi la Catedrala Patriarhală.
- Duminică, 7 aprilie** —a oficiat slujba Sfințelor Paști la Catedrala Patriarhală.
- Miercuri, 9 aprilie** —a asistat la Opera Română la un spectacol organizat de Comitetul român pentru UNICEF în ajutorul copiilor orfani din România.
- Joi, 10 aprilie** —a primit un grup de preoți și credincioși din Grecia veniți în pelerinaj la mănăstirile din România.
—a primit pe Domnul N.Lupan, președinte al asociației „Pro Basarabia și Bucovina“
- Vineri, 12 aprilie** —a oficiat slujba Sf. Liturghii și sfințirea apei la Mănăstirea Pasărea.
- Sîmbătă 13 aprilie** —a vizitat mănăstirea Suzana, Județul Prahova.
- Duminică, 14 aprilie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii în catedrala orașului Giurgiu;
—a vizitat Biserica Buna Vestire și a depus flori la Troița Eroilor din același oraș.

- Luni, 22 aprilie** —a primit pe Domnul Harry Barnes fostul ambasador al S.U.A. la București.
- Marti, 23 aprilie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la mănăstirea Cernica.
- Joi, 25 aprilie** —a prezidat lucrările Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.
- Sîmbătă, 27 aprilie** —a vizitat mănăstirile Viforita și Dealu, Judetul Dimbovita.
- Duminică, 28 aprilie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la catedrala Sfintului Gheorghe din Tîrgoviște.
- Luni, 29 aprilie** —a primit pe I.P.S. Hristodulos, Mitropolit de Dimitriana, pe domnul Nicos Anagnostopulos, Secretar General al Ministerului Culturii din Grecia și pe domnul G. Linardos, ambasadorul Greciei la București.

Perioada 16-30 aprilie 1991

- Mieruri, 17 aprilie** —a primit pe Pr. Julian Garcia Hernando, directorul Comisiei de Relații Externe și Interconfesionale a Conferinței Episcopale a Bisericii Catolice Spaniole, și pe P.C.Pr. Teofil Moldovan, parohul Bisericii Ortodoxe Române din Madrid;
- Joi, 18 aprilie** —a participat la slujba de sfințire a localului ce găzduiește redacția ziarului „Vestitorul Ortodoxiei Românești”
- a participat, la ambasada Israelului din București, la festivitatea aniversării a 43 de ani de la proclamarea Independenței statului Israel;
- a participat, la Palatul Cotroceni din capitală la dîneu oferit de Președinția Romîniei în onoarea Președintelui Franței, Francois Mitterrand.

Vineri, 19 aprilie

—a primit pe col. James Cross, preot militar al armatei britanice de pe Rin (Germania), și pe loc.col. B.A.Croker, atașat militar al Marii Britanii la București;

—a participat, în ambasada Franței la București, la un dîneu oferit de Președintele Franței, Francois Mitterrand.

Duminică, 21 aprilie

—a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală;

—a participat la prima conferință a asociației „Frăția Ortodoxă Română” la Sala Palatului din București.

Perioada 1-15 mai 1991

Miercuri, 1 mai

—a vizitat minăstirea Techirghiol, Județul Constanța.

Joi, 2 mai

—a prezidat lucrările Consiliului Național Bisericesc.

Vineri, 3 mai

—a primit pe dl. D.Costas, Ministrul Greciei de Nord și pe dl. G.Linardos, ambasadorul Greciei la București.

Sîmbătă, 4 mai

—a primit pe dl. Eugen Popescu, șeful Clinicii de Urologie al Spitalului „Sfîntul Ioan” din București.

Duminică, 5 mai

—a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală.

—a oficiat slujba Botezului pentru 50 de copii orfani din București, la biserica Sfîntul Spiridon-Nou.

Merți, 7 mai

—a participat la ședința de deschidere a celei de a patra Conferințe Naționale a preoților din B.O.R.

Duminică, 12 mai

—a oficiat slujba de resfințire a bisericii Sfîntii Arhangheli Mihail și Gavriil din București;

—a primit un grup de credincioși din Grecia.

Marti, 14 mai

—a primit pe Arhim. Alexios, egumenul Mînăstirii Xenofon de la Sfîntul Munte Athos.

Perioada 16-31 mai 1991

- Joi, 16 mai** —a oficiat, de sărbătoarea Înălțării Domnului, slujba Sfintei Liturghii și parastasul pentru cinstirea Eroilor Neamului la minăstirea Neamț împreună cu I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, I.P.S. Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților și P.S. Eftimie, Episcopul Romanului și Hușilor
- Vineri, 17 mai** —a vizitat minăstirile Secu și Sihăstria din Moldova.
- Sîmbătă, 18 mai** —a vizitat Seminarul Teologic de la minăstirea Neamț și Schitul Icoana.
- Duminică, 19 mai** —a participat la slujba Sfintei Liturghii în biserica minăstirii Agapia și a vizitat minăstirea Văratec.
- Mărti, 21 mai** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală de sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena, hramul Catedralei.
- Miercuri, 22 mai** —a prezidat ședința de lucru a Permanenței Consiliului Național Bisericesc.
- Joi, 23 mai** —a primit pe domnul Dr. Anton Nicolau, președintele Uniunii Elene din România.
- Sîmbătă, 25 mai** —a asistat la slujba Sfintei Liturghii și a oficiat slujba parastasului în Catedrala Patriarhală.
- Duminică, 26 mai** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii în Catedrala Patriarhală de sărbătoare Pogorîrii Sf. Duh.
- Luni, 27 mai** —a asistat la oficierea Sfintei Liturghii în biserica Sfînta Treime—capela Seminarului Teologic din București.
- a primit pe domnul Crișan Popescu, subsecretar de Stat la Departamentul de Urbanism.
- a primit pe domnul Mihai Prepelită, critic și istoric literar din Bucovina de Nord.
- Miercuri, 29 mai** —a primit un grup de protopopi ortodocși din Eparhia de Alba Iulia.

Luni, 30 mai

- a primit pe domnul Dr. Ciocîtău Alexandru, directorul spitalului „Sfîntul Ioan” din București și pe domnul Dr. Eugen Popescu, medic în același spital.
- a primit pe domnul Marian Mladinovici, vicepreședintele Asociației pentru cinstirea Eroilor martiri ai Revoluției din decembrie 1989 din București.

Perioada 1-15 iunie 1991

Duminică, 2 iunie

- a oficiat, împreună cu P.S. Andrei Episcopul de Alba Iulia, tîrnosirea noii biserici cu hramul Pogorîrea Sfîntului Duh din Valea Lungă, județul Mureș;
- a oficiat slujba punerii pietrei de temelie a unei biserici în orașul Luduș—Mureș.

Luni, 3 iunie

- a avut o întrevvedere de lucru la Reședința Episcopală din Alba Iulia cu Permanența Consiliului eparhial al Episcopiei de Alba Iulia;
- a vizitat centrul eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului la invitația I.P.S. Antonie, Mitropolitul Ardealului.

Mărti, 4 iunie

- a participat la vernisajul expoziției „Mărturii de cultură religioasă pe teritoriul României” la Muzeul Național de Istorie din București.

Miercuri, 5 iunie

- a primit pe domnii Prof.Dr. Glee E. Wilson și Dorothy E. Wilson, muzeografi și cercetători în istorie din S.U.A.

Vineri, 7 iunie

- a primit pe domnii Prof. Cordula Ion și Samara Stere, Președintele și respectiv Vicepreședintele comunității aromâne din România;
- a primit pe domnul Jean Tăranu Președintele Federației Comunităților Etnice din Canada.

- Sîmbătă, 8 iunie** —a participat la vernisajul Expoziției Naționale de pictură și grafică a copiilor, acțiune organizată de Comitetul Național Român pentru UNICEF la Casa Centrală a Armatei din București.
- Duminică, 9 iunie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Patriarhală.
- Luni și marți 10-11 iunie** —a prezidat lucrările Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române.
- Marti, 11 iunie** —a primit pe Dr. Heinz Ioachim Held, Episcop al Bisericii Evanghelice din Germania.
- Joi, 13 iunie** —a primit pe Excelența Sa, Mgr. John Bucowski, nuntial apostolic la București.
—a primit pe domnul Prof. Petru Derer, Directorul Direcției Monumentelor Istorice.

Perioada 16-30 iunie 1991

- Luni, 17 iunie** —a participat la colocviul „Convenția referitoare la drepturile copiilor. Strategii, priorități, perspective”, colocviul organizat în București de Comitetul Român pentru UNICEF;
—a primit un grup de militari greci conduși de domnul Ioanis Veryvakis, șeful Statului Major al Ministerului Apărării Naționale din Grecia.
- Miercuri, 19 iunie** —a prezidat o ședință de lucru a Consiliului Național Bisericesc.
- Joi, 20 iunie** —a făcut o vizită de lucru la șantierul din minăstirea Căldărușani.
- Vineri, 21 iunie** —a avut o întrevedere de lucru cu președinții circumscripțiilor electorale în vederea organizării alegerilor de deputați în Adunările Eparhiale ale Arhiepiscopiei Bucureștilor și Arhiepiscopiei Tîrgoviștei.

- a primit pe Mgr. Pierre Duprey, secretarul Consiliului Pontifical pentru Promovarea Unității Creștinilor și pe Mgr. John Bucowski, nuntial apostolic la București.
- Sîmbătă, 22 iunie** —a avut o întrevedere cu slujitorii Catedralei Patriarhale din București.
- Duminică, 23 iunie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala patriarhală;
—a vizitat minăstirea Clorogîrla, avînd o întrevedere duhovnicească cu soborul minăstirii.
- Luni, 24 iunie** —a vizitat șantierul de construcții al Institutului Biblic—Ateliere din Popești Leordeni.
- Marti, 25 iunie** —a participat la conferința preoțească din cadrul protopopiatului II Capitală.
—a primit pe domnul Savitokis Iorgos, parlamentar din Grecia și vicepreședinte al Parlamentului European.
- Miercuri, 26 iunie** —a participat la conferința preoțească în cadrul protopopiatului Ploiești.
- Joi, 27 iunie** —a primit un grup de copii de la Școala nr. 134 din București.
- Vineri, 28 iunie** —a primit pe membrii Comitetului de coordonare al asociației Frăția Ortodoxă Română.
—a primit pe doamna Corina Popa din partea Comisiei Naționale a Monumentelor Ansamblurilor și Siturilor Istorice.
- Duminică, 30 iunie** —a oficiat slujba Sfintei Liturghii la minăstirea Pasărea.

**SECRETARUL CABINETULUI PATRIARHAL,
Protos. Teofan Savu**

DE SUFLET...

ECTENIE

Pentru ca iubirea noastră să-nflorească,
Albă, cum e crinul bunelor vestiri,
Pentru ca mlădița dragostei să crească,
Plină de miresme, dulce de rodire;
Pentru ca din neaua grea de peste iarnă
Rod de viață caldă iarăși să legăm,
Pentru ca lumina peste noi să cearnă,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-și verse binecuvîntarea,
Ca un zvon de vînturi line, peste noi,
Pentru ca în suflet să-i simțim chemarea,
Cînd plec genunchii, seara, amîndoi;
Pentru ca-n iubirea Lui să ne-mpreune,
Cînd, cuprinși de patimi, Numele-i strigăm,
Pentru ca-n vecia Lui să ne cunune,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca belșugul țarinilor grele
Să ne facă traiul rodnic, nu umil,
Pentru ca răsfrîngeri din surîs de stele,
Să sclipească-n lacrimi din ochi de copil;
Pentru ca sudoarea să ne miruiască
Și-n lumina morții viața s-o cercăm,
Pentru ca din muncă pacea să rodească,
Domnului să ne rugăm.

Zorica Teodosia Latcu

FILA DE ACATIST

Bucură-te, leagăn alb de iasomie,
Către care-n roiuri fluturii coboară,
Bucură-te, raza stelei din vecie,
Șipot care curge lin cu apa vie,
Bucură-te, Maică, pururea Fecioară,
Dulcea mea Marie.

Bucură-te, floare fără de prihană,
albă ca argintul nopților de vară,
Spicul cel de aur, veșnic plin de hrană,
Mirul care vindeci orice fel de rană,
Bucură-te, Maică Pururea Fecioară,
Ploaia cea de mană.

Bucură-te, brazdă plină de rodire
Munte sfânt în care s-a-ngropat comoara,
Bucură-te, cântec tainic de iubire,
Clopot de chemare, cântec de mărire,
Bucură-te Maică, pururea Fecioară,
Blîndă fericire.

Bucură-te, mărul vieții care-nvie,
Pomul greu de roadă-n plină primăvară.
Bucură-te, iarăși, țârm de bucurie,
Dintru care curge miere aurie
Bucură-te Maică, pururea Fecioară,
Sfînta mea Marie.

Zorica Teodosia Latcu

SOLUL GOLGOTEI

Iisus veni și-n casa mea-ntr-o seară,
Era-ntr-un tainic și suav apus...
Și-am stat în casă singur cu Iisus
Și-afară era blîndă primăvară.

Atunci mi-a spus cu vocea Lui cea clară
Că oamenii sînt buni, deși L-au dus
Să-L bată-n cuie pe Golgota, sus,
Fiindcă i-a lubit din cale-afară.

Apoi plecînd, din prag mi-a spus așa:
Comoara sufletului ca și-a minții
E să iubești pentru-a putea ierta.

De Mihail Codreanu

DUMINICA

La alba-ne căsuță
Curată ca un ou
Eu așteptam să vină
Duminica din nou,

Ca tu măicuță dragă,
Spinarea să-ți dezdoi
Și să mai stai acasă
Cu tine și cu noi.

Să șezi în prag, și lumea
Să te întrebe lin:

„Mai odihnim oleacă?”
„Oleacă, mulțumim”.

O cană tu cu apă
Să-mi spui ca să-ți aduc,
Iar eu pîn-la fîntînă
Cu cofa să mă duc.

S-anin cofița plină-n
Salcîm într-un cârlig
Și să mă bucur tare
Că pot să o ridic.

Nu pot uita mireasma
De floare de salcîm –
Era un fel de lapte
Din parcă alt tărîm.

Un dulce zvon de clopot
Curgea pe-ntregul sat,
Putea fi-ntins ca mierza
Pe pîine și mîncat.

Iar tu, lăsînd departe
Și munți, și greu, și rău,
Gîndeai la cele bune
Și la copilul tău.

Era-n duminici altfel
Și totul parcă nou
La alba-ne căsuță
Curată ca un ou.

Grigore Vieru

Tipografia Edutura "Universul", com. 1406. Tur. 25 00

